

DIRECTIE KENNIS EN STRATEGIE

Referentieraming 2026

Leerlingen- en studentenraming ter onderbouwing van de begroting van OCW

Datum 2 april 2026
Versie 1.0
Status Definitief

Colofon

Uitgegeven door	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap directie Kennis en Strategie, afdeling Prognoses, Scenario's en Beleidsstatistieken, in samenwerking met DUO, afdeling Informatieproducten	
Auteurs	T.L. Brils (DUO/IP) H.A. van Breugel (Kennis en Strategie/PSB) J.J. Dogger (Kennis en Strategie/PSB) R. Hamming (DUO/IP) M. Heres Hoogerkamp (DUO/IP) A.P. Klapper (DUO/IP) A.S. van Leeuwen (DUO/IP) T. Noordzij (Kennis en Strategie/PSB) C.A.A.D.T. Ramada (Kennis en Strategie/PSB) A. Rutten (DUO/IP)	
Informatie E-mail	J.J. Dogger (projectleider) referentieramingen@minocw.nl t.a.v. dhr J.J. Dogger	
Datum	2 april 2026	
Versie	1.0	
Status	Definitief	
Versiebeheer		
.1	2 oktober 2025	Concept clr met indicatieve data
.8	13 januari 2026	Concept CLR met definitieve data
.9	6 februari 2026	Concept BLS
1.0	2 april 2026	Definitieve versie

Samenvatting

Algemeen

1. Minder leerlingen en studenten in het onderwijs

Het onderwijs krimpt al sinds 2020. Daarmee volgt het de demografische ontwikkelingen; er zijn minder kinderen en jongvolwassenen in Nederland de komende jaren. De verwachting is dat de licht dalende trend zich tot en met 2034 doorzet en dat het aantal leerlingen en studenten daarna weer stijgt. Op 1 oktober 2025 waren er 3.640.100 leerlingen en studenten ingeschreven in het Nederlandse bekostigde onderwijs. In 2032 zijn dat er volgens de huidige raming 3.488.400. Alle sectoren krimpen.

Per sector ziet het beeld er als volgt uit:

- Het aantal leerlingen in het primair onderwijs (po) neemt af in de komende jaren. In 2025 zijn er 1.465.300 leerlingen ingeschreven in het po. In 2032 daalt dat aantal volgens de huidige raming naar 1.421.100.
- Ook in het voorgezet onderwijs (vo) daalt het aantal leerlingen. In 2025 zijn er 919.800 leerlingen in het vo geregistreerd en in 2032 zijn dat er naar verwachting 874.100.
- In het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) zijn in 2025 15.300 studenten geteld. De verwachting is dat dit aantal daalt tot 14.100 in 2032.
- In het mbo zijn 466.600 studenten geteld in 2025. Dat aantal stijgt tot en met 2027 nog licht tot 472.400 studenten en daalt daarna tot 457.400 studenten in 2032.
- In het hoger beroepsonderwijs (hbo) zijn in 2025 439.500 studenten geteld. Naar verwachting zijn dat er in 2032 415.800.
- In het wetenschappelijke onderwijs (wo) neemt het aantal studenten ook af. In 2025 volgen er 333.800 studenten een studie. In 2032 zijn dat er naar verwachting 305.900.

2. Vorige referentieraming zeer nauwkeurige voorspelling voor studiejaar 2025/2026.

In het lopende studiejaar zijn 3.640.100 leerlingen en studenten geteld. De Referentieraming 2025 voorspelde 3.641.200 leerlingen en studenten en zat er 1200 leerlingen en studenten (ofwel) 0,03% naast. Het verschil is nog nooit zo klein geweest. Dit komt deels door de methodewijziging die vorig jaar is doorgevoerd. Tegelijkertijd bleven onverwachte schokken uit, zoals eerder de coronapandemie en de onverwacht grote migratiestromen door oorlogen in Oekraïne en Syrië.

3. De raming van dit jaar kent kleine bijstellingen. Op langere termijn iets groter.

De Referentieraming 2026 lijkt in hoge mate op de Referentieraming van 2025, zowel in trends binnen onderwijstypes als trends tussen verschillende type onderwijs. Richting 2032 is de neerwaartse bijstelling op de gehele raming afgerond 0,3%, waarbij sommige bijstellingen per sector elkaar opheffen. De raming voor het vo, mbo en po is in 2032 het minst bijgesteld (respectievelijk -0,2%, -0,2%, -0,6%). De bijstellingen in het hbo (1,3%) en wo (-1,4%) zijn iets groter, maar nog steeds beperkt. De bijstelling in het vavo is bijna 10%, maar dit betreft zeer kleine aantallen (1200 leerlingen). Deze stijging komt door de gedaalde slagingskansen.

4. Onzekerheid van bevolkingsprognose maakt omvang onderwijs onzeker

Nieuwe personen in Nederland zijn het gevolg van geboortes of migratie. De geboorteprognose en de migratieprognose hebben onzekerheden die in de referentieraming terugkomen.

- Geboortes: Het aantal geboortes in Nederland daalt sinds circa 2000. CBS veronderstelt dat het aantal geboortes weer zal stijgen, doordat uitgestelde geboortes van de generaties na 1985 alsnog ingehaald worden. Vanaf 2027 verwacht CBS daarom weer een stijging van het aantal geboortes, die op termijn ook in het onderwijs zichtbaar wordt.
- Migratie: Dit jaar kwam de migratieprognose van CBS van vorig jaar goed uit, maar migratie is moeilijk te voorspellen. Onvoorspelbare ontwikkelingen in binnen- en buitenland, zoals de coronapandemie en de oorlogen in Oekraïne en Syrië, hebben grote invloed op migratie en zijn nauwelijks te voorspellen.

Funderend onderwijs

5. Meer kinderen buiten het bekostigd onderwijs

Het aantal kinderen dat geen bekostigd onderwijs volgt blijft toenemen.¹ Zo zat in 2015 0,5% van de vijfjarigen niet in het bekostigd onderwijs en is dat in de afgelopen 10 jaar toegenomen tot 2% in 2025. Voor de leerplichtige leeftijd (5-16) was dit 0,5% in 2015 en is dit toegenomen tot 1,2% in 2025. Een aantal waarschijnlijk oorzaken springen eruit:

- Er is een aanhoudende toename in vrijstellingen om geestelijke of fysieke problemen.²
- Het aantal vrijstellingen omtrent richtingsbezwaar stijgt ook al enige jaren.
- Er is een relatief grote toename van leerlingen in het particulier onderwijs. Hier wordt in de regel goed onderwijs gegeven, waar ook toezicht op wordt gehouden. De omvang van de sector blijft beperkt.
- Er is daarnaast ook sprake van andere oorzaken. Denk bijvoorbeeld aan minderjarige vreemdelingen, ontheemden uit Oekraïne, maar ook kinderen die geen onderwijs volgen door het ontbreken van een passend onderwijsaanbod of waar andere problemen (buiten het onderwijs) spelen.

6. Aantal leerlingen dat de verschillende soorten speciaal onderwijs instroomt is gedaald

De dalende instroom is onverwacht. De dalende instroom is onverwacht. Volgens de PO-Raad groeide het so de afgelopen jaren juist sterk. Er zijn twee opvallende trends. Allereerst daalde de instroom vanuit het basisonderwijs naar het speciaal onderwijs. Daarnaast stroomden minder leerlingen in van buiten het onderwijs. Een sluitende verklaring ontbreekt.

7. Minder zittenblijvers, maar dalende slagingskansen in het vo

In het voortgezet onderwijs blijven leerlingen minder vaak zitten dan vorig jaar. Vooral in het havo zijn er na de coronapieak veel minder zittenblijvers. Voor het vmbo is de daling ook aanzienlijk. In vwo en de brugklas zijn er maar iets minder zittenblijvers. De slagingskansen zijn lager dan vorig jaar, met name in het havo en vwo. Verder herstel van de slagingskansen na corona blijft vooralsnog uit.

¹ Onderwijsdeelname wordt in de Referentieraming enigszins rudimentair berekend door het aantal 5-jarigen in het bekostigd onderwijs te delen door het totaal aantal 5-jarigen in Nederland. Dit betekent dat bijvoorbeeld Belgische kinderen die net over de grens wonen en in Nederland naar school gaan meetellen, terwijl Nederlandse kinderen die in België naar school gaan niet meetellen.

² Zie tabel 11 in <https://open.overheid.nl/documenten/13d899a0-dc5a-4f32-b4a3-ef85cd2201f0/file>

Middelbaar beroepsonderwijs

8. Verwachte stijging werkloosheid leidt tot meer bol- en minder bbl-studenten

Bij hoge werkloosheid zijn er minder plekken in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl), waardoor de beroepsopleidende leerweg (bol) een groter deel van het mbo uitmaakt. Het CPB verwacht een lichte toename van de werkloosheid de komende jaren. In de Referentieraming 2026 gaan we daarom de komende jaren ook uit van meer bol-studenten en minder bbl-studenten.

9. Minder stapelaars in het mbo, mogelijk effect van de arbeidsmarkt

Sinds 2015 is het aantal stapelaars in het mbo gedaald. Dit geldt ook voor doorstroom van mbo-4 naar hbo. Dit zou kunnen komen door dat mbo-studenten vaker op het juiste niveau instromen en dat stapelen daarom niet meer nodig is. Dit is een mogelijk gevolg van een wijziging in de bekostiging van het mbo uit 2015. Een andere mogelijke reden is de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt, waarbij verder doorstuderen maar beperkt loont. Mbo-entree is hierop de uitzondering. Dit is waarschijnlijk omdat dit geen startkwalificatie betreft, dus is doorstroom naar een hoger niveau dat wel een startkwalificatie biedt belangrijk voor deze studenten.

Hoger onderwijs

10. Over de hele linie halen studenten sneller hun diploma

In wo en hbo zijn in 2025 substantieel meer diploma's gehaald dan verwacht, zowel door Nederlandse als door internationale studenten. Op het hbo geldt ook nog dat de ongediplomeerde uitstroom lager was dan verwacht, en dus minder studenten zonder diploma de hogeschool verlaten.

11. Studenten begonnen in 2022 halen opvallend vaak nominaal hun bachelordiploma

Meer dan 40% van derdejaarsstudenten in het wo heeft in 2025 een bachelordiploma gehaald. Dit geldt voor 32% van de Nederlandse studenten en voor 63% van de internationale studenten. Voor Nederlandse studenten was dit percentage enkel in 2015 en 2016 hoger. Voor internationale studenten was het zelfs nooit eerder zo hoog.

12. Daling in instroom internationale studenten zet verder door en draagt bij aan neerwaartse bijstelling voor het wo

De instroom van internationale studenten is ten opzichte van vorig jaar opnieuw gedaald en zal naar verwachting de komende jaren verder dalen. Dit is mogelijk een gevolg van het beleid, maar kan ook aan andere factoren liggen, zoals de krappe woningmarkt. De dalende instroom van internationale studenten leidt tot een neerwaartse bijstelling van het aantal studenten in het totale wo. In de bachelor is de daling voornamelijk het gevolg van minder nieuwe EER-studenten. Bij de master betreft het voornamelijk een daling van nieuwe niet-EER-studenten.

Inhoud

	Samenvatting	3
	Algemeen	3
	Funderend onderwijs	4
	Middelbaar beroepsonderwijs	5
	Hoger onderwijs	5
1	Inleiding	7
1.1	Nieuwe data als basis voor RR2026	7
1.2	Betrokken partijen	8
2	Reactie Begeleidingscommissie Leerlingen- en Studentenramingen (BLS)	9
3	Resultaten op hoofdlijnen	10
3.1	Landelijke raming van onderwijsdeelname en diploma's	10
3.2	Caribisch Nederland	18
3.3	Open Universiteit	21
3.4	Onderwijsdeelname naar sector en leeftijd	22
4	Sectoren	26
4.1	Primair onderwijs	26
4.2	Voortgezet onderwijs	34
4.3	Volwasseneneducatie	45
4.4	Middelbaar beroepsonderwijs	47
4.5	Hoger beroepsonderwijs	59
4.6	Wetenschappelijk onderwijs	67
5	Verantwoording	76
5.1	Methoden	76
5.2	Nieuwe brongegevens	80
5.3	Opbouw van de ramingen	86
5.4	Betrouwbaarheid van de referentieraming	88
6	Bijlagen	97
6.1	Doorstroom naar hoger onderwijs	98
6.2	Lijst van Figuren	101
6.3	Lijst van Tabellen	103
6.4	Lijst van begrippen en afkortingen	104
6.5	Bronvermelding van gebruikte basisgegevens	108
6.6	Ledenlijst BLS	111
6.7	Opstellers van deze publicatie	112

1 Inleiding

Referentieraming 2026 (RR2026) laat de verwachte ontwikkeling zien van de aantallen leerlingen en studenten aan instellingen in het bekostigde onderwijs in Nederland. De raming dient primair als onderbouwing van de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Hiervoor worden de verwachte ontwikkelingen in het onderwijs tot en met 2032 in detail toegelicht.

Naast het onderbouwen van de begroting, wordt de raming gebruikt om recente en verwachte ontwikkelingen in het onderwijs te beschrijven. Dit rapport en www.ocwincijfers.nl zijn de belangrijkste producten hiervan. De raming loopt hiervoor tot en met 2040.

Tot slot wordt de referentieraming ook gebruikt als input voor andere ramingen. Voor een aantal van die ramingen worden data geleverd uit deze referentieraming tot en met 2070. Het gaat om:

- de studiefinancieringsraming van OCW;
- instellingsprognoses van DUO;
- arbeidsmarktramingen van Project Onderwijs-Arbeidsmarkt door ROA;
- ramingen voor de arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel door Centerdata;
- ramingen voor studentenhuisvesting door ABF Research;
- mobiliteitsbeeld van het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM)
- raming praktijkleren van OCW.

1.1 Nieuwe data als basis voor RR2026

Referentieraming 2026 is op data uit de volgende publicaties gebaseerd:

- De Bevolkingsprognose 2025-2070 van het CBS, van 17 december 2025. Dit is een prognose van de ontwikkeling en samenstelling van de bevolking van Nederland. De prognose geeft inzicht in het aantal geboorten, sterfte, migratie en emigratie per jaar en hoeveel mensen van elke leeftijd er per jaar in Nederland zullen zijn. Dat is een belangrijke bron voor de raming. Zo is het toekomstige aantal geboorten in Nederland belangrijk voor de prognose voor het primair onderwijs en op langere termijn voor de rest van het onderwijs.
- De onderwijsmatrices van de afdeling Informatieproducten van DUO. In de onderwijsmatrices staan de stromen in, door en uit het onderwijs tussen 1 oktober 2010 en 1 oktober 2025. Deze stromen vormen de basis van de referentieraming. Verschillende inzichten uit de onderwijsmatrices zijn in dit rapport gebruikt voor het verklaren van de raming.
- De werkloosheidsverwachting in de concept Macro Economische Verkenning 2025 van het CPB van 10 juli 2025. De werkloosheidsverwachting wordt gebruikt om te schatten welk deel van de mbo-studenten een bolopleiding volgt.

1.2 Betrokken partijen

De raming wordt opgesteld door de directie Kennis en Strategie van het ministerie van OCW en de afdeling Informatieproducten van DUO. De ramingen zijn vastgesteld door de directeur van de directie Kennis en Strategie van het Ministerie van OCW, op advies van de Coördinatiegroep Leerlingen Ramingen (CLR). Dit is de interne begeleidingscommissie, met experts van de onderwijsdirecties en FEZ van OCW.

De Begeleidingscommissie Leerlingen- en Studentenramingen (BLS) adviseert het ministerie over de methoden en de wijze van publicatie. Ze bestaat uit onafhankelijke experts van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), de planbureaus (CPB, SCP en PBL), de onderwijsraden en een aantal onderzoeksinstituten met expertise over onderwijsdeelname en ramingen. De BLS heeft voor de start van RR2026 geadviseerd om voor deze raming de methode te hanteren die we in dit rapport gebruiken. Zie Paragraaf 6.6 voor de ledenlijst van de en Hoofdstuk 2 voor de reactie van de BLS.

2 Reactie Begeleidingscommissie Leerlingen- en Studentenramingen (BLS)

De Begeleidingscommissie Leerlingen- en Studentenraming¹ (BLS) was betrokken bij de totstandkoming van deze referentieraming. De BLS, onder leiding van een onafhankelijke voorzitter, bestaat uit deskundigen op het gebied van methoden en technieken en vertegenwoordigers van de sectorraden van het onderwijs. Zowel voorafgaand als tijdens de uitvoering van de raming heeft de BLS advies gegeven over de gebruikte methodologie. Een indicatieve raming is met de BLS besproken, waarbij methodologische en inhoudelijke keuzes ter advisering zijn voorgelegd.

Op basis van het advies van de BLS heeft het ramingsteam van OCW de uiteindelijke raming opgesteld. Bij het opstellen van dit rapport zijn de aanbevelingen van de BLS meegenomen in de methodologische en inhoudelijke afwegingen. Het voorliggende rapport dient als verantwoording voor de Referentieraming 2026. Voor publicatie heeft de BLS het rapport beoordeeld en voorzien van inhoudelijke en methodologische feedback. De BLS spreekt complimenten uit over de adequaatheid van de raming.

De BLS benadrukt dat de referentieraming ook onzekerheden kent. Onverwachte wijzigingen in (de prognose van) het bevolkingsaantal hebben grote invloed op (de prognose van) leerling- en studentenaantallen, met name in de schoolgaande leeftijd. Dit betekent dat onzekerheden rond migratie en het verwachte aantal geboren kinderen in Nederland ook bepalend zijn voor de verwachte nauwkeurigheid en stabiliteit van de raming.

¹De taken en verantwoordelijkheden van de BLS zijn vastgelegd in het Instellingsbesluit Begeleidingscommissie Leerlingen- en Studentenramingen: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0047356/2022-10-25>

3 Resultaten op hoofdlijnen

3.1 Landelijke raming van onderwijsdeelname en diploma's

Tabel 3.1: Deelname per onderwijstype (x 1.000 leerlingen/studenten)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
bao	1354,3	1358,1	1354,5	1344,5	1333,7	1325,5	1320,1	1317,8	1318,8
sbao	33,2	32,2	31,4	30,7	30,1	29,9	29,7	29,6	29,4
so-wec	35,3	35,5	35,6	35,6	35,4	35,2	34,9	34,6	34,4
vso-wec	39,2	39,4	39,5	39,3	39,1	38,9	38,7	38,6	38,5
totaal po	1462,1	1465,3	1460,9	1450,1	1438,4	1429,4	1423,4	1420,6	1421,1
vo 1-2	361,9	352,6	351,3	350,8	350,6	350,4	346,8	343,9	342,4
vmbo 3+	190,8	193,3	190,6	185,6	183,9	183,4	183,3	182,8	180,8
havo/vwo 3	90,5	90,3	87,7	86,6	87,4	86,4	87,1	86,5	85,8
havo/vwo 4+	223,1	220,3	219,1	216,3	212,6	210,9	209,9	210,1	209,7
pro	29,6	30,1	30,4	30,3	29,9	29,3	28,8	28,3	27,9
isk	24,5	23,6	22,3	21,1	20,0	19,2	18,6	18,4	18,4
igvo	9,1	9,4	9,5	9,5	9,5	9,3	9,2	9,1	9,1
totaal vo	929,5	919,8	911,0	900,1	893,9	888,8	883,7	879,2	874,1
vavo vo	6,2	6,0	5,9	5,8	5,8	5,7	5,6	5,6	5,6
vavo roc	8,0	8,6	8,6	8,5	8,4	8,4	8,2	8,1	8,1
vavo isk	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
totaal ve	14,7	15,3	15,1	15,0	14,8	14,6	14,3	14,2	14,1
bol	328,5	329,6	346,6	354,3	357,8	360,6	362,0	361,2	360,4
bbl	137,1	137,0	123,7	118,1	113,1	106,0	100,5	98,1	97,0
totaal mbo	465,6	466,6	470,2	472,4	470,8	466,6	462,4	459,2	457,4
vt-hbo ass. degree	17,0	18,3	18,9	19,2	19,4	19,5	19,5	19,4	19,4
vt-hbo bachelor	367,9	356,7	349,6	345,2	342,0	339,0	336,1	333,5	330,9
vt-hbo master	7,2	7,4	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
dt-hbo ass. degree	9,8	10,4	10,7	10,8	10,9	11,0	11,1	11,1	11,1
dt-hbo bachelor	39,4	38,9	38,6	38,6	38,7	38,8	39,0	39,1	39,1
dt-hbo master	8,0	8,0	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9
totaal hbo	449,2	439,5	433,1	429,3	426,4	423,7	421,0	418,5	415,8
vt-wo bachelor	214,6	208,1	203,5	200,4	198,0	196,0	193,9	191,6	189,6
vt-wo master	120,7	121,6	120,7	118,9	117,0	115,4	114,2	113,2	112,5
dt-wo bachelor	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3
dt-wo master	3,0	2,8	2,6	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,5
totaal wo	339,6	333,8	328,2	323,2	318,9	315,3	311,8	308,6	305,9
totaal	3660,7	3640,1	3618,5	3590,0	3563,1	3538,3	3516,7	3500,3	3488,4

Tabel 3.2: Diploma's per onderwijstype (aantallen x 1.000)

	telling		raming						
	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31	2031/32
vmbo	86,0	83,8	85,5	86,1	83,4	81,6	81,8	81,2	81,7
havo	44,3	41,6	41,5	40,7	40,7	40,0	39,3	39,3	39,1
vwo	33,5	31,2	30,1	30,5	30,3	30,0	29,3	28,9	29,1
totaal vo	163,8	156,6	157,1	157,3	154,4	151,6	150,4	149,4	149,9
vavo	10,0	9,5	9,8	9,7	9,6	9,5	9,4	9,3	9,2
bol	94,2	92,6	92,9	94,6	94,8	94,6	94,1	94,8	94,6
bbl	55,0	55,7	55,3	55,5	56,0	56,3	56,4	53,4	52,0
totaal mbo	149,3	148,3	148,2	150,1	150,8	150,9	150,5	148,2	146,6
hbo ass. degree	5,9	7,5	7,9	8,2	8,4	8,5	8,5	8,5	8,5
hbo bachelor	72,1	72,8	68,7	66,2	65,1	64,3	63,7	63,3	63,1
hbo master	5,2	5,8	5,7	5,8	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
totaal hbo	83,2	86,2	82,3	80,3	79,4	78,7	78,1	77,7	77,5
wo bachelor	49,1	51,2	48,8	47,6	46,5	45,5	44,9	44,5	44,0
wo master	54,1	57,1	56,9	57,0	56,2	55,3	54,5	53,9	53,4
totaal wo	103,2	108,4	105,7	104,6	102,7	100,8	99,5	98,4	97,4
totaal	509,5	508,9	503,1	502,0	497,0	491,5	487,8	483,0	480,6

Tabel 3.3: Deelname per onderwijstype (geïndexeerd op 2025 = 100)

	telling	raming						
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
bao	100	100	99	98	98	97	97	97
sbao	100	97	95	93	93	92	92	91
so-wec	100	100	100	100	99	98	97	97
vso-wec	100	100	100	99	99	98	98	98
totaal po	100	100	99	98	98	97	97	97
vo 1-2	100	100	99	99	99	98	98	97
vmbo 3+	100	99	96	95	95	95	95	94
havo/vwo 3	100	97	96	97	96	96	96	95
havo/vwo 4+	100	99	98	97	96	95	95	95
pro	100	101	100	99	97	96	94	93
isk	100	94	89	85	81	79	78	78
igvo	100	101	101	101	99	98	97	97
totaal vo	100	99	98	97	97	96	96	95
vavo vo	100	98	97	96	95	93	93	92
vavo roc	100	100	99	98	97	96	94	94
vavo isk	100	97	92	87	81	77	75	75
totaal ve	100	99	98	97	96	94	93	92
bol	100	105	107	109	109	110	110	109
bbl	100	90	86	83	77	73	72	71
totaal mbo	100	101	101	101	100	99	98	98
vt-hbo ass. degree	100	103	105	106	107	107	106	106
vt-hbo bachelor	100	98	97	96	95	94	94	93
vt-hbo master	100	101	102	102	101	101	101	101
dt-hbo ass. degree	100	103	104	105	106	106	107	107
dt-hbo bachelor	100	99	99	100	100	100	101	101
dt-hbo master	100	99	99	99	99	99	99	100
totaal hbo	100	99	98	97	96	96	95	95
vt-wo bachelor	100	98	96	95	94	93	92	91
vt-wo master	100	99	98	96	95	94	93	93
dt-wo bachelor	100	97	96	95	95	95	95	95
dt-wo master	100	94	93	93	92	92	91	92
totaal wo	100	98	97	96	94	93	92	92
totaal	100	99	99	98	97	97	96	96

Tabel 3.4: Diploma's per onderwijstype (geïndexeerd op 2024/2025 = 100)

	telling	raming						
	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31	2031/32
vmbo	100	102	103	100	97	98	97	98
havo	100	100	98	98	96	95	95	94
vwo	100	96	98	97	96	94	93	93
totaal vo	100	100	100	99	97	96	95	96
vavo	100	103	102	101	100	99	97	96
bol	100	100	102	102	102	102	102	102
bbl	100	99	100	101	101	101	96	93
totaal mbo	100	100	101	102	102	101	100	99
hbo ass. degree	100	105	109	111	112	113	113	113
hbo bachelor	100	94	91	89	88	87	87	87
hbo master	100	99	100	101	101	101	101	101
totaal hbo	100	95	93	92	91	91	90	90
wo bachelor	100	95	93	91	89	88	87	86
wo master	100	100	100	98	97	95	94	93
totaal wo	100	98	96	95	93	92	91	90
totaal	100	99	99	98	97	96	95	94

Tabel 3.5: Deelname per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, x 1.000 leerlingen/studenten)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
bao	0,8	1,3	1,0	0,3	-0,5	-0,1	0,4	-0,1	-0,5
sbao	0,0	-0,6	-1,3	-1,8	-2,2	-2,4	-2,5	-2,5	-2,5
so-wec	-0,1	-0,6	-1,2	-1,7	-2,1	-2,5	-2,8	-3,1	-3,2
vso-wec	0,0	-0,4	-0,8	-1,2	-1,6	-1,9	-2,1	-2,4	-2,7
totaal po	0,7	-0,4	-2,3	-4,5	-6,4	-6,9	-7,0	-8,0	-9,0
vo 1-2	-1,9	-3,0	-2,8	-2,5	-2,3	-1,9	-2,0	-1,8	-2,1
vmbo 3+	0,0	1,2	1,1	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5
havo/vwo 3	0,0	-1,2	-1,6	-1,4	-1,1	-1,2	-1,0	-0,9	-0,9
havo/vwo 4+	0,0	1,1	0,0	-0,9	-1,6	-1,4	-1,2	-0,9	-0,6
pro	0,0	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,1	-0,2	-0,4
isk	-0,5	0,1	0,0	-0,3	-0,5	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9
igvo	2,3	2,4	2,5	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4
totaal vo	-0,2	0,7	-0,4	-1,5	-2,1	-1,9	-1,9	-1,5	-1,9
vavo vo	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
vavo roc	0,0	0,9	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0
vavo isk	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
totaal ve	0,1	1,2	1,5	1,5	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2
bol	-0,4	-12,7	-2,6	-3,5	-4,7	-4,9	-3,5	-3,0	-2,6
bbl	-0,6	11,6	2,2	3,9	5,4	5,3	2,9	2,0	1,6
totaal mbo	-1,0	-1,2	-0,4	0,3	0,7	0,4	-0,6	-1,0	-1,1
vt-hbo ass. degree	0,0	0,4	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
vt-hbo bachelor	0,0	-0,2	0,9	1,9	2,6	2,9	2,7	2,5	2,3
vt-hbo master	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
dt-hbo ass. degree	0,0	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7
dt-hbo bachelor	0,0	0,5	0,8	1,1	1,3	1,5	1,6	1,7	1,8
dt-hbo master	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
totaal hbo	0,0	1,0	2,7	4,3	5,3	5,8	5,8	5,7	5,5
vt-wo bachelor	0,0	-2,2	-2,8	-3,0	-2,9	-3,1	-3,3	-3,6	-3,8
vt-wo master	0,0	-0,4	-0,5	-0,7	-0,9	-1,0	-0,9	-0,7	-0,6
dt-wo bachelor	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
dt-wo master	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
totaal wo	0,0	-2,5	-3,4	-3,8	-3,9	-4,2	-4,3	-4,4	-4,5
totaal	-0,4	-1,2	-2,2	-3,8	-5,1	-5,5	-6,8	-8,1	-9,7

Tabel 3.6: Diploma's per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, aantallen x 1.000)

	telling		raming						
	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31	2031/32
vmbo	0,1	-0,1	0,8	1,1	0,9	0,6	0,8	0,7	0,8
havo	0,0	-1,0	0,1	-0,3	-0,5	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5
vwo	0,0	-1,0	-0,7	-0,7	-0,4	-0,8	-1,0	-0,9	-0,8
totaal vo	0,1	-2,0	0,1	0,2	0,0	-0,9	-0,7	-0,7	-0,5
vavo	-0,1	0,0	0,7	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6
bol	0,0	0,5	0,6	1,0	0,9	0,9	-1,4	-1,0	-0,8
bbl	0,0	1,4	1,1	1,1	1,3	1,5	5,1	3,6	3,1
totaal mbo	0,1	1,9	1,7	2,2	2,3	2,5	3,7	2,7	2,3
hbo ass. degree	0,0	1,0	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3
hbo bachelor	0,0	3,6	2,8	2,7	2,7	2,8	3,1	3,4	3,4
hbo master	0,0	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
totaal hbo	0,0	5,1	4,0	4,1	4,3	4,5	4,8	5,0	5,1
wo bachelor	0,0	3,0	1,9	1,8	1,5	1,3	1,3	1,4	1,2
wo master	0,0	3,4	2,0	2,0	2,0	1,8	1,7	1,7	1,8
totaal wo	0,0	6,3	4,0	3,8	3,4	3,1	3,0	3,1	3,0
totaal	0,1	11,2	10,5	11,1	10,8	9,9	11,5	10,7	10,6

Tabel 3.7: Deelname per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, relatief)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
bao	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
sbao	0,0%	-2,0%	-3,9%	-5,5%	-6,7%	-7,3%	-7,6%	-7,8%	-8,0%
so-wec	-0,1%	-1,8%	-3,3%	-4,6%	-5,7%	-6,7%	-7,5%	-8,2%	-8,5%
vso-wec	0,0%	-1,1%	-2,1%	-3,0%	-3,9%	-4,6%	-5,2%	-5,8%	-6,6%
totaal po	0,1%	0,0%	-0,2%	-0,3%	-0,4%	-0,5%	-0,5%	-0,6%	-0,6%
vo 1-2	-0,5%	-0,9%	-0,8%	-0,7%	-0,6%	-0,5%	-0,6%	-0,5%	-0,6%
vmbo 3+	0,0%	0,6%	0,6%	0,3%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%
havo/vwo 3	0,0%	-1,3%	-1,8%	-1,6%	-1,3%	-1,3%	-1,1%	-1,0%	-1,0%
havo/vwo 4+	0,0%	0,5%	0,0%	-0,4%	-0,8%	-0,7%	-0,5%	-0,4%	-0,3%
pro	0,0%	0,5%	1,1%	1,4%	1,4%	1,1%	0,3%	-0,6%	-1,4%
isk	-2,1%	0,3%	-0,2%	-1,2%	-2,4%	-3,8%	-4,3%	-4,5%	-4,6%
igvo	33,4%	34,3%	35,9%	37,4%	37,8%	38,0%	37,7%	36,7%	36,2%
totaal vo	0,0%	0,1%	0,0%	-0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,2%
vavo vo	2,1%	3,8%	4,0%	3,3%	3,1%	2,6%	2,5%	2,5%	2,6%
vavo roc	0,1%	12,1%	16,1%	16,3%	15,8%	15,1%	14,5%	14,2%	14,2%
vavo isk	-2,3%	16,1%	19,6%	19,4%	18,0%	15,4%	13,9%	12,8%	12,3%
totaal ve	0,8%	8,8%	11,2%	10,9%	10,5%	9,9%	9,4%	9,3%	9,3%
bol	-0,1%	-3,7%	-0,7%	-1,0%	-1,3%	-1,3%	-1,0%	-0,8%	-0,7%
bbl	-0,5%	9,2%	1,8%	3,4%	5,0%	5,3%	3,0%	2,0%	1,6%
totaal mbo	-0,2%	-0,3%	-0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	-0,1%	-0,2%	-0,2%
vt-hbo ass. degree	0,0%	2,3%	3,7%	4,9%	5,3%	5,5%	5,5%	5,4%	5,4%
vt-hbo bachelor	0,0%	-0,1%	0,3%	0,5%	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%	0,7%
vt-hbo master	0,0%	0,5%	0,8%	1,2%	1,4%	1,3%	1,4%	1,5%	1,6%
dt-hbo ass. degree	0,0%	3,1%	4,0%	4,7%	5,3%	5,8%	6,1%	6,2%	6,3%
dt-hbo bachelor	0,0%	1,4%	2,1%	2,9%	3,6%	4,0%	4,4%	4,6%	4,7%
dt-hbo master	0,0%	-0,8%	-2,0%	-2,6%	-3,1%	-3,6%	-3,9%	-3,9%	-3,9%
totaal hbo	0,0%	0,2%	0,6%	1,0%	1,3%	1,4%	1,4%	1,4%	1,3%
vt-wo bachelor	0,0%	-1,0%	-1,3%	-1,5%	-1,4%	-1,5%	-1,7%	-1,9%	-2,0%
vt-wo master	0,0%	-0,3%	-0,4%	-0,6%	-0,8%	-0,9%	-0,8%	-0,6%	-0,5%
dt-wo bachelor	-0,5%	9,0%	9,2%	9,9%	10,3%	10,6%	11,3%	11,4%	11,4%
dt-wo master	0,2%	-2,7%	-7,7%	-7,8%	-8,0%	-7,7%	-7,9%	-7,5%	-7,2%
totaal wo	0,0%	-0,8%	-1,0%	-1,2%	-1,2%	-1,3%	-1,4%	-1,4%	-1,4%
totaal	0,0%	0,0%	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,3%

Tabel 3.8: Diploma's per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, relatief)

	telling		raming						
	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31	2031/32
vmbo	0,1%	-0,1%	1,0%	1,3%	1,1%	0,8%	1,0%	0,8%	1,0%
havo	0,0%	-2,3%	0,1%	-0,7%	-1,2%	-1,6%	-1,5%	-1,2%	-1,2%
vwo	0,0%	-3,1%	-2,4%	-2,2%	-1,4%	-2,7%	-3,3%	-3,0%	-2,8%
totaal vo	0,0%	-1,3%	0,1%	0,1%	0,0%	-0,6%	-0,5%	-0,5%	-0,3%
vavo	-0,9%	-0,1%	7,3%	9,3%	9,0%	8,7%	8,0%	7,7%	7,6%
bol	0,0%	0,5%	0,7%	1,1%	1,0%	1,0%	-1,5%	-1,0%	-0,9%
bbl	0,1%	2,5%	2,1%	2,1%	2,4%	2,8%	10,0%	7,3%	6,3%
totaal mbo	0,1%	1,3%	1,2%	1,5%	1,5%	1,7%	2,5%	1,8%	1,6%
hbo ass. degree	0,0%	15,8%	13,7%	15,7%	17,4%	18,1%	18,6%	18,8%	18,7%
hbo bachelor	0,0%	5,1%	4,3%	4,2%	4,3%	4,6%	5,2%	5,6%	5,8%
hbo master	0,1%	9,3%	5,0%	5,3%	5,8%	6,1%	5,8%	5,7%	5,8%
totaal hbo	0,0%	6,3%	5,2%	5,3%	5,7%	6,0%	6,6%	6,9%	7,1%
wo bachelor	0,0%	6,1%	4,1%	3,9%	3,3%	2,9%	3,0%	3,1%	2,9%
wo master	0,0%	6,2%	3,7%	3,7%	3,6%	3,4%	3,3%	3,3%	3,5%
totaal wo	0,0%	6,2%	3,9%	3,8%	3,5%	3,2%	3,1%	3,2%	3,2%
totaal	0,0%	2,2%	2,1%	2,3%	2,2%	2,1%	2,4%	2,3%	2,2%

3.2

3.2.1

Caribisch Nederland

Resultaten

Vorig jaar is er voor het eerst een raming opgenomen voor de leerlingen en studenten in Caribisch Nederland (de BES-eilanden). Zij worden namelijk niet geregistreerd in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) en zijn daardoor niet opgenomen in de gegevens van DUO over de onderwijsstromen die gebruikt worden voor de Referentieramingen. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van data voor Caribisch Nederland is een vereenvoudigde methode toegepast. De details van de methode staan in Paragraaf 3.2.2. Naar de raming van vorig jaar wordt korthedshalve als CN2025 verwezen.

Tabel 3.9: Aantal leerlingen en studenten op Bonaire

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
po	1953	1951	1976	2095	2236	2238	2272	2305	2334	2385	2426	2465
bijstelling po	0	0	0	0	102	65	91	114	130	146	150	
vo	1284	1325	1415	1507	1528	1616	1650	1633	1612	1633	1648	1670
bijstelling vo	0	0	0	0	21	53	67	49	36	66	82	
mbo	725	748	756	855	931	941	999	1019	1043	1051	1050	1012
bijstelling mbo	0	0	0	0	86	77	110	117	133	135	124	
totaal	3962	4024	4147	4457	4695	4795	4921	4957	4989	5069	5124	5147

Op Bonaire wordt een geleidelijke stijging van het aantal leerlingen in het primair onderwijs (po) verwacht. In 2025 telde het po 2236 leerlingen, 141 leerlingen meer dan in 2024. De groei zal naar verwachting doorzetten tot 2465 leerlingen in 2032. Vergeleken met RR2025 (zie rij 'bijstelling po') loopt de bijstelling op van +102 dit jaar naar +150 in 2031. De belangrijkste oorzaak voor de relatief grote bijstelling (ongeveer 6% in 2031) lijkt de bijstelling van de bevolkingsprognose te zijn.^{1 2}

Ook in het voortgezet onderwijs (vo) wordt een stijging voorzien, met een lichte inzinking in de jaren 2028-2029. Er waren in 2025 1528 leerlingen, 21 meer dan in 2024. In 2032 worden er 1670 verwacht. Het valt op dat de bijstellingen in het vo veel kleiner zijn dan in het po.

In het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) werden in 2025 931 studenten geteld, een toename van 76 ten opzichte van 2024. Het beeld voor de komende jaren is dat het aantal mbo-studenten blijft groeien tot 2030 (1051 studenten), om daarna weer geleidelijk af te nemen tot 1012 studenten in 2032. Ook hier zijn de bijstellingen relatief groot. De bijstellingen zijn te verklaren door de flinke groei van het aantal mbo studenten in het laatste jaar, en door de naar boven bijgestelde bevolkingsprognose voor mensen in de mbo-leeftijd.

Zie Tabel 3.9

¹ Deze is voor jongere leeftijden flink naar boven bijgesteld ten opzichte van vorig jaar.

² Een kleine extra onzekerheid wordt veroorzaakt doordat we niet de exacte bevolkingsprognose konden achterhalen waarmee de definitieve raming van CN2025 gedraaid is. Draaien wij CN2025 opnieuw dan krijgen we kleine verschillen voor de ramingsjaren (po is overal identiek, vo rond de 10 voor St. Eustatius en Saba, vo Bonaire enkele tientallen, mbo Bonaire minder dan 25).

Tabel 3.10: Aantal leerlingen op Sint Eustatius

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
po	322	305	296	311	328	306	309	303	306	311	317	325
bijstelling po	0	0	0	0	29	3	-1	-9	-8	-12	-15	
vo	229	233	229	220	226	222	222	209	198	189	195	194
bijstelling vo	0	0	0	-1	7	1	-7	-9	-14	-15	-11	
totaal	551	538	525	531	554	528	531	512	504	500	512	519

Op Sint Eustatius³ steeg het aantal leerlingen in het primair onderwijs (po) van 311 in 2024 naar 328 in 2025. Voor 2026 wordt echter een lichte daling tot 306 verwacht, waarna er wat lichte schommelingen optreden tot 2028. Vanaf 2029 wordt weer groei voorzien. In het voortgezet onderwijs (vo) groeide het aantal leerlingen het afgelopen jaar heel licht, van 220 in 2024 tot 226 in 2025. Voor de komende jaren wordt een daling in de leerlingenaantallen tot 2030 verwacht (189 leerlingen), daarna een lichte stijging (194 leerlingen in 2032). De bijstelling voor komende jaren naar beneden volgt uit de bevolkingsprognose van Caribisch Nederland voor deze leeftijdsgroep, die ook naar beneden bijgesteld is.

Zie Tabel 3.10

Tabel 3.11: Aantal leerlingen op Saba

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
po	170	150	153	150	159	156	160	166	165	163	164	161
bijstelling po	0	0	0	0	13	9	8	8	6	3	2	
vo	110	112	107	115	109	113	109	107	103	110	105	104
bijstelling vo	0	0	0	1	-4	4	2	1	3	7	6	
totaal	280	262	260	265	268	269	269	273	268	273	269	265

Op Saba worden geen grote schommelingen verwacht in het totale aantal leerlingen de komende jaren. In het primair onderwijs (po) is het aantal leerlingen in 2025 met 9 toegenomen (tot 159) ten opzichte van 2024. De komende jaren blijft hun aantal schommelen. In het voortgezet onderwijs (vo) was er in 2025 een afname van 6 leerlingen tot 109. Ook hier blijft het aantal wat schommelen. Zie Tabel 3.11

3.2.2

Methoden en verantwoording

De raming voor Caribisch Nederland wordt anders opgesteld dan die voor Europees Nederland, vanwege beperkte data. Zo ontbreekt een leeftijdsafhankelijk doorstroommodel dat inzicht geeft in instroom, doorstroom en uitstroom binnen het onderwijs. Hierdoor kunnen geen overgangskansen worden afgeleid.

Voor de raming van Caribisch Nederland hanteren we de aanname dat de onderwijsdeelname meegroeit met de bevolkingsontwikkeling en dat de historische verhouding behouden blijft. Naast historische leerling- en studentenaantallen is de bevolkingsontwikkeling de enige beschikbare variabele.

Per onderwijssector (primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs) en per eiland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) is gekeken naar de relevante leeftijdscategorieën in de bevolkingsprognose. Die zijn gekoppeld aan historische leerlingenaantallen, waarna de relatie

³Op Sint Eustatius en op Saba is er ook een kleine groep mbo-studenten. De aantallen zijn echter te klein om een raming op te baseren. Voor Saba waren er in de jaren 2021 tot en met 2025 respectievelijk 14, 5, 7, 0, en 0 mbo-studenten. (Vorig jaar werd er voor 2024 1 student gerapporteerd, maar dat was in de voorlopige telling.) Op Sint Eustatius waren er in dezelfde periode respectievelijk 22, 24, 7, 14, en 10 mbo-studenten.

tussen beide is geschat via lineaire regressie waarbij de intercept (constante) op nul is gezet. Dat is gebaseerd op de aanname dat bij een bevolking van nul er ook geen onderwijsdeelname is. Het is belangrijk hierbij te benoemen dat er een aanzienlijke mate van onzekerheid wat betreft de grootte van toekomstige migratie is, en daarmee ook in de bevolkingsprognose⁴.

De resulterende coëfficiënt, die de verhouding tussen onderwijsdeelname en de bijbehorende bevolkingsgroep weergeeft, wordt toegepast op de toekomstige bevolkingsprognose. De historische relatie is gebaseerd op de afgelopen vijf jaar (2021-2025).

De gebruikte inputbestanden zijn:

- De bevolkingsprognose van het CBS voor Caribisch Nederland, peildatum 1 januari 2025.
- De onderwijsdeelname per sector op de eilanden, met peildata: 1 oktober 2021, 1 oktober 2022, 1 oktober 2023, 1 oktober 2024 en 1 oktober 2025.

⁴Zie ook <https://publ.nidi.nl/output/2024/nidi-2024-bevolking-caribisch-nederland-2050-in-beeld.pdf>

3.3

Open Universiteit

In 2025 waren er aan de Open Universiteit (OU) geregistreerde studiepunten voor omgerekend 3.278 voltijds studerende studenten. Het aantal inschrijvingen van 2025 ligt 135 (4,3%) hoger dan vorig jaar geraamd. Hierdoor is ook de raming voor de komende jaren omhoog bijgesteld.

Naar verwachting blijft het aantal studenten de komende jaren nagenoeg gelijk (0,1% krimp per jaar). Tot 2030 wordt een beperkte daling verwacht van 0,7%. In deze raming wordt het aantal voltijds studerende studenten vanaf 2030 constant gehouden.

Tabel 3.12: Aantal omgerekende voltijds studerende studenten aan de Open Universiteit

	telling					raming						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	3221	3582	4163	3155	3143	3122	3100	3079	3057	3036	3036	3036
RR2026	3582	4163	3155	3145	3278	3274	3269	3264	3260	3255	3255	3255
bijstelling	361	581	-1008	-10	135	152	169	185	203	219	219	219

De studenten van de OU staan niet in de hoofdtabel van de referentieraming, maar in een aparte tabel. Hier is voor gekozen, omdat studeren aan de OU anders is dan studeren aan een andere universiteit.

De OU biedt onderwijs in deeltijd aan, waarbij studenten in een tempo kunnen studeren dat past bij hun persoonlijke situatie. Door die flexibiliteit ligt het aantal studiepunten dat OU-studenten afnemen meestal lager dan in het reguliere wo. In de rest van het onderwijs wordt gekeken naar inschrijvingen van studenten op het peilmoment van 1 oktober van een school- of studiejaar, maar voor de OU is dus een periodegegeven nodig.⁵

De ontwikkeling van de aantallen OU-studenten is geëxtrapoleerd door lineaire regressie met een extrapolatiebasis van 5 jaar. Er is dit jaar voor gekozen om de coronajaren 2021 en 2022 niet mee te nemen in de regressie. De lineaire regressie is dus uitgevoerd met de jaren 2019, 2020, 2023, 2024 en 2025.

Met het uitvoeren van de lineaire regressie wordt de gemiddelde groei (of krimp) vanaf 2019 (exclusief 2021 en 2022) berekend. In de prognose voor OU-studenten wordt deze groei (of krimp) over een periode van 5 jaar voortgezet, beginnend bij het laatste realisatiejaar. Na 5 jaar wordt het aantal studenten constant gehouden.

Er is navraag gedaan bij de OU om te controleren of de raming aansluit bij de verwachtingen, omdat de doelgroep van de OU anders is dan die van de andere universiteiten en omdat de raming van de OU relatief onzeker is. In vergelijking met andere universiteiten zijn er nog weinig data beschikbaar in het ROD. Ook is de OU relatief gevoelig voor ontwikkelingen buiten het onderwijs, zoals de coronapandemie en economische ontwikkelingen.

De OU rekent in haar eigen meerjarenraming met een jaarlijkse groei van 2% van het aantal studenten vanaf 2026, terwijl deze lineaire regressie leidt tot een krimp van -0,1% per jaar vanaf 2025 voor de komende 5 jaar. Het verschil tussen onze raming en de raming van de OU laat zich waarschijnlijk niet nader verklaren zonder kennis te nemen van de door de OU gebruikte data en methoden in haar raming.

⁵Voor de OU wordt het aantal voltijdstudenten berekend door het aantal studiepunten van alle modules op te tellen die in de periode van 2 oktober T-1 tot en met 1 oktober T zijn gestart. Modules van niet-EER-studenten en modules die de opleidingsfase "schakel" hebben, worden niet meegeteld, om aan te sluiten bij de bekostigingssystematiek van de OU.

3.4 Onderwijsdeelname naar sector en leeftijd

In 2025 waren er 3.640.100 leerlingen en studenten in het Nederlandse onderwijs. Dat is een daling van 0,6% ten opzichte van 2024. Naar verwachting daalt het aantal leerlingen en studenten vanaf 2025 verder met 4,4% tot 3.480.700 in 2034. Na 2034 zal het Nederlandse onderwijs naar verwachting weer groeien.

Die verwachting is gestoeld op de bevolkingsprognose van het CBS. De leeftijdsgroepen die het meest onderwijs volgen (4 t/m 25 jaar) zijn in de afgelopen jaren gekrompen en zullen naar verwachting de komende jaren eerst verder afnemen om vervolgens weer te groeien. Zie Paragraaf 5.2.1 voor meer informatie. De raming reflecteert dit patroon: in elke onderwijssector daalt het aantal leerlingen of studenten de komende jaren, om daarna weer te stijgen. Het omslagpunt verschilt wel per sector. Het po zal naar verwachting vanaf 2034 weer stijgen, het vo vanaf 2040, het mbo vanaf 2042, het hbo vanaf 2045 en het wo vanaf 2047.⁶

De daling van het aantal onderwijsvolgenden in de komende jaren is, behalve aan demografische ontwikkelingen, ook toe te schrijven aan de verminderde onderwijsdeelname. In Tabel 3.13 staat de onderwijsdeelname per sector en leeftijd. De onderwijsdeelname van de totale bevolking is afgenomen. In 2025 is de onderwijsdeelname 20%, terwijl ze in 2015 nog 22% was. De afname komt niet alleen door de vergrijzing van de bevolking, want ook bij het jongere deel van de bevolking is er sprake van minder onderwijsdeelname.

Zo stijgt het aandeel 4-jarigen buiten het bekostigd onderwijs al jaren (zie Figuur 3.1). Waar in 2014 nog 1,4% van de 4-jarigen buiten het bekostigd onderwijs zat, is dit in 2024 3,6%. Voor de 4-jarigen wordt T-1 gebruikt, omdat voor het meest recente jaar de registratiekwaliteit niet hoog genoeg is. Dat komt doordat 4-jarigen niet leerplichtig zijn waardoor de registratie achterloopt. Ook het aantal 5-jarigen buiten het bekostigd onderwijs is gestegen. Bij de leeftijdsgroepen 6 t/m 11 jaar en 12 t/m 16 jaar was de onderwijsdeelname redelijk stabiel tot 2020. Tussen 2020 en 2022 stijgt het aandeel buiten het bekostigd onderwijs in die groepen. Sinds 2022 is het aandeel buiten het bekostigd onderwijs onder de groepen ongeveer gelijk gebleven, maar wel op een hoger niveau dan voor 2020. Zie ook Paragraaf 4.1. In het meest recente jaar is er een lichte toename van het aandeel mensen buiten het bekostigd onderwijs.

De lagere onderwijsdeelname zou deels verklaard kunnen worden door onderstaande redenen:

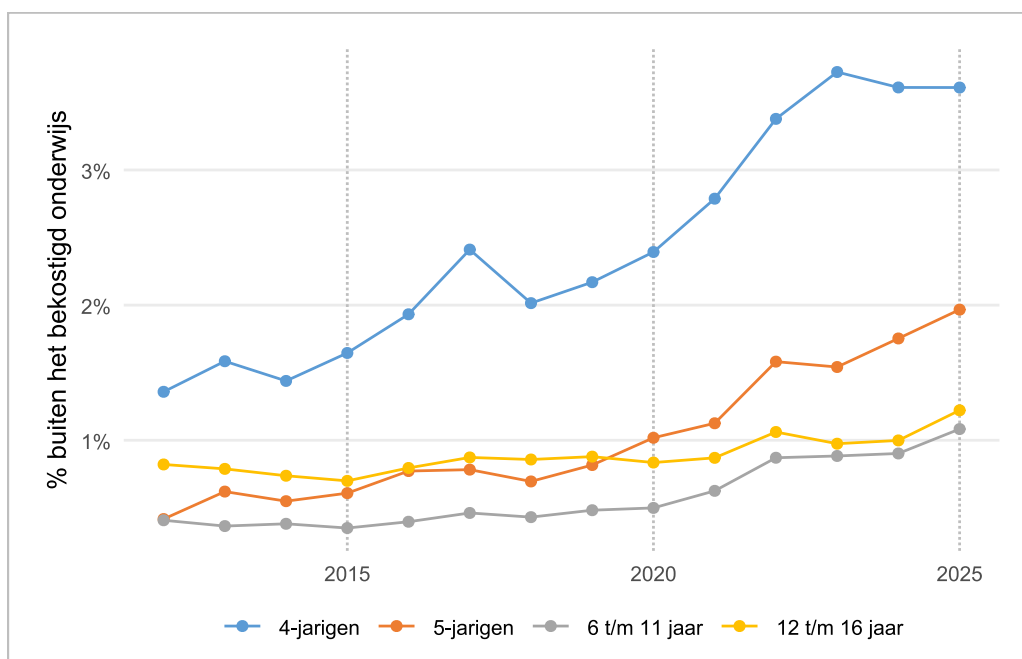
- Er is een aanhoudende toename in het aantal vrijstellingen van onderwijs om lichamelijke of psychische redenen.⁷ Het aantal vrijstellingen omtrent richtingsbezwaar stijgt ook al enige jaren.
- Er is een relatief grote toename van leerlingen in het particulier onderwijs. Hier wordt in de regel goed onderwijs gegeven, waar ook toezicht op wordt gehouden. Het blijft echter een beperkte groep van ongeveer 1.500 leerlingen in 2023.⁸
- Er is daarnaast ook sprake van andere oorzaken. Denk bijvoorbeeld aan minderjarige vreemdelingen, ontheemden uit Oekraïne, maar ook kinderen die geen onderwijs volgen door het ontbreken van een passend onderwijsaanbod⁹ of waar andere problemen (buiten het onderwijs) spelen.

⁶Let wel: ramingen op lange termijn hebben een grote onzekerheid.

⁷Zie tabel 11 in <https://open.overheid.nl/documenten/13d899a0-dc5a-4f32-b4a3-ef85cd2201f0/file>

⁸Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/02/05/rapport-beweegredenen-niet-bekostigd-onderwijs>

⁹Zie <https://balansdigitaal.nl/wp-content/uploads/2025/04/Thuiszitters-tellen-2.pdf>

Figuur 3.1: Aandeel buiten het bekostigd onderwijs per leeftijd en jaar, van 4- tot en met 16-jarigen

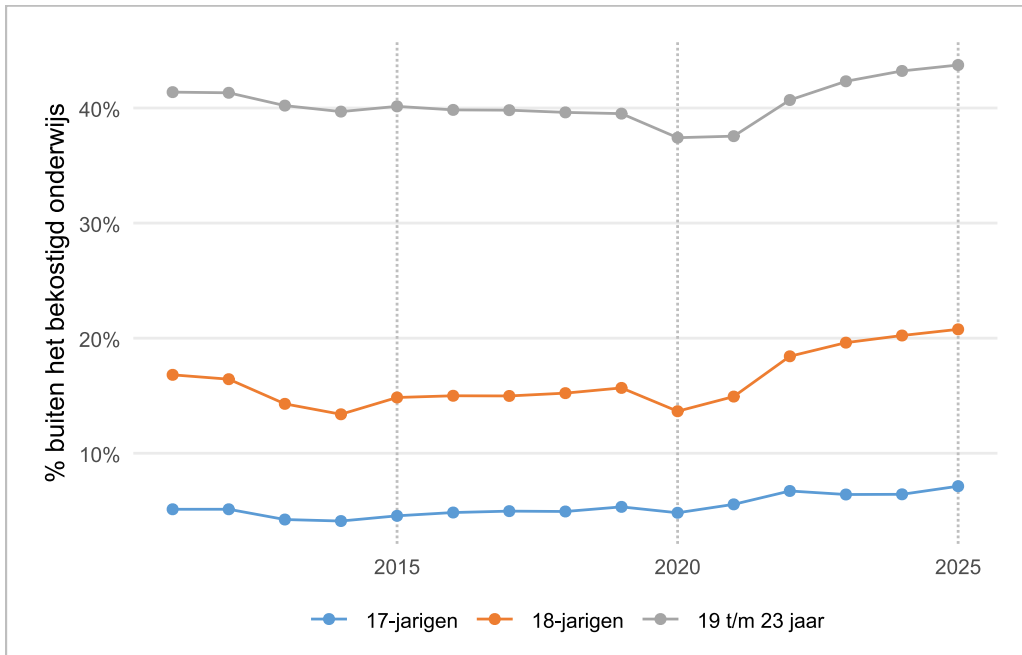
Ook onder jongvolwassenen is het aandeel buiten het bekostigd onderwijs gestegen. In Figuur 3.2 staat het aandeel van 17- tot en met 23-jarigen buiten het bekostigd onderwijs. In 2020 was het aandeel mensen buiten het bekostigd onderwijs tijdelijk lager, maar steeg het weer naar een niveau hoger dan voor de coronapandemie.

Het aandeel 18-jarigen buiten het bekostigd onderwijs was in 2019 15,7% en in 2025 20,8%. De stijging is waarschijnlijk deels te verklaren doordat meer tussenjaren worden genomen. Toch is ook het aandeel 19- tot en met 23-jarigen buiten het bekostigd onderwijs gestegen: van 39,5% in 2019 tot 43,7% in 2025.

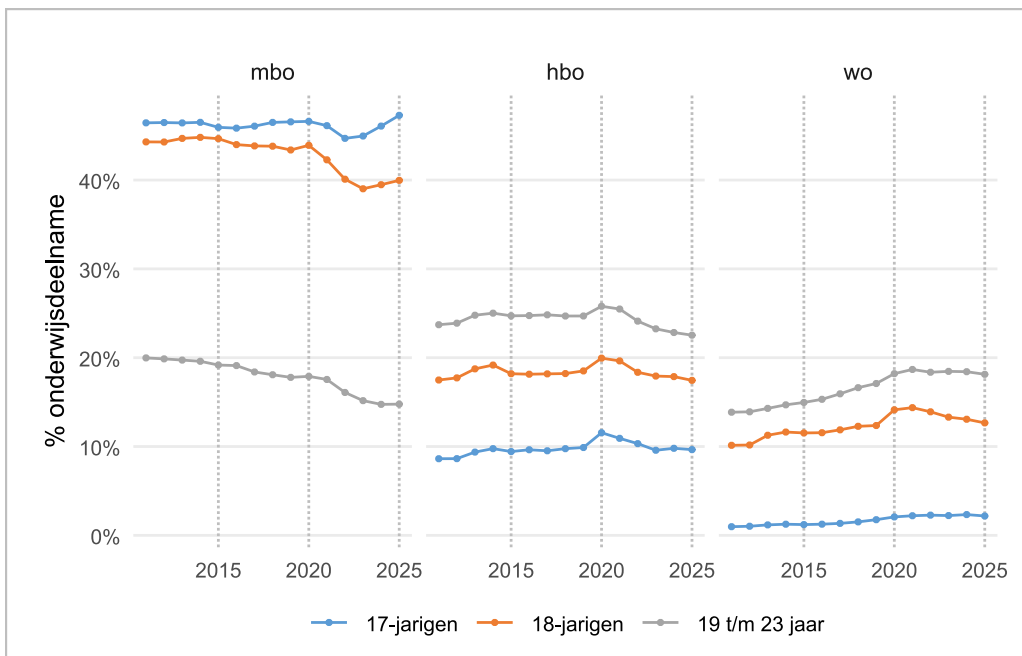
De ontwikkelingen in de onderwijsdeelname van de 17- tot en met 23-jarigen verschillen per sector, zie Figuur 3.3. De onderwijsdeelname van 17- en 18-jarigen in het mbo was tot 2020 relatief stabiel, maar steeg daarna. In 2025 is de onderwijsdeelname in het mbo van 17- en 18-jarigen weer gestegen. Daardoor is de raming voor het mbo dit jaar naar boven bijgesteld (zie Paragraaf 4.4).

De onderwijsdeelname in het hbo was op zijn hoogst in 2020 en daalde in de jaren erna. In 2025 daalde de onderwijsdeelname van 18-jarigen in het hbo verder. Ook van de 19- tot en met 23-jarigen is de onderwijsdeelname verder gedaald. Dat zou verklaard kunnen worden doordat er meer studenten een diploma haalden dan verwacht (zie Paragraaf 4.5).

De onderwijsdeelname van 17- tot en met 23-jarigen in het wo daalde tot 2020. In 2025 is het beeld ongeveer hetzelfde, met als uitzondering van 18-jarigen. In deze groep daalde de onderwijsdeelname verder. Dat komt mogelijk doordat meer studenten een tussenjaar nemen voordat ze aan een opleiding beginnen. Zie Paragraaf 4.6 voor meer informatie.

Figuur 3.2: Aandeel buiten het bekostigd onderwijs per leeftijd en jaar van 17- t/m 23-jarigen

Figuur 3.3: Onderwijsdeelname per leeftijd, jaar en sector van 17- t/m 23-jarigen

Tabel 3.13: Onderwijsdeelname naar sector en leeftijd ten opzichte van de leeftijdsgroep

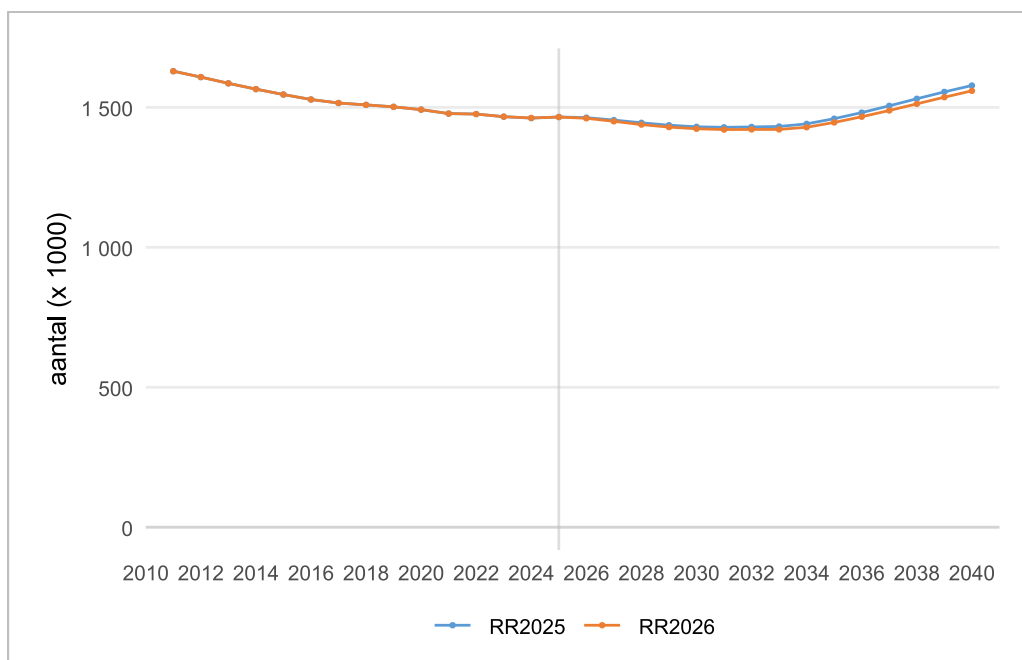
leeftijd	po				vo				ve				mbo				hbo				wo				geen onderwijs									
	2015	2020	2025	2030	2015	2020	2025	2030	2015	2020	2025	2030	2015	2020	2025	2030	2015	2020	2025	2030	2015	2020	2025	2030	2015	2020	2025	2030	2015	2020	2025	2030		
3-	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%	100%	100%
4	98%	98%	96%	96%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	4%	4%	
5	99%	99%	98%	98%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	2%	2%		
6	100%	99%	99%	99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	
7	100%	100%	99%	99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%
8	100%	100%	99%	99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%
9	100%	99%	99%	99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	
10	99%	99%	99%	99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%
11	91%	88%	87%	86%	9%	12%	12%	13%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%
12	18%	17%	17%	16%	81%	83%	82%	83%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
13	3%	4%	4%	4%	96%	96%	95%	95%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%
14	3%	4%	4%	4%	96%	96%	95%	95%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
15	4%	4%	4%	4%	95%	93%	91%	91%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	3%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
16	3%	3%	3%	3%	67%	62%	60%	59%	0%	0%	0%	0%	28%	31%	33%	34%	0%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	
17	2%	2%	2%	2%	35%	32%	30%	29%	1%	1%	2%	2%	46%	47%	47%	48%	9%	12%	10%	10%	1%	2%	2%	2%	2%	5%	5%	7%	7%	7%	7%	7%	7%	
18	1%	1%	1%	1%	7%	6%	6%	6%	2%	1%	3%	2%	45%	44%	40%	43%	18%	20%	17%	17%	12%	14%	13%	12%	15%	14%	21%	20%	21%	20%	20%	20%		
19	1%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	35%	32%	28%	30%	25%	26%	23%	23%	15%	19%	18%	17%	22%	21%	28%	28%	22%	21%	28%	28%		
20	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	1%	1%	23%	21%	17%	19%	28%	30%	26%	25%	16%	19%	20%	18%	32%	30%	36%	37%	32%	30%	36%	37%		
21	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	14%	13%	11%	12%	28%	28%	25%	24%	15%	18%	19%	18%	43%	40%	45%	46%	43%	40%	45%	46%		
22	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	9%	9%	7%	8%	24%	24%	21%	21%	15%	19%	18%	17%	52%	49%	54%	54%	52%	49%	54%	54%		
23	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	6%	6%	5%	5%	19%	18%	16%	16%	14%	17%	16%	16%	62%	59%	63%	64%	62%	59%	63%	64%		
24	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	4%	3%	3%	14%	14%	11%	11%	11%	13%	13%	12%	71%	69%	73%	73%	71%	69%	73%	73%		
25	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	3%	3%	2%	10%	10%	8%	8%	8%	9%	8%	8%	79%	78%	81%	82%	79%	78%	81%	82%		
26	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	3%	2%	2%	7%	7%	6%	5%	5%	6%	5%	5%	85%	85%	87%	88%	85%	85%	87%	88%		
27	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	2%	1%	5%	5%	4%	4%	3%	3%	3%	3%	90%	89%	91%	92%	90%	89%	91%	92%		
28	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	1%	1%	4%	4%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	93%	92%	93%	94%	93%	92%	93%	94%		
29	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	1%	1%	3%	3%	2%	2%	1%	2%	1%	1%	95%	94%	95%	96%	95%	94%	95%	96%		
30	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	96%	95%	96%	97%	96%	95%	96%	97%		
31	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	97%	96%	97%	97%	97%	96%	97%	97%		
32	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	98%	97%	97%	98%	98%	97%	97%	98%		
33	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	98%	97%	98%	98%	98%	97%	98%	98%		
34	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	98%	98%	98%	98%	98%	98%	98%	98%		
35	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	98%	98%	98%	98%	98%	98%	98%	98%		
36+	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	99%	100%	100%	100%	99%	100%	100%		
totaal	9%	9%	8%	8%	6%	5%	5%	5%	0%	0%	0%	0%	3%	3%	3%	2%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	78%	78%	80%	81%	78%	78%	80%	81%		

4 Sectoren

4.1 Primair onderwijs

Het primair onderwijs (po) wordt kleiner in de komende jaren. Volgens de CBS Bevolkingsprognose 2025-2070 neemt het aantal 4- tot 11-jarigen in Nederland af, wat leidt tot minder leerlingen. In 2025 zijn er 1.465.300 leerlingen in het po (zie Figuur 4.1). Volgens de bevolkingsprognose zal het aantal 4- tot 11-jarigen afnemen tot 2034. De huidige raming raamt dat in 2034 er 1.428.900 leerlingen in het po zitten. Dat is een daling van 36.400 leerlingen in 9 jaar. Volgens de Bevolkingsprognose neemt het aantal 4- tot 11-jarigen daarna weer toe.

De raming is naar beneden bijgesteld. In 2025 zitten er 400 minder leerlingen in het po dan vorig jaar is geraamd. In 2032 loopt de negatieve bijstelling op tot 9.000 leerlingen. De negatieve bijstelling in het po is het gevolg van de teruglopende onderwijsdeelname binnen het bekostigde onderwijs. De bijstelling betreft vooral de teruglopende aantallen leerlingen in het speciaal basisonderwijs (sba) en het (voortgezet) speciaalonderwijs (het (v)so).

Figuur 4.1: Aantal leerlingen po

Tabel 4.1: Aantal leerlingen in het po (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	1461,4	1465,7	1463,3	1454,6	1444,8	1436,2	1430,5	1428,6	1430,1
RR2026	1462,1	1465,3	1460,9	1450,1	1438,4	1429,4	1423,4	1420,6	1421,1
verschil	0,7	-0,4	-2,3	-4,5	-6,4	-6,9	-7,0	-8,0	-9,0

4.1.1 Lagere onderwijsdeelname in het po

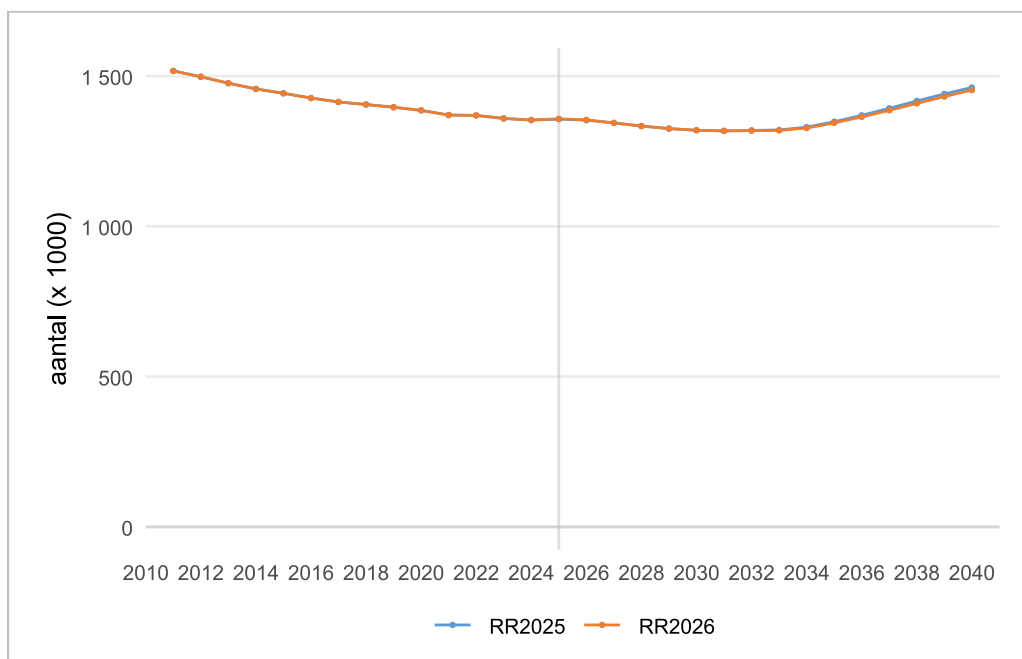
In RR2026 is het po naar beneden bijgesteld (zie Tabel 4.1). Een deel van deze bijstelling is gebaseerd op de negatieve bijstelling van de CBS Bevolkingsprognose voor 4- tot 11-jarigen

(zie ook Tabel 5.6). De bijstelling van de CBS Bevolkingsprognose is kleiner dan de bijstelling van het po. Een sluitend antwoord op de dalende onderwijsdeelname in de raming ontbreekt daarom. Mogelijke oorzaken staan beschreven in Paragraaf 3.4.

4.1.2

Het bao krimpt de komende jaren

Het basisonderwijs (bao) krimpt de komende jaren. Het bao is de grootste subsector van het po en vertoont nagenoeg dezelfde trend als het po. In 2025 zitten er 1.358.100 leerlingen in het bao, in 2032 zijn dat er nog 1.318.800. Dat zijn 44.200 leerlingen minder dan in 2025.

Figuur 4.2: Aantal leerlingen in het basisonderwijs

Tabel 4.2: Aantal leerlingen in het basisonderwijs (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	1353,6	1356,8	1353,5	1344,3	1334,2	1325,6	1319,7	1317,9	1319,4
RR2026	1354,3	1358,1	1354,5	1344,5	1333,7	1325,5	1320,1	1317,8	1318,8
verschil	0,8	1,3	1,0	0,3	-0,5	-0,1	0,4	-0,1	-0,5

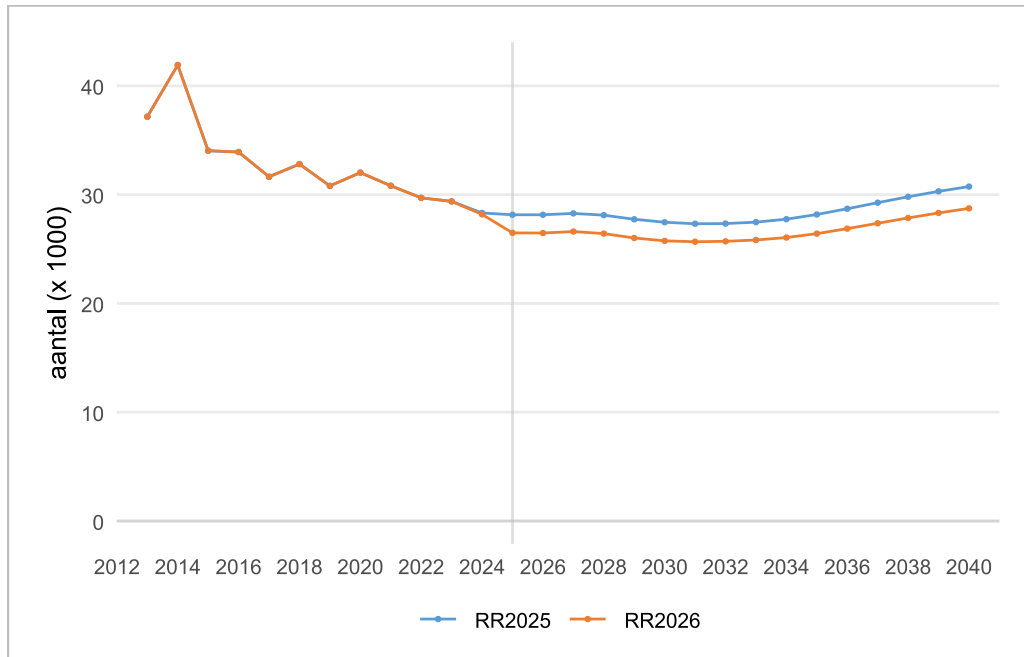
Op de lange termijn stelt de huidige raming de aantallen minimaal naar beneden bij. In 2032 zijn er 500 minder leerlingen dan in RR2025 is geraamd. Op de korte termijn zijn er juist iets meer leerlingen in het bao, door de positieve bijstelling van de 4- t/m 11-jarigen in de CBS Bevolkingsprognose (zie Paragraaf 5.2.1).

De meeste leerlingen stromen van het bao door naar de brugklas in het vo. Deze stroom daalt in de komende jaren, met als oorzaak de demografische ontwikkeling in deze leeftijdsgroep. Volgens de raming van dit jaar stromen er in 2034 2.600 leerlingen minder naar de brugklas ten opzichte van de tellingen in 2025.

4.1.3

Steeds minder leerlingen blijven zitten in het bao

Het aantal leerlingen dat blijft zitten in het bao is klein en krimpt sinds 2014. In 2025 zijn ook weer minder leerlingen blijven zitten dan vorig jaar is geraamd. In 2025 blijven er 26.500 leerlingen zitten. In 2015 waren dat er nog 34.000.

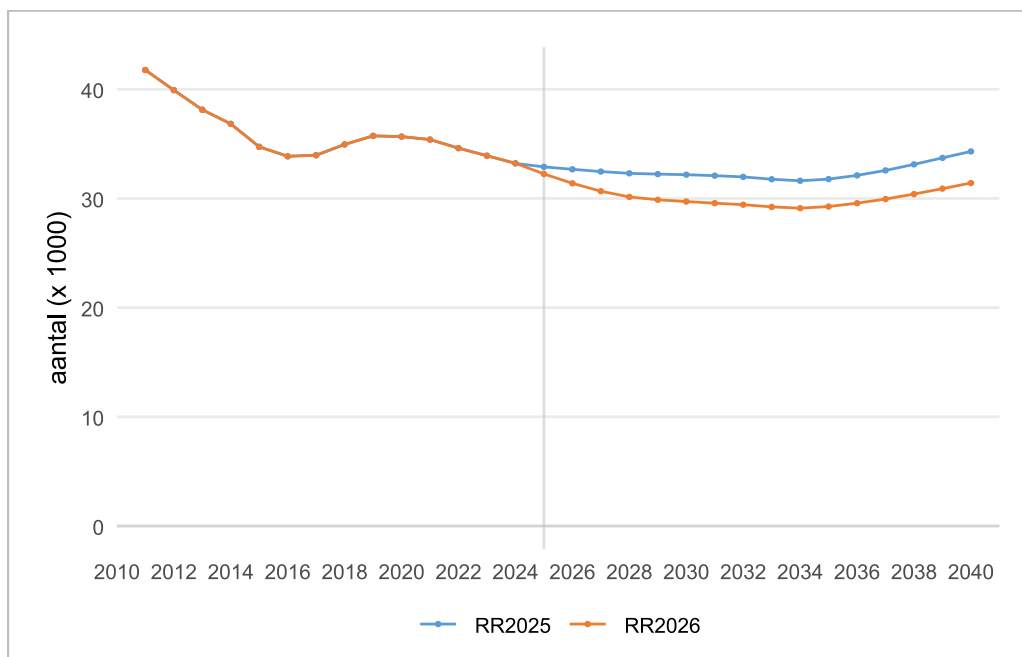

Figuur 4.3: Zittenblijvers in het bao leerjaar 1 t/m 8

4.1.4

Steeds minder leerlingen naar het sbao

De afgelopen jaren daalde het aantal sbao leerlingen en die daling zet zich voort t/m 2034. In 2034 zijn er 3.100 leerlingen minder dan in 2025.

Figuur 4.4: Aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs

In RR2026 wordt het aantal leerlingen in het sbao naar beneden bijgesteld. Voor 2032 is het aantal leerlingen in het sbao met 2.200 naar beneden bijgesteld.

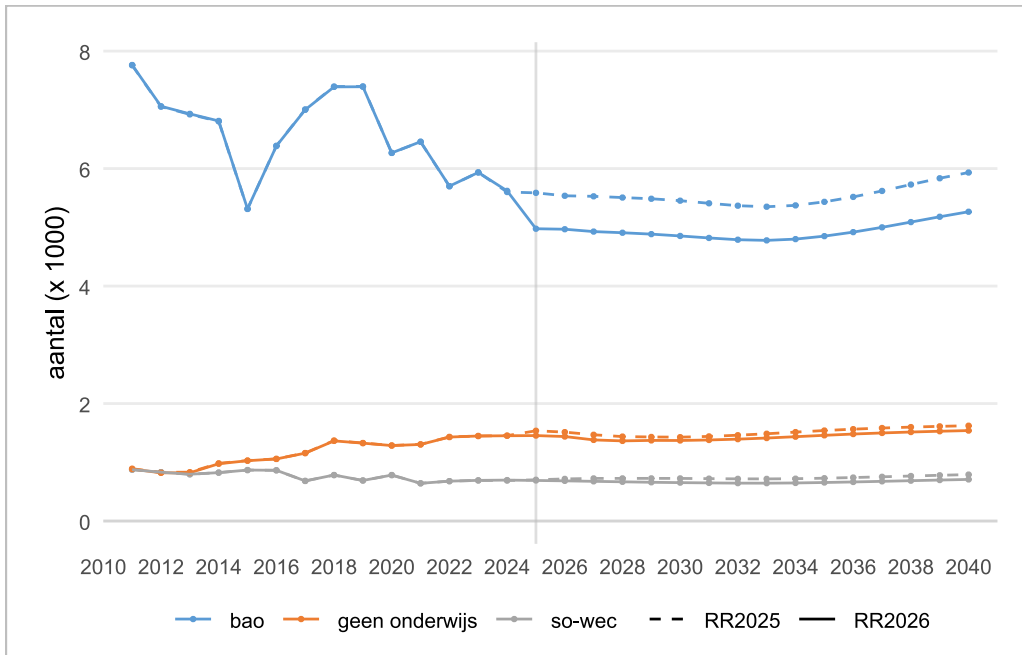
Tabel 4.3: Aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	33,2	32,9	32,7	32,5	32,3	32,2	32,2	32,1	32,0
RR2026	33,2	32,2	31,4	30,7	30,1	29,9	29,7	29,6	29,4
verschil	0,0	-0,6	-1,3	-1,8	-2,2	-2,4	-2,5	-2,5	-2,5

4.1.5

De bijstelling van het sbao komt door lagere instroom vanuit bao

De bijstelling van het sbao wordt veroorzaakt door een lagere instroom van leerlingen uit het bao. In RR2026 zijn er 1.300 minder leerlingen van het bao naar sbao gestroomd dan vorig jaar is geraamd (zie Figuur 4.5). Dit verschil zet zich voort in later geraamde jaren.

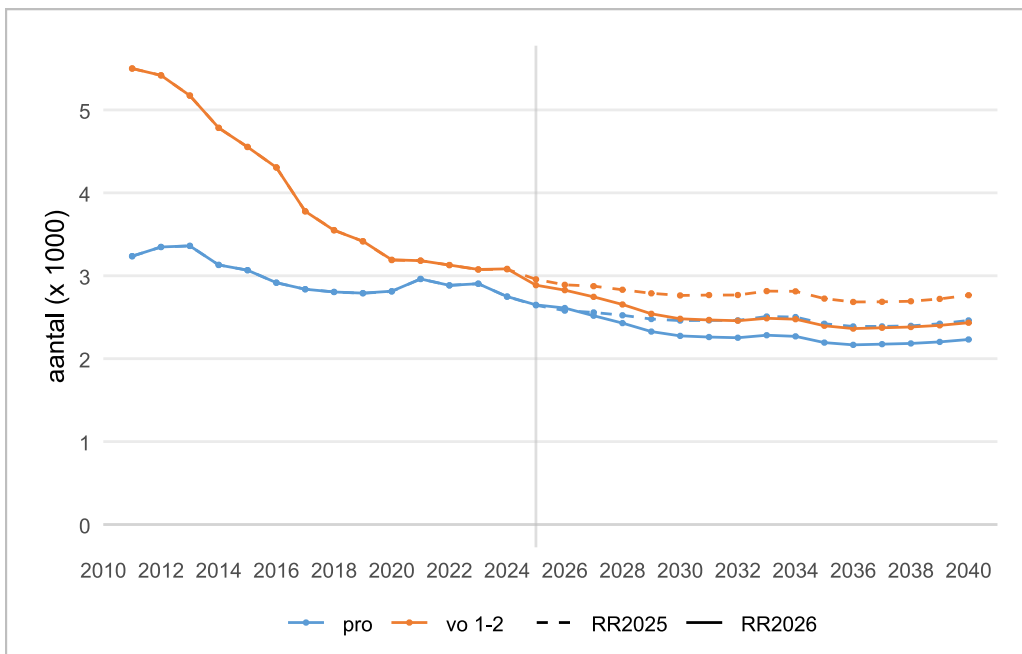

Figuur 4.5: Instroom naar speciaal basisonderwijs per herkomst

4.1.6

Het aantal leerlingen dat van sbao naar brugklas in het vo doorstroomt blijft dalen

De instroom van sbao-leerlingen in de brugklas van het vo blijft dalen. Figuur 4.6 laat zien dat er steeds minder sbao-leerlingen naar het vo doorstromen. In RR2026 is hun aantal ook naar beneden bijgesteld.

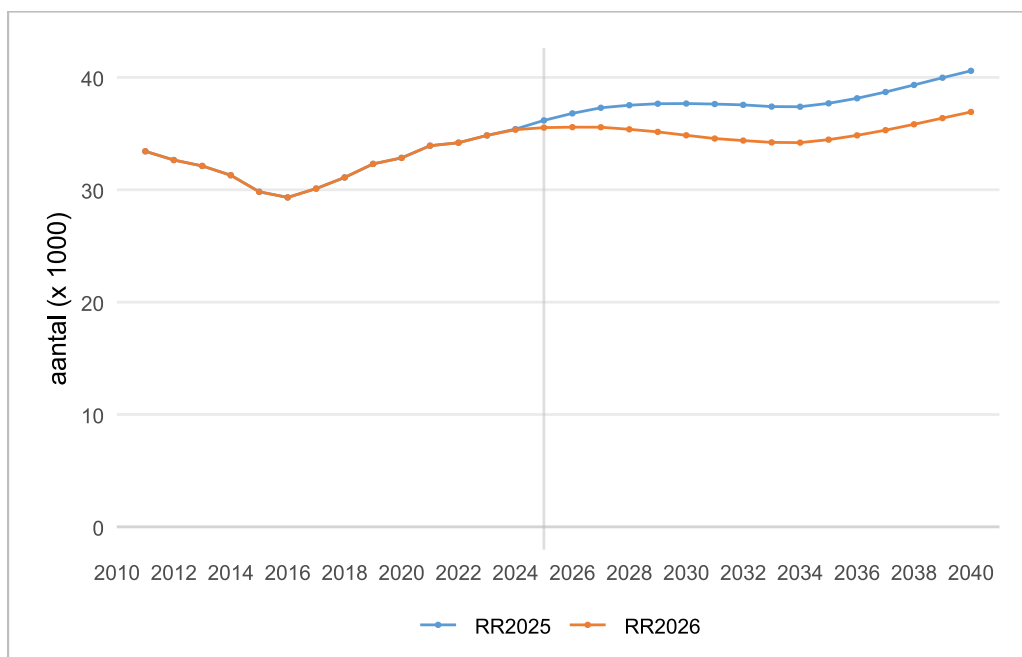

Figuur 4.6: Uitstroom vanuit sbao naar vo 1-2 en pro

4.1.7

De groei in het so-wec stagneert

Na jaren van stijging stagneert de groei van het speciaal onderwijs-Wet op de expertisecentra (so-wec) in RR2026. In de huidige raming blijft het aantal leerlingen in het so-wec de komende jaren nagenoeg gelijk. In 2025 zitten er 35.500 leerlingen in het so en in 2031 zijn dat er 34.600. Dat is een trendbreuk, want het so groeit sinds 2018 sterk, volgens Themarapportage: Gespecialiseerd onderwijs van de PO-raad.¹

Figuur 4.7: Aantal leerlingen in het speciaal onderwijs

Het so-wec wordt in deze raming naar beneden bijgesteld (zie Tabel 4.4). In 2025 zijn er 600 minder leerlingen dan vorig jaar is geraamd en in 2032 zijn er 3.200 minder leerlingen.

Tabel 4.4: Aantal leerlingen in het speciaal onderwijs (x 1.000)

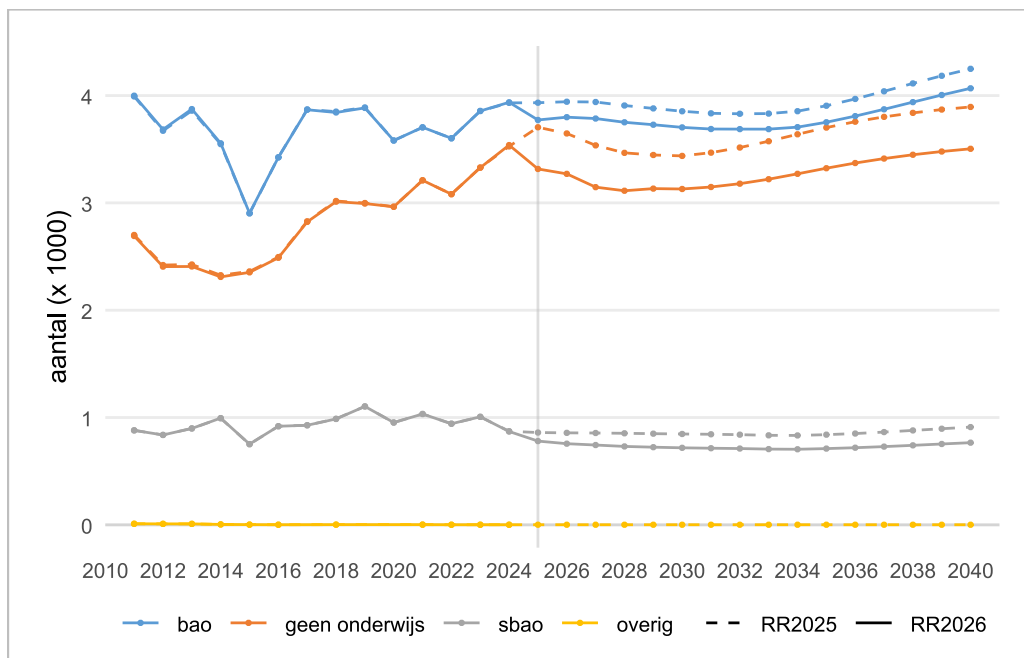
	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	35,4	36,2	36,8	37,3	37,5	37,7	37,7	37,6	37,6
RR2026	35,3	35,5	35,6	35,6	35,4	35,2	34,9	34,6	34,4
verschil	-0,1	-0,6	-1,2	-1,7	-2,1	-2,5	-2,8	-3,1	-3,2

¹Zie <https://sectorrapportage.poraad.nl/themaraapportage-gespecialiseerd-onderwijs/>

4.1.8

Over de hele linie stromen er minder leerlingen naar het so-wec

In RR2026 zijn er minder leerlingen die naar so-wec gaan, dan in RR2025 is geraamd. In 2025 zijn er 7,4% minder leerlingen naar so-wec gestroomd dan dat in RR2025 is geraamd. Ook in latere jaren zijn de instroomcijfers van so-wec naar beneden bijgesteld. De bijstelling wordt veroorzaakt door minder instroom uit bao, sbao en geen onderwijs. De grootste bijstelling komt vanuit geen onderwijs.

Figuur 4.8: Instroom in speciaal onderwijs op aantal naar herkomst (x 1.000)

De grootste bijstellingen zijn in het so-cluster 3 en 4. Dit is te zien in Tabel 4.5.

Tabel 4.5: Aantal leerlingen in het speciaal onderwijs naar cluster (x 1.000)

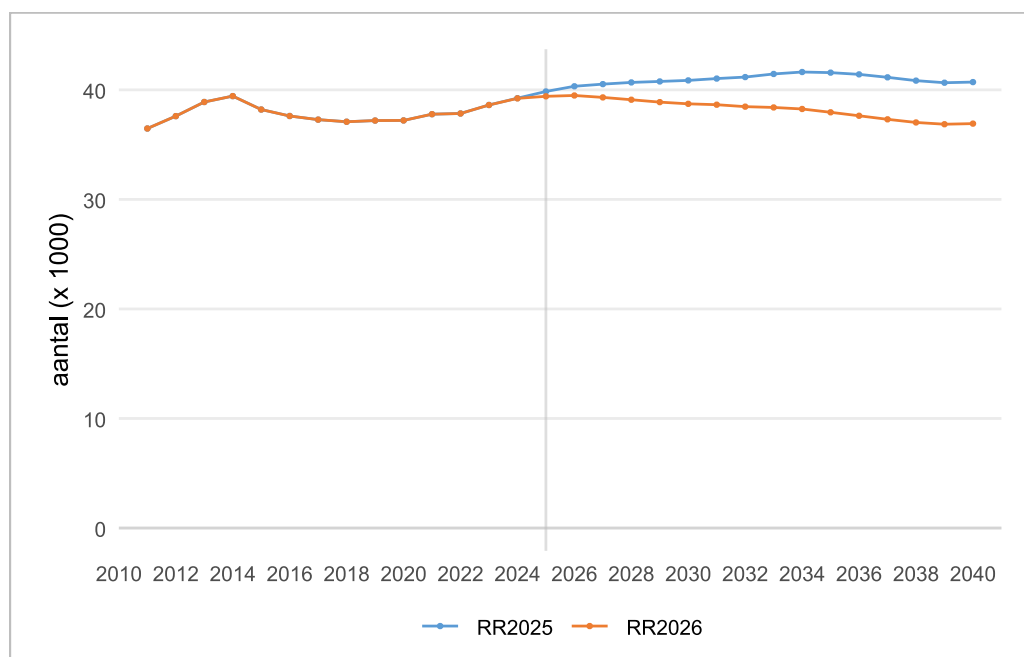
	telling		raming							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
so clusters 1-2										
RR2025	6,5	6,5	6,5	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4
RR2026	6,5	6,4	6,4	6,3	6,2	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1
verschil	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
so clusters 3-4										
RR2025	28,9	29,7	30,3	30,9	31,1	31,3	31,3	31,3	31,3	31,2
RR2026	28,9	29,1	29,2	29,3	29,2	29,0	28,8	28,5	28,5	28,3
verschil	-0,1	-0,6	-1,1	-1,6	-1,9	-2,3	-2,5	-2,8	-2,8	-2,9

4.1.9

Daling in het vso-wec na jaren van groei

Na jaren van groei daalt het aantal vso-wec leerlingen de komende jaren. In 2025 zitten er 39.400 leerlingen in het vso, in 2032 zijn het er 38.500.

Ook is het vso-wec dit jaar naar beneden bijgesteld. In 2032 zijn er 2.700 minder leerlingen dan in RR2025 is geraamd.

Figuur 4.9: Aantal leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (x 1.000)

Tabel 4.6: Aantal leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (x 1.000)

	telling		raming							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
RR2025	39,2	39,9	40,3	40,5	40,7	40,8	40,9	41,0	41,2	
RR2026	39,2	39,4	39,5	39,3	39,1	38,9	38,7	38,6	38,5	
verschil	0,0	-0,4	-0,8	-1,2	-1,6	-1,9	-2,1	-2,4	-2,7	

4.2 Voortgezet onderwijs

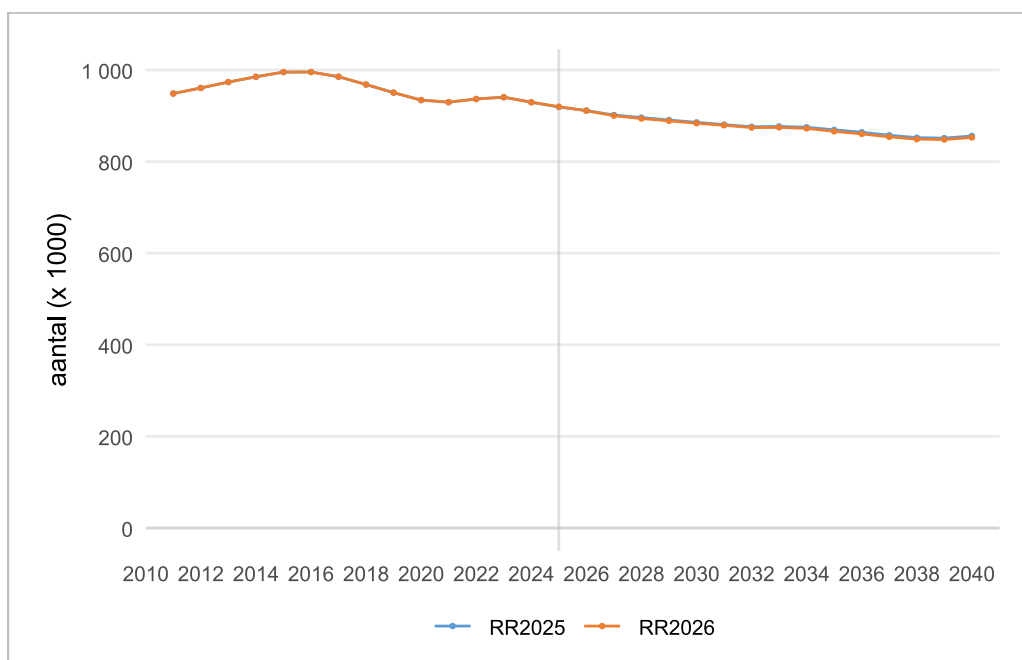
Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) daalt de komende jaren. In 2025 telt het vo 919.800 leerlingen en in 2032 zijn het er 874.100. Het aantal leerlingen daalt al sinds 2016 en de trend zet zich voort. De lagere aantallen in het vo worden veroorzaakt door de demografische daling van het aantal 12- tot en met 16-jarigen (zie Paragraaf 5.2).

Deze raming stelt het leerlingenaantal minimaal bij ten opzichte van de vorige raming (0,1%). Dat lijkt onlogisch omdat het CBS in Bevolkingsprognose 2025-2027 uitgaat van meer 12- t/m 16-jarigen.

In 2025 zijn er 700 meer leerlingen dan vorig jaar is geraamd. In de jaren daarop is juist sprake van een negatieve bijstelling. Dat komt onder andere doordat minder leerlingen in het vo blijven zitten (zie Figuur 4.16). In 2032 loopt de bijstelling op tot 1.900 minder leerlingen dan in RR2025. De bijstellingen zijn minimaal, waardoor de huidige raming voor de sector nagenoeg overeenkomt met die van vorig jaar.

In de verschillende subsectoren is het beeld diverser. Vooral het volgende valt op:

1. Er blijven minder leerlingen zitten, behalve in brugjaar 1 en de examenjaren.
2. De slagingskansen in 2025 zijn lager dan vorig jaar is geraamd. Vooral voor havo en vwo zijn de slagingskansen nog steeds lager dan voor corona.

Figuur 4.10: Aantal leerlingen in vo

Tabel 4.7: Aantal leerlingen in vo (x 1.000)

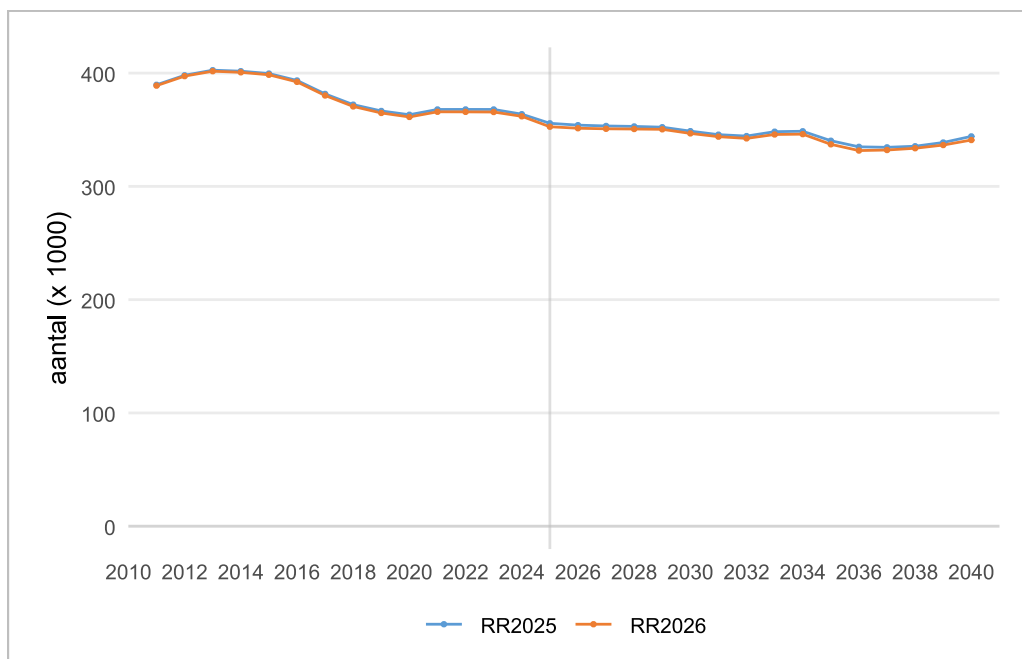
	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	929,6	919,1	911,4	901,6	896,0	890,8	885,6	880,7	876,0
RR2026	929,5	919,8	911,0	900,1	893,9	888,8	883,7	879,2	874,1
verschil	-0,2	0,7	-0,4	-1,5	-2,1	-1,9	-1,9	-1,5	-1,9

4.2.1

Aantal leerlingen in brugklassen daalt in komende jaren

Het aantal leerlingen in de vo brugklassen² krimpt in de komende jaren. In RR2026 zitten er 352.600 leerlingen in de brugklassen. Het aantal leerlingen in brugklassen loopt tot 2032 verder terug naar 342.400. Dat komt doordat minder leerlingen doorstromen vanuit het po. Een groot deel van de bijstelling heeft ook te maken met de methodewijziging, waarin het internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs (igvo) niet meer wordt meegeteld in de brugklas (zie Paragraaf 5.1).

Deze raming is nagenoeg identiek aan die van vorig jaar, met minimale bijstellingen.

Figuur 4.11: Aantal leerlingen in vo 1-2

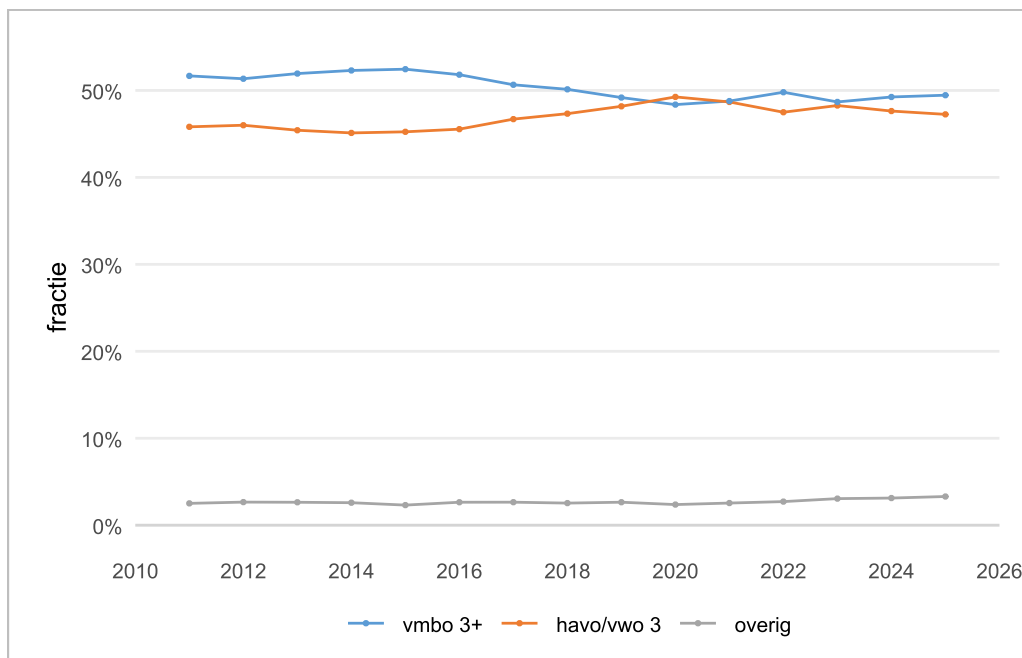
²In de referentieramingen wordt in de eerste 2 leerjaren geen onderscheid gemaakt tussen vmbo (basis, kader, gemengd, theoretisch), havo en vwo. Leerlingen zitten immers vaak in een brugklas met meerdere niveaus. Vanaf leerjaar 3 worden wel aparte labels voor de niveaus en richtingen gehanteerd. Leerjaren 1 en 2 van het leerwegondersteunend onderwijs (lwo) maken in de ramingen ook onderdeel uit van de brugjaren. Sinds deze raming maken leerlingen die internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs (igvo) volgen niet langer deel uit van deze groep (zie Paragraaf 5.1.7).

Tabel 4.8: Aantal leerlingen in vo 1-2 (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	363,7	355,7	354,1	353,3	352,9	352,3	348,8	345,7	344,4
RR2026	361,9	352,6	351,3	350,8	350,6	350,4	346,8	343,9	342,4
verschil	-1,9	-3,0	-2,8	-2,5	-2,3	-1,9	-2,0	-1,8	-2,1

4.2.2 Steeds meer leerlingen stromen van brugklas door naar vmbo

In 2025 stroomt een groter aandeel brugklasleerlingen door naar vmbo 3+ (49,5%) dan naar havo en vwo 3 (48,9%).

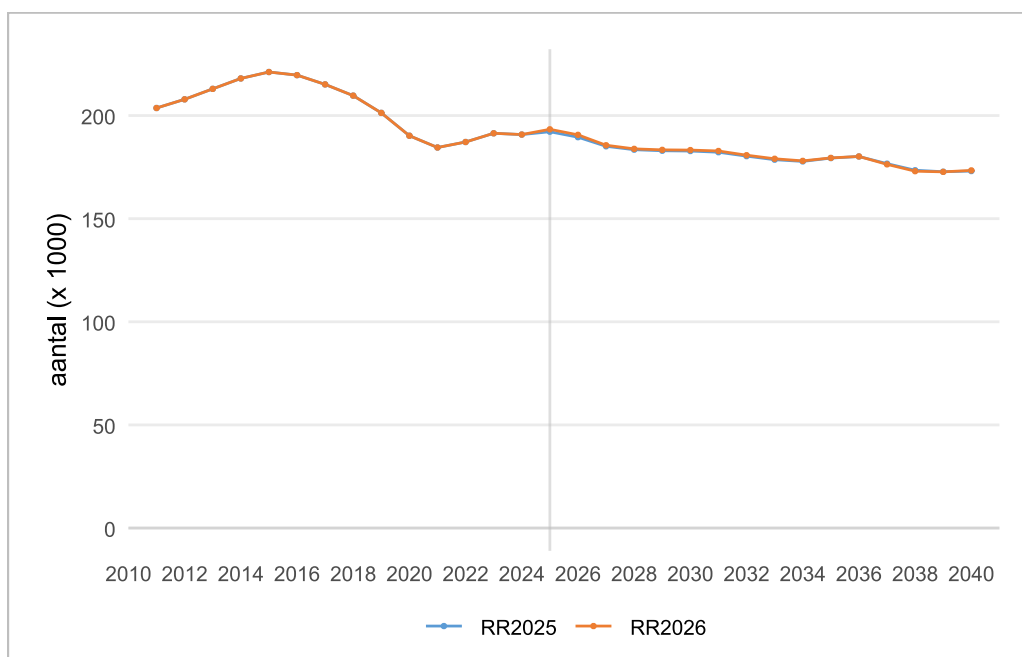

Figuur 4.12: Uitstroom uit brugjaren, naar bestemming (percentage)

4.2.3 Het vmbo 3+ krimpt

In 2025 zitten er in vmbo 3+ (leerjaar 3 en 4) 193.300 leerlingen, in 2032 180.800. De krimp in vmbo 3+ wordt veroorzaakt door de demografische trend. In Figuur 4.13 is te zien dat RR2026 het aantal leerlingen in vmbo 3+ licht naar boven bijstelt. Ook bij de telling van 2025 zijn er 1.200 meer leerlingen in het vmbo 3+ dan vorig jaar geraamd.

De raming voor leerlingen in vmbo 3+ is hoger dan in de vorige raming. Dat komt doordat in RR2026 meer leerlingen vanuit brugjaar 2 naar vmbo-b, vmbo-k en vmbo-t doorstromen. De doorstroom naar vmbo-g is de enige die juist naar beneden is bijgesteld. In RR2025 werd een deel van de opwaartse bijstelling nog veroorzaakt doordat er meer zittenblijvers in vmbo 3+ waren. In de raming loopt het aantal zittenblijvers juist terug (zie Paragraaf 4.2.6).

Figuur 4.13: Aantal leerlingen in vmbo 3+

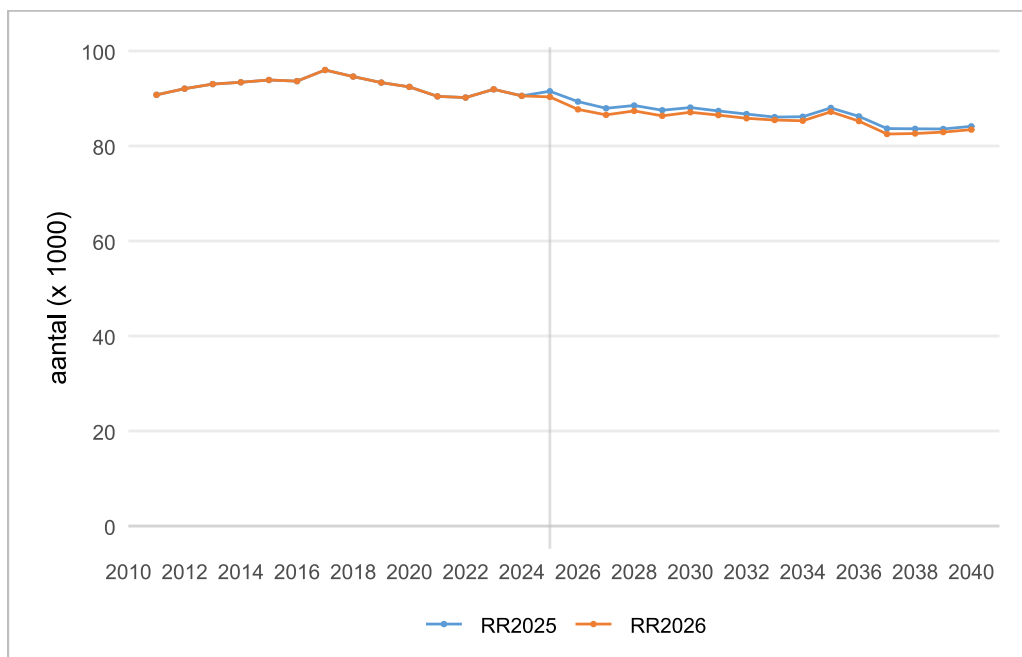
Tabel 4.9: Aantal leerlingen in vmbo 3+ (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	190,8	192,2	189,5	185,1	183,4	182,9	182,8	182,2	180,3
RR2026	190,8	193,3	190,6	185,6	183,9	183,4	183,3	182,8	180,8
verschil	0,0	1,2	1,1	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5

4.2.4

Het aantal leerlingen in havo/vwo 3 daalt

In 2025 zitten er 90.300 leerlingen in havo en vwo 3. In 2032 zijn er 4.500 minder leerlingen in het havo en vwo 3 dan in 2025. De klassen zijn ten opzichte van de vorige raming minimaal naar beneden bijgesteld. In 2025 zijn er 1.200 minder leerlingen dan in RR2025 is geraamd. Dat komt doordat brugklassers vaker naar het vmbo gingen dan naar havo of vwo.

Figuur 4.14: Aantal leerlingen in havo/vwo 3

Tabel 4.10: Aantal leerlingen in havo/vwo 3 (x 1.000)

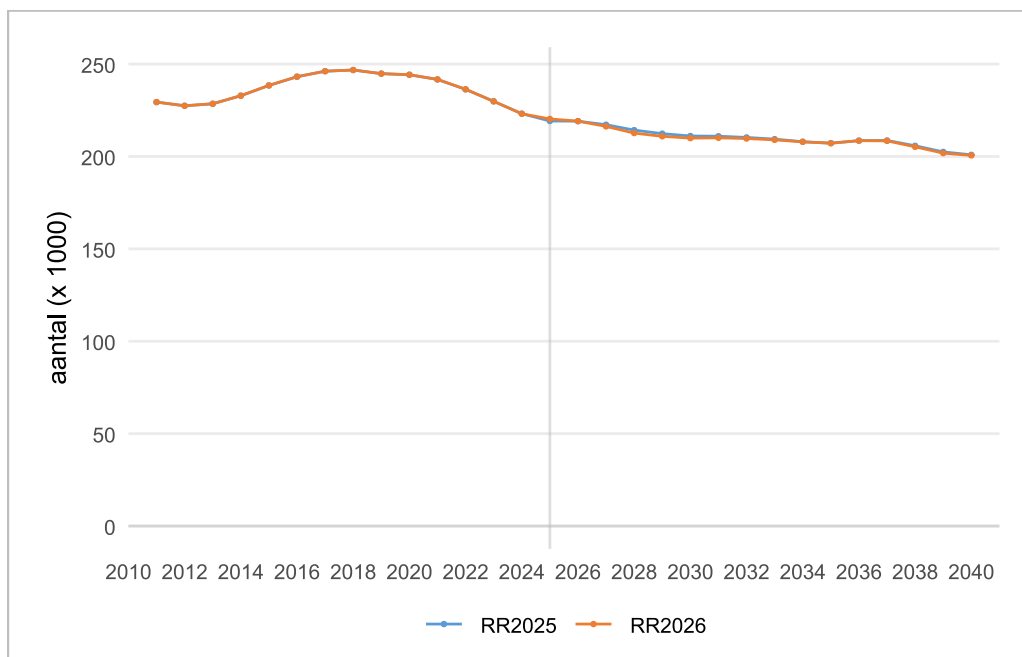
	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	90,6	91,5	89,3	87,9	88,5	87,5	88,1	87,4	86,7
RR2026	90,5	90,3	87,7	86,6	87,4	86,4	87,1	86,5	85,8
verschil	0,0	-1,2	-1,6	-1,4	-1,1	-1,2	-1,0	-0,9	-0,9

4.2.5

Aantal leerlingen in havo/vwo 4+ blijft dalen

De daling van het aantal havo en vwo leerlingen in de leerjaren 4, 5 en 6 (havo/vwo 4+) zet zich voort. In 2025 zitten er 220.300 leerlingen in havo/vwo 4+. Naar verwachting daalt hun aantal met 10.600 naar 209.700 in 2032 (zie Figuur 4.15).

Het aantal leerlingen in havo/vwo 4+ in 2025 is met 1.100 leerlingen hoger dan geraamd (Tabel 4.11). Hoofdoorzaak is dat leerlingen in het examenjaar vaker blijven zitten in 2025 dan verwacht. In de andere jaren is dit beeld omgekeerd, toen bleven leerlingen juist minder vaak zitten (zie Paragraaf 4.2.6). Daarnaast gaan er in 2025 weer minder leerlingen zonder startkwalificatie naar het mbo. Dit was een groep die sterk toenam sinds corona en die nu twee jaar op rij weer aan het afnemen is.

Figuur 4.15: Aantal leerlingen in havo/vwo 4+

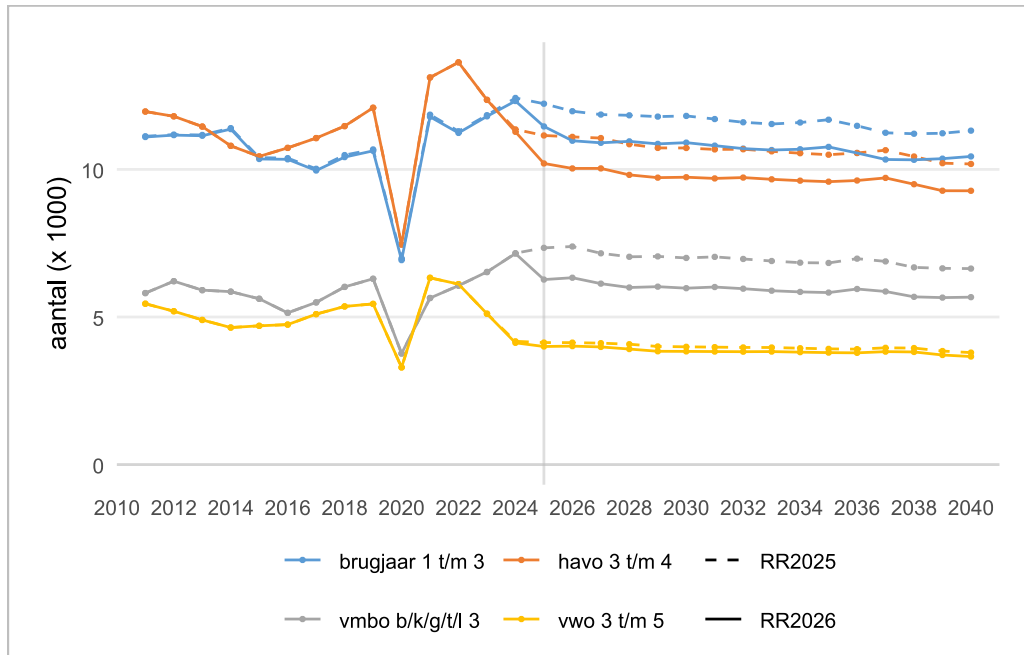
Tabel 4.11: Aantal leerlingen in havo/vwo 4+ (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	223,2	219,2	219,1	217,2	214,3	212,3	211,1	211,0	210,3
RR2026	223,1	220,3	219,1	216,3	212,6	210,9	209,9	210,1	209,7
verschil	0,0	1,1	0,0	-0,9	-1,6	-1,4	-1,2	-0,9	-0,6

4.2.6

Minder zittenblijvers in het vo

Het aantal leerlingen dat blijft zitten is gedaald. De uitzonderingen zijn de examenjaren en het vwo-leerjaar 3 t/m 5. In Figuur 4.16 is te zien dat vooral de leerlingen in havo 3 tot en met 4 veel minder blijven zitten dan verwacht. Daarbij moet worden vermeld dat in deze groep relatief wel veel leerlingen doubleren.

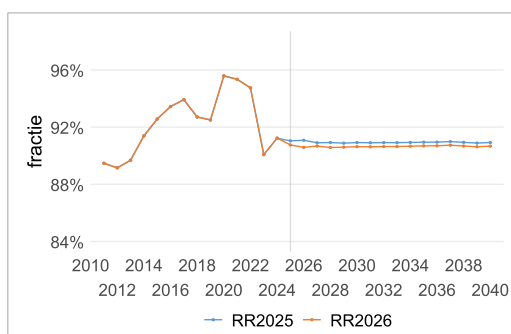

Figuur 4.16: Aantal leerlingen dat blijft zitten in brugklas, vmbo-leerjaar 3, havo-leerjaar 3/4 en vwo-leerjaar 3/5 die blijven zitten

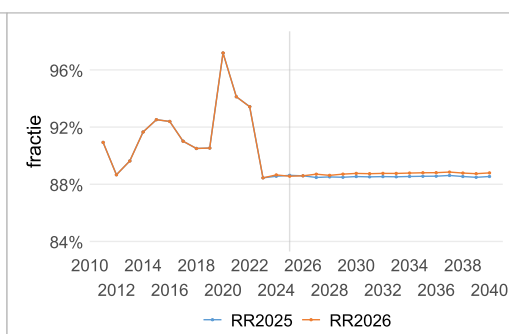
4.2.7

Slagingskansen van vmbo-b/k en vmbo-g/t blijven lager dan voor corona

De slagingskansen van leerlingen in vmbo-b/k en vmbo-g/t blijven achter. In 2025 zijn de slagingskansen in vmbo-b/k 90,8% en in vmbo-g/t 88,6%. In 2019 – het jaar voor corona – waren de slagingskansen nog 92,5% en 90,5%. In RR2025 werd verwacht dat de slagingskansen zich iets zouden herstellen, maar dat gebeurt dus niet.

Figuur 4.17: Slagingspercentage van leerlingen in vmbo-b/k 4

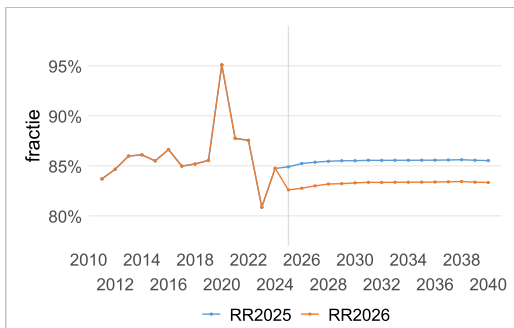

Figuur 4.18: Slagingspercentage van leerlingen in vmbo-g/t 4

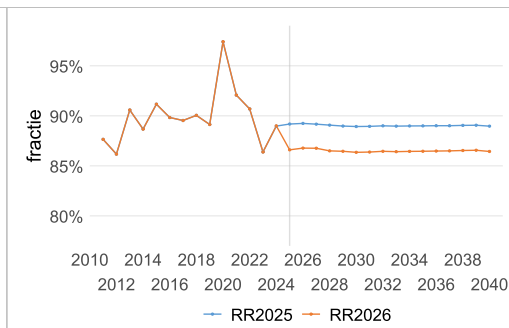
4.2.8

Slagingskansen van havo en vwo wederom lager

In RR2025 leek het erop dat de slagingskansen weer zouden bijtrekken na corona, maar dat gebeurde niet. In 2025 zijn de slagingskansen van havo 82,6% en die van vwo 86,6%. Het zijn sterk negatieve bijstellingen van respectievelijk 2,3% en 3,1%.

Figuur 4.19: Slagingspercentage van leerlingen in havo 5

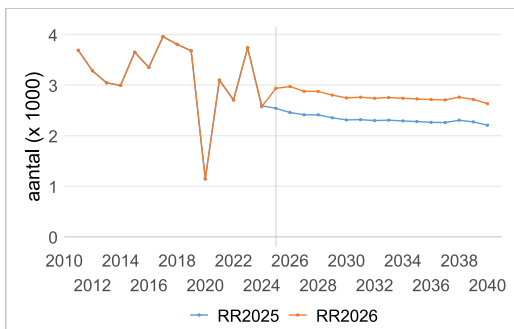

Figuur 4.20: Slagingspercentage van leerlingen in vwo 6

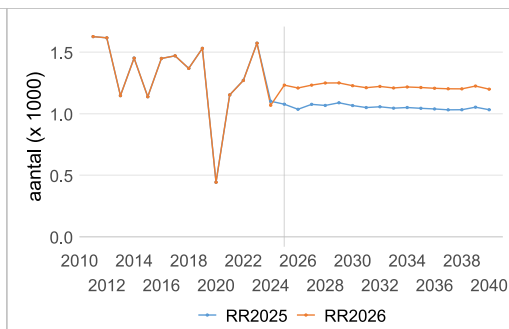
4.2.9

Meer leerlingen blijven zitten in havo- en vwo-examenjaren

Door de lagere slagingskansen in havo en vwo, stijgt het aantal leerlingen dat in het examenjaar blijft zitten. In RR2026 is het aantal havo-leerlingen dat is blijven zitten 15,5%-punten hoger dan vorig raming werd verwacht. Voor het vwo is dit 14,4%-punten hoger dan vorig jaar geraamd. Van de leerlingen die niet slagen, gaat een groot deel door naar het vavo (zie Paragraaf 4.3).

Figuur 4.21: Zittenblijvers van leerlingen in havo 5

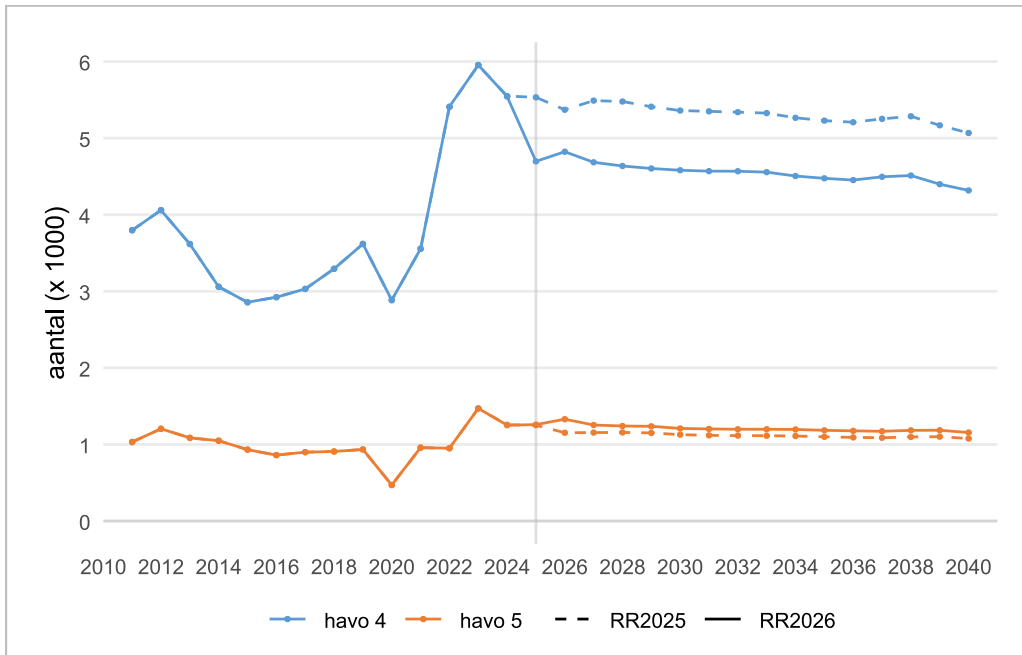

Figuur 4.22: Zittenblijvers van leerlingen in vwo 6

4.2.10

Doorstroom van havo 4/5-leerlingen naar het mbo daalt na jaren van groei

Sinds de coronapandemie is er een sterke trend van leerlingen die vanuit havo 4/5 doorstromen naar bolniveau 3/4 zonder startkwalificatie. 2025 is het eerste jaar waarin die stroom krimpt. In RR2025 zijn er 15,1% minder leerlingen die van havo 4 naar bolniveau 3/4 stromen dan in de raming van vorig jaar.

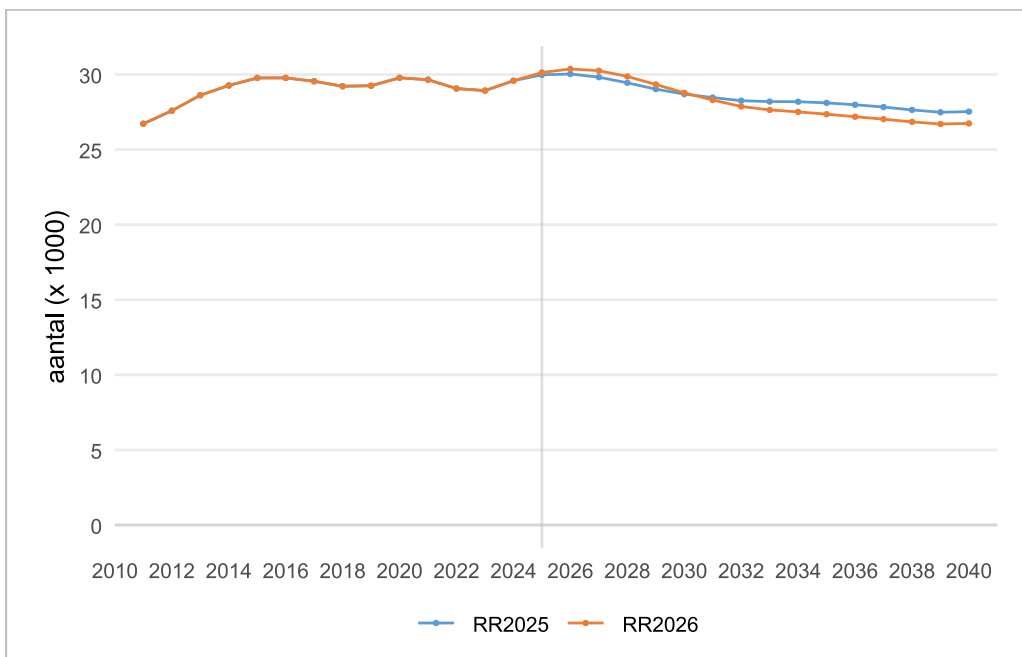

Figuur 4.23: Doorstroom van havo 4/5 naar bol niveau 3/4 (x 1.000)

4.2.11

Komende jaren iets meer leerlingen in het praktijkonderwijs (pro)

In 2025 zitten er 30.100 leerlingen in het praktijkonderwijs. In de komende jaren stijgt het aantal pro-leerlingen licht: met 200 tot 30.400 in 2026. De groei in pro van de komende jaren wordt veroorzaakt door meer instroom van leerlingen uit de internationale schakelklas (isk). Na 2026 daalt het aantal leerlingen in het pro. Volgens de huidige raming zijn er in 2032 27.900 leerlingen in het pro. Dat is een kleinere bijstelling dan in de vorige raming (400 (-1,4%).

Figuur 4.24: Aantal leerlingen in pro

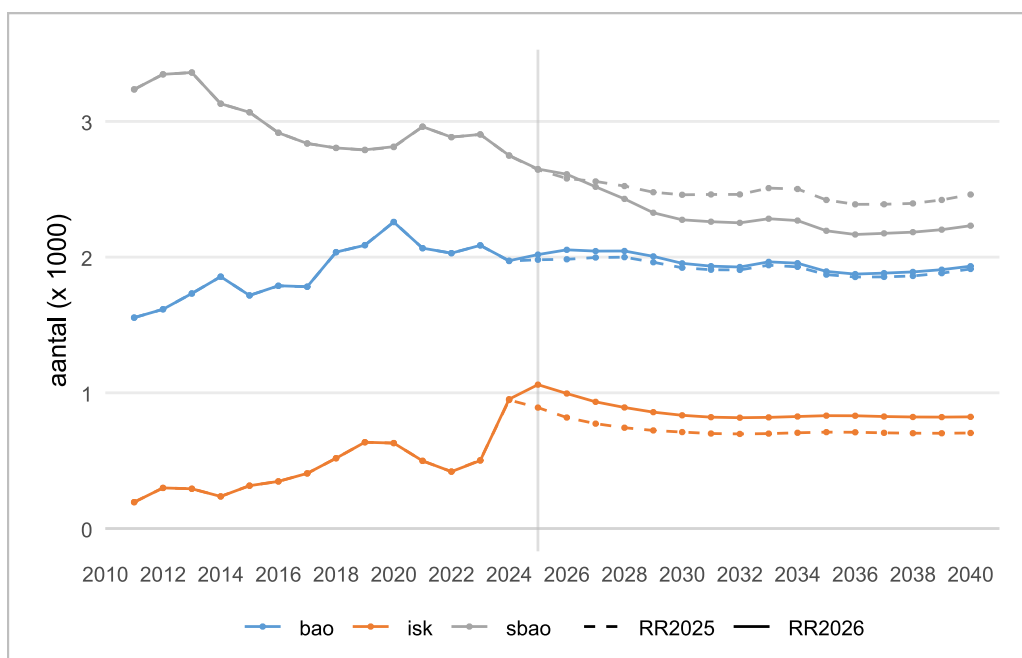
Tabel 4.12: Aantal leerlingen in pro (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	29,6	30,0	30,0	29,8	29,4	29,0	28,7	28,5	28,3
RR2026	29,6	30,1	30,4	30,3	29,9	29,3	28,8	28,3	27,9
verschil	0,0	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,1	-0,2	-0,4

4.2.12

Instroom van isk-leerlingen naar pro stijgt

De grootste groepen die instromen in het pro komen uit het bao en sbao, met respectievelijk 2.000 en 2.600 leerlingen in 2025. De groei in het pro wordt veroorzaakt door de instroom van isk-leerlingen. In 2025 stroomden 1.100 leerlingen in pro vanuit isk, 19,0% meer dan verwacht.

Figuur 4.25: Instroom van (s)bao- en isk-leerlingen in pro

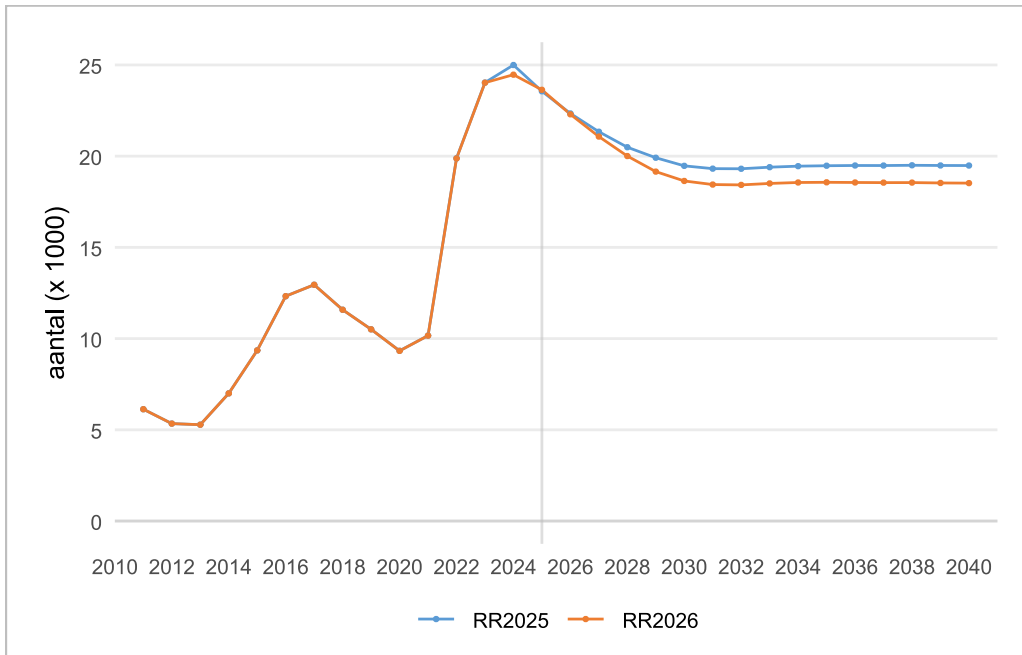
4.2.13

Aantal isk-leerlingen daalt licht

In 2025 zitten er 23.600 leerlingen in de isk. In de komende jaren daalt het aantal isk leerlingen. In 2032 zitten er 18.400 leerlingen in de isk (Figuur 4.26). Het aantal leerlingen dat isk-onderwijs volgt is sterk afhankelijk van de toestroom van nieuwkomers en vluchtelingen. Omdat de raming van isk-leerlingen samenhangt met de prognose van immigratie, is dit deel van de raming volatiel (zie Paragraaf 5.2.1.4).

De categorie isk omvat in deze raming klassen die uitsluitend zijn ingericht voor isk-leerlingen. Uit het onderzoek 'Nieuwkomers in het primair en voortgezet onderwijs'³, blijkt dat ongeveer 1 van de 4 leerlingen die in aanmerking komen voor isk in het reguliere onderwijs instroomt. Ze vallen bij de raming onder de vo 1- en 2-leerlingen (zie Paragraaf 4.2.1).

³<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2023/06/15/doelgroepenonderzoek-nieuwkomers-in-het-primair-en-voortgezet-onderwijs/doelgroepenonderzoek-nieuwkomers-in-het-primair-en-voortgezet-onderwijs.pdf>

Figuur 4.26: Aantal leerlingen in isk

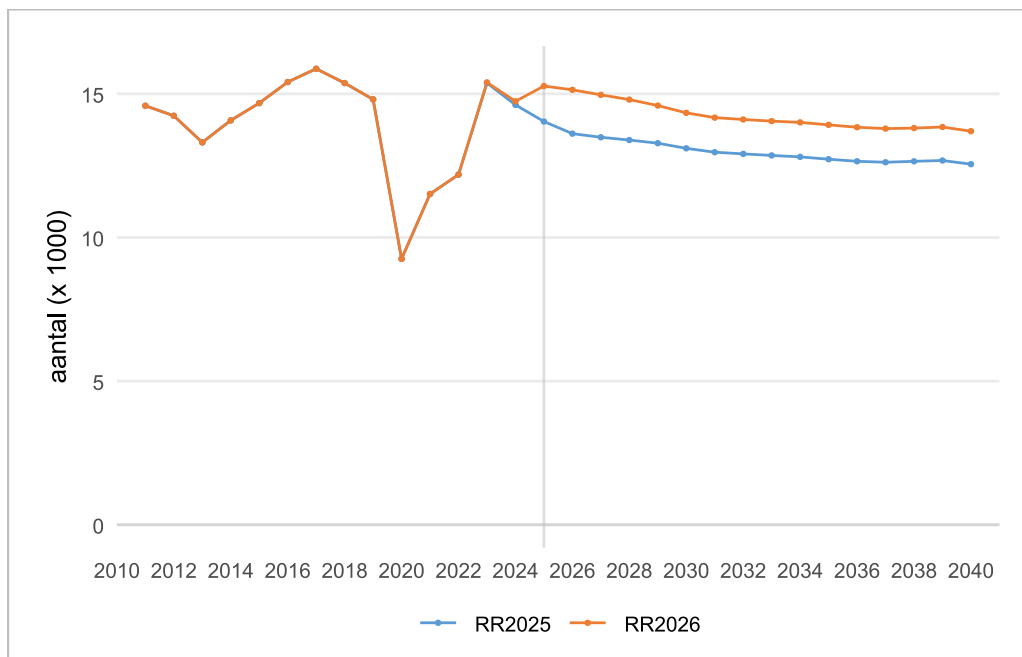
Tabel 4.13: Aantal leerlingen in isk (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	25,0	23,6	22,3	21,3	20,5	19,9	19,5	19,3	19,3
RR2026	24,5	23,6	22,3	21,1	20,0	19,2	18,6	18,4	18,4
verschil	-0,5	0,1	0,0	-0,3	-0,5	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9

4.3

Volwasseneneducatie

Het aantal studenten in het volwassenonderwijs (ve) is iets gestegen ten opzichte van vorig jaar, maar daalt de komende jaren waarschijnlijk weer (zie Figuur 4.27). In 2025 waren er 15.300 ve-studenten en naar verwachting neemt hun aantal af naar 14.100 studenten in 2032. De afname hangt samen met de verwachte daling van het aantal jongeren. Daardoor wordt het vo kleiner en daarmee ook het ve, omdat de meeste ve-studenten vanuit het vo instromen. Zie Paragraaf 5.2.1 voor meer details.

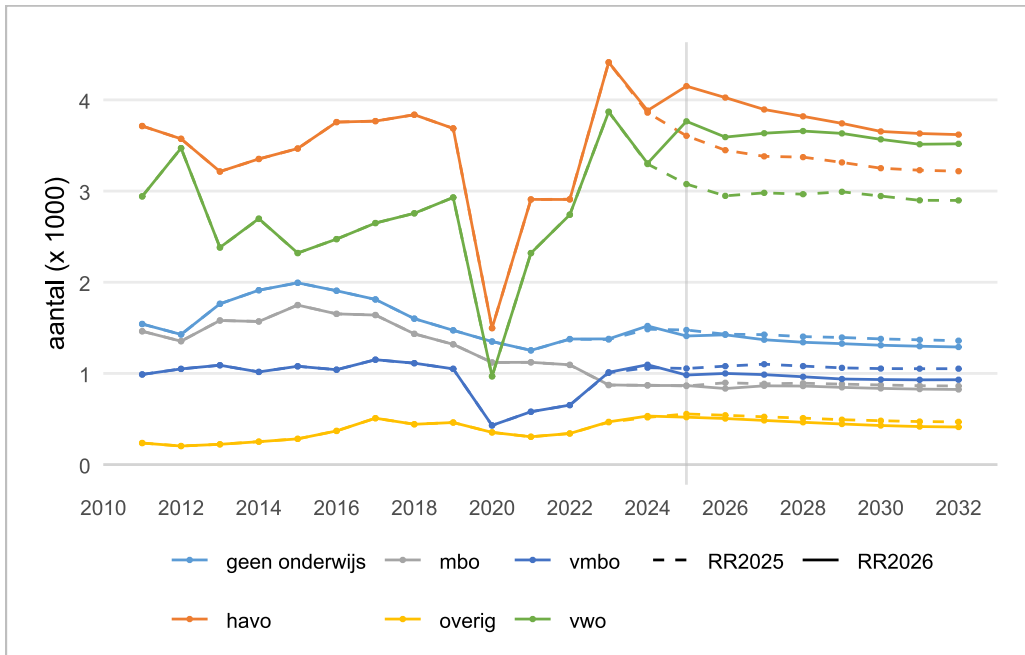
Figuur 4.27: Aantal leerlingen in ve

Tabel 4.14: Aantal leerlingen in ve (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	14,6	14,0	13,6	13,5	13,4	13,3	13,1	13,0	12,9
RR2026	14,7	15,3	15,1	15,0	14,8	14,6	14,3	14,2	14,1
verschil	0,1	1,2	1,5	1,5	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2

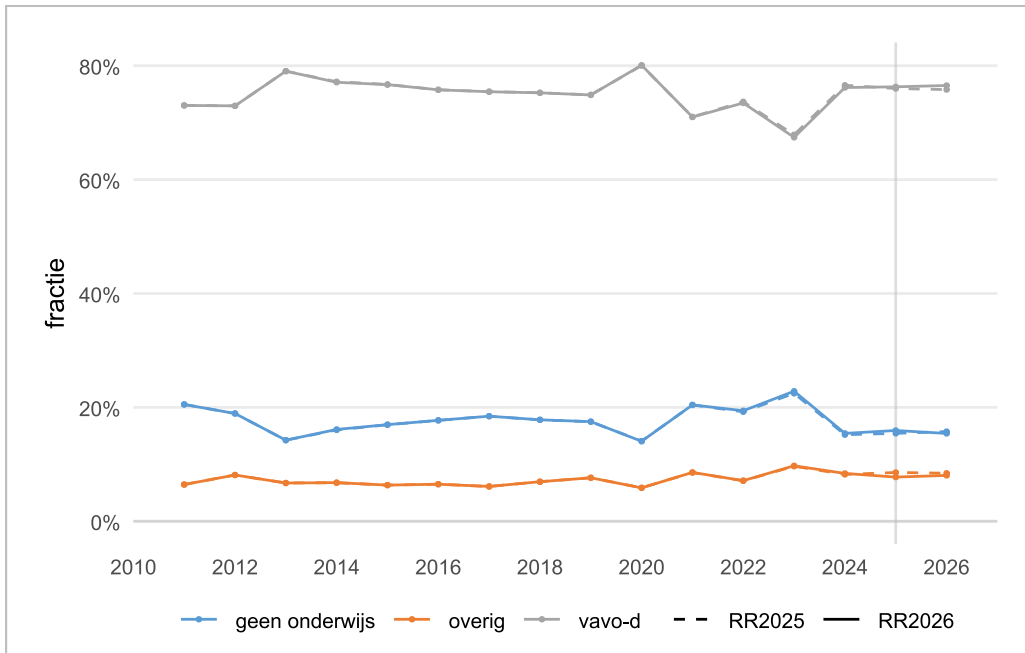
De raming voor het ve is naar boven bijgesteld. Voor 2032 worden 1.200 (9,3%) meer ve-studenten geraamd dan in de vorige raming (zie Tabel 4.14).

De raming is naar boven bijgesteld, omdat de instroom vanuit het vo hoger was dan verwacht (zie Figuur 4.28). Dat hangt samen met de slagingskansen in het vo. Als de slagingskansen dalen, nemen de aantallen leerlingen in het ve toe en vice versa. Dit jaar waren de slagingskansen lager dan verwacht en daardoor gingen dus meer leerlingen naar het ve. Zie Paragraaf 4.2 voor meer details over de slagingskansen.

Figuur 4.28: Instroom in het ve

De uitstroom was dit jaar gelijk aan wat werd geraamd in RR2025. Van studenten die het ve verlieten, haalde 76,3% een diploma. Vorig jaar was dat percentage ongeveer gelijk (zie ook Figuur 4.29).

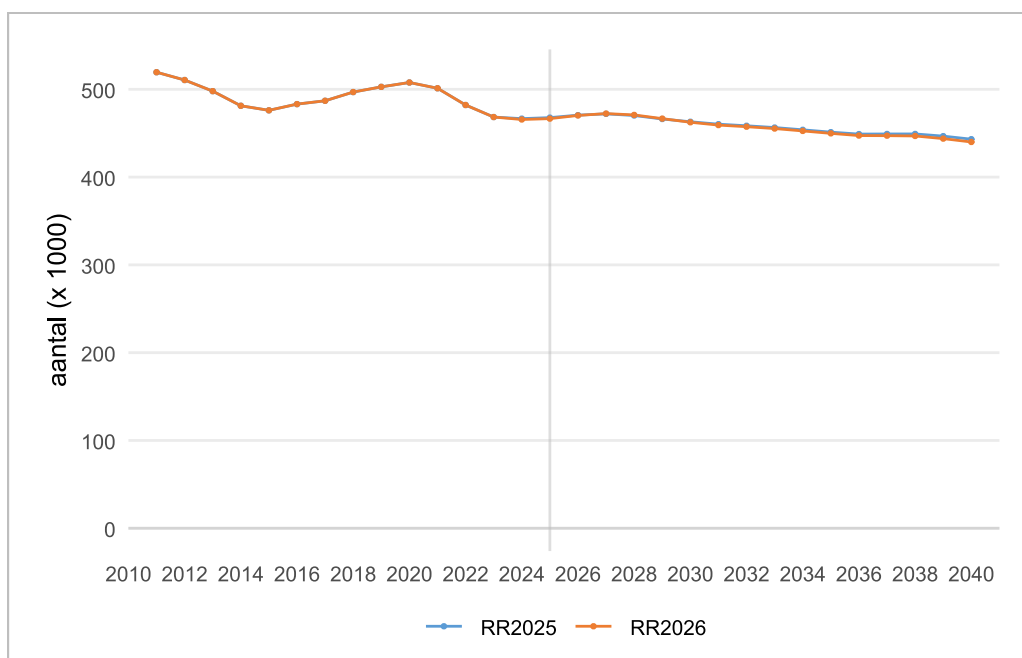
Figuur 4.29: Verdeling van de uitstroom uit het ve

4.4 Middelbaar beroepsonderwijs

Het totale aantal mbo-studenten daalde de afgelopen jaren van 507.800 in 2020 tot 465.600 in 2024. Afgelopen jaar was er voor het eerst weer een kleine toename, tot 466.600 studenten te zien. Voor komend jaar verwachten we 470.200 studenten en voor 2027 472.400 studenten. Daarna neemt het aantal studenten weer af tot 440.000 studenten in 2040.

Die trend is zichtbaar in Figuur 4.30 en Tabel 4.15. De afname op langere termijn komt vooral door de verwachte daling van het aantal jongeren. Zie Paragraaf 5.2.1 voor meer details.

Het totale aantal mbo-studenten is in deze raming voor 2025 1.200 studenten en voor 2026 400 studenten lager dan in de vorige raming. De negatieve bijstelling slaat om in 2027, en bereikt een maximum in 2028 (700 studenten meer), om daarna te dalen en uit te komen op een bijstelling van 3.200 minder studenten in 2040.

Figuur 4.30: Aantal studenten in mbo

Tabel 4.15: Aantal studenten in mbo (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	466,6	467,7	470,6	472,0	470,1	466,2	463,0	460,3	458,5
RR2026	465,6	466,6	470,2	472,4	470,8	466,6	462,4	459,2	457,4
verschil	-1,0	-1,2	-0,4	0,3	0,7	0,4	-0,6	-1,0	-1,1

4.4.1 Correctie voor stijgende werkloosheid

De hoogte van de werkloosheid is van invloed op de verhouding van het aantal bol- en bbl-studenten in het jaar daarop. Meer werkloosheid leidt, met 1 jaar vertraging, tot een groter aandeel bolstudenten. Een lagere werkloosheid leidt juist tot een groter aandeel dat een bbl-opleiding volgt. Daarom worden vanaf 2026 tot en met 2030 percentages voor de aandelen bol en bbl binnen het mbo opgelegd met de *bol-bbl-correctie*. Voor de correctie wordt gebruik gemaakt van de werkloosheidsprognoses van het CPB. Dat betekent dat de onzekerheid in de

CPB-prognose ook leidt tot onzekerheid in de geraamde bol-bbl-verdeling binnen het mbo. Zie voor meer over de methode Paragraaf 5.1.5 en Paragraaf 5.2.4.

We verwachten in de komende jaren een toenemend aandeel bol in het mbo. Dat komt doordat in ramingen van het CPB van juli 2025 meer werkloosheid wordt verwacht. De werkloosheid in 2025 komt overeen met wat het CPB vorig jaar voor dit jaar verwachtte (3,8%). Desondanks is het aantal bolstudenten in de RR2025 voor 2025 toch met zo'n 12.700 studenten overschat. Dat komt doordat we in de bol-bbl-correctie aannemen dat het aandeel bol ook zonder de werkloosheidseffecten door de jaren oploopt.

Zie ook Tabel 4.16 en Tabel 4.17.

Tabel 4.16: Effecten van correcties door conjunctuur op aantal studenten bol en bbl (x 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
bol	14,4	21,2	26,9	33,9	39,0
bbl	-14,4	-21,2	-26,9	-33,9	-39,0
totaal mbo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabel 4.17: Geraamde werkloosheid (in procenten)

	2025	2026	2027	2028	2029
werkloosheidspercentage	3,8%	4,0%	4,1%	4,3%	4,4%

4.4.2

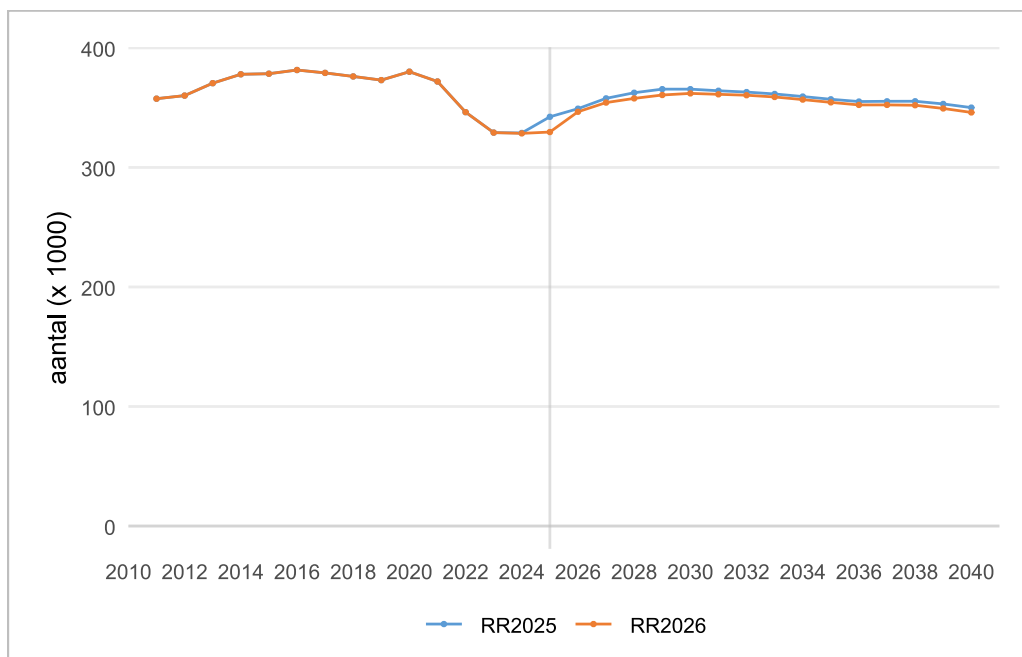
Aantal bolstudenten stabiel gebleven, groei verwacht door stijgende werkloosheid

Afgelopen jaar zijn er 329.600 bolstudenten geteld. Dat zijn er 12.700 minder dan vorig jaar verwacht, maar wel bijna evenveel als er in 2024 geteld werden (328.500 studenten). Het aantal bolstudenten is in het afgelopen jaar dus bijna gelijk gebleven terwijl een flinke stijging werd verwacht. Dat komt door de bol-bbl-correctie, die niet uitgekomen is (zie Paragraaf 4.4.1).

Het aantal studenten is flink gedaald sinds 2019, toen er nog 373.100 bolstudenten geteld werden. Dat heeft met de lage werkloosheid van de afgelopen jaren te maken.

Voor komend jaar is de verwachting dat hun aantal alsnog groeit naar 346.600 studenten. Daarna wordt een afvlakkende groei verwacht tot aan 2030 (362.000 studenten). Daarna vindt een geleidelijke daling plaats tot er in 2040 nog 346.000 studenten zijn. Wel is deze verwachting vanaf 2026 structureel iets lager dan in de RR2025. Dat is gebaseerd op de verwachting dat op korte termijn de werkloosheid toeneemt, terwijl op langere termijn de instroom van het aantal jongeren afneemt (zie ook Paragraaf 5.2.1).

De verminderende instroom lijkt vooral vanuit het vmbo en mbo entree te komen. Het gaat om gediplomeerden van het vmbo theoretisch en vmbo gemengd in bol niveau 3 en 4, en om gediplomeerden van vmbo basis en mbo entree in bol niveau 2.

Figuur 4.31: Aantal studenten in bol

Tabel 4.18: Aantal studenten in bol (x 1.000)

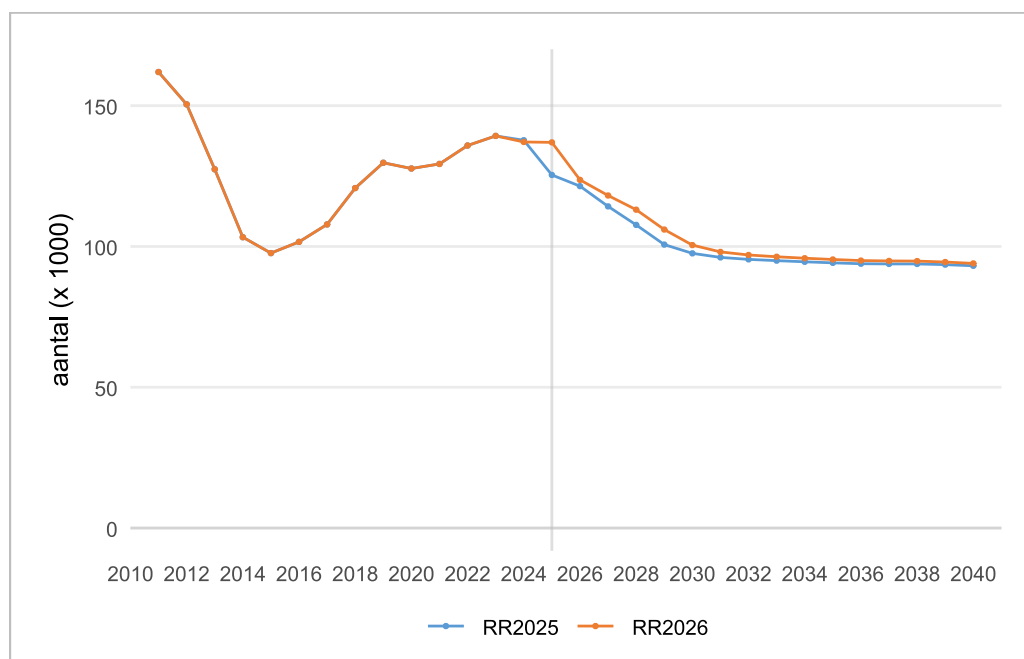
	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	328,9	342,4	349,2	357,8	362,5	365,5	365,5	364,2	363,1
RR2026	328,5	329,6	346,6	354,3	357,8	360,6	362,0	361,2	360,4
verschil	-0,4	-12,7	-2,6	-3,5	-4,7	-4,9	-3,5	-3,0	-2,6

4.4.3

Aantal bbl-studenten stabiel gebleven, maar daling verwacht door werkloosheidsprognose

In 2025 werden er 137.000 bbl-studenten geteld, praktisch evenveel als in 2024 (137.100). De verwachting in de RR2025 was echter dat er slechts 125.400 studenten zouden zijn, wat neerkomt op een verschil van 11.600 studenten. Voor komend jaar wordt alsnog een vrij scherpe daling verwacht naar 123.700 studenten. De daling zet zich tot 2030 voort (100.500 studenten), daarna wordt ze geleidelijker. In 2040 zullen er nog 94.000 bbl-studenten zijn.

De daling komt door enerzijds de bol-bbl-correctie tot en met 2030 (zie Paragraaf 4.4.1), en anderzijds door de krimpende instroom van jongeren in de mbo-leeftijd (zie ook Paragraaf 5.2.1). Wel ligt de verwachting vanaf 2026 structureel iets hoger dan in de RR2025.

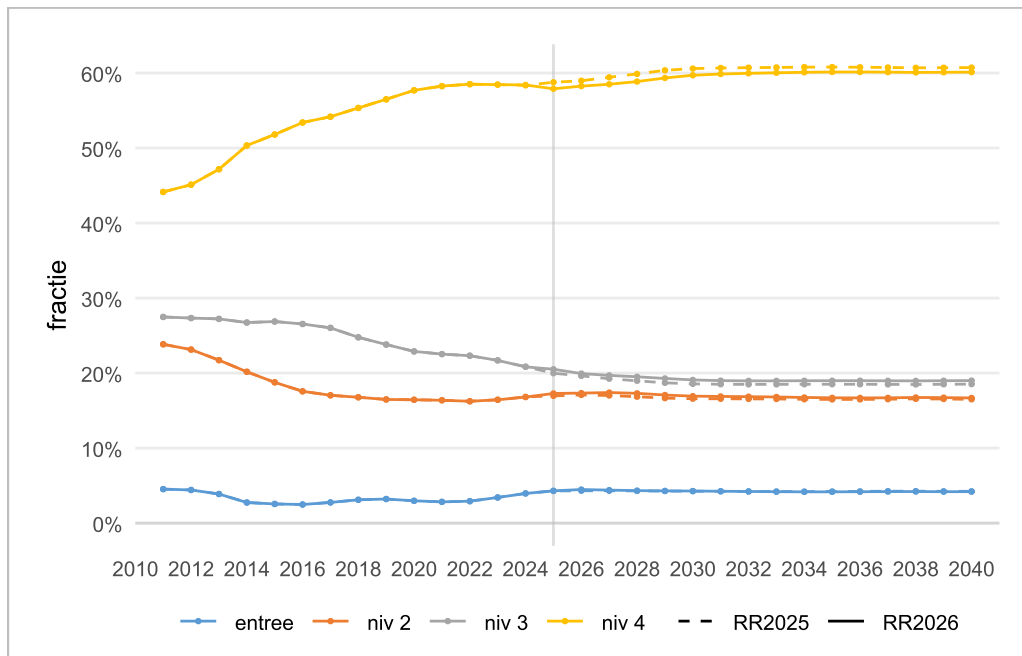
Figuur 4.32: Aantal studenten in bbl

Tabel 4.19: Aantal studenten in bbl (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	137,7	125,4	121,4	114,2	107,7	100,7	97,6	96,1	95,4
RR2026	137,1	137,0	123,7	118,1	113,1	106,0	100,5	98,1	97,0
verschil	-0,6	11,6	2,2	3,9	5,4	5,3	2,9	2,0	1,6

4.4.4

Mbo naar niveau: niveauverdeling redelijk stabiel

Figuur 4.33: Aandeel studenten in mbo naar niveau

De niveauverdeling binnen het mbo (zie Figuur 4.33) blijft redelijk stabiel in de komende jaren, al heeft dit deels ook met de achterliggende modelveronderstellingen te maken (namelijk dat stroomkansen niet zomaar ingrijpend zullen veranderen in de toekomst, als er geen grote verandering in randvoorwaarden optreedt, bijvoorbeeld een sturing). Zie ook Tabel 4.20 voor de verdeling komend jaar (2026), voor het budgethorizonjaar (2033), en voor het ramingshorizonjaar (2040).

Tabel 4.20: Niveauverdeling mbo in 2026,2033 en 2040

niveau	2026	2033	2040
entree	4,5%	4,2%	4,2%
niveau 2	17,3%	16,8%	16,7%
niveau 3	19,9%	19,0%	19,0%
niveau 4	58,3%	60,0%	60,1%

Binnen de niveaus ziet de onderverdeling in bol en bbl er verschillend uit. Mbo entree en mbo niveau 4 bestaan voor meer dan 80% uit bol; niveau 2 voor ongeveer 65%; en niveau 3 voor ongeveer 50%.

In de komende jaren groeit het aandeel bol waarschijnlijk nog iets verder. Zie ook Tabel 4.21.

Tabel 4.21: Percentage bol per niveau in 2026,2033 en 2040

niveau	2026	2033	2040
entree	83,3%	83,8%	84,2%
niveau 2	63,1%	68,1%	67,8%
niveau 3	50,9%	59,3%	59,0%
niveau 4	84,0%	87,7%	87,5%

4.4.5

Instroom mbo entree

Mbo entree bestaat voor meer dan 80% uit bol (Zie ook Paragraaf 4.4.4).

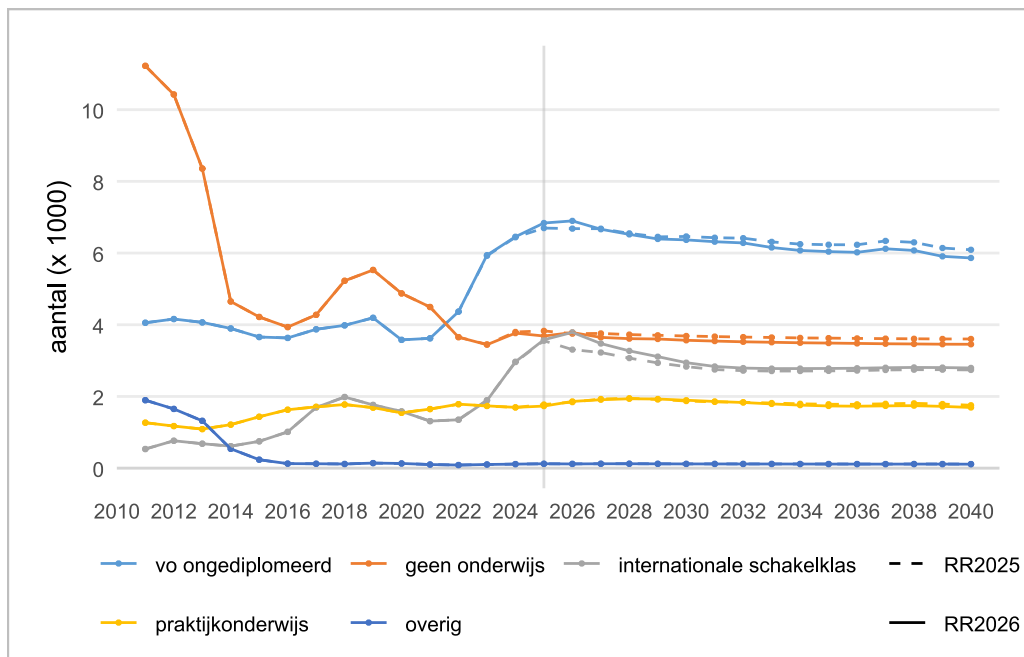
De instroom in mbo entree is divers. Een relatief groot deel komt traditioneel van buiten het (bekostigd) onderwijs. Dit jaar gaat het om 3.800 studenten, 23,0% van de totale instroom. Dat is nagenoeg ook het aantal dat in de RR2025 verwacht werd. Het aantal blijft de komende jaren met kleine schommelingen ongeveer hetzelfde. Dat studenten van buiten het onderwijs komen hoeft overigens niet te betekenen dat ze er nooit in hebben gezeten. Het kan ook betekenen dat ze een jaar geen bekostigd onderwijs volgden.

Afgelopen jaren groeide het aantal studenten uit de internationale schakelklassen (isk) sterk. Dat heeft te maken met de toegenomen migratie door internationale conflicten. Daardoor komen meer mensen in de isk en groeit de stroom van isk naar mbo dus ook. Afgelopen jaar stroomden 3.800 studenten in mbo entree in vanuit de isk. Dat aantal werd ook al in de RR2025 verwacht voor dit jaar. Komend jaar bereikt de instroom een piek van 3.800 studenten, daarna volgt een geleidelijke afname tot 2.800 studenten in 2033. Daarna blijft hun aantal ongeveer constant (al is dit natuurlijk sterk afhankelijk van de geopolitieke ontwikkelingen).

De afgelopen jaren steeg het aantal studenten uit het praktijkonderwijs geleidelijk. Afgelopen jaar waren het er 1.900. Dat aantal blijft nog geleidelijk iets toenemen tot 2028, daarna neemt hun aantal geleidelijk af tot 1.700 in 2040.

Verder valt nog op dat de stromen vanuit brugjaar 2, kader 3, vmbo theoretisch 3, en vmbo basis 3 en 4 de afgelopen jaren iets gegroeid zijn. (In de grafiek onder 'vo ongediplomeerd'.) Mbo entree lijkt dus leerlingen die het vmbo bovenbouw (en de brugjaren) zonder diploma verlaten in iets toenemende mate op te vangen (zie ook Paragraaf 4.2.7).

Er vindt nauwelijks instroom plaats van vo-gediplomeerden in mbo entree. Dat komt door de toelatingseisen; mbo entree is slechts toegankelijk voor studenten die niet naar mbo-niveau 2 (of hoger) kunnen. Naar mbo 2 kan je met een vmbo-basis diploma.

Figuur 4.34: Instroom in mbo entree naar herkomst (aantal)

4.4.6

Instroom mbo-niveau 2

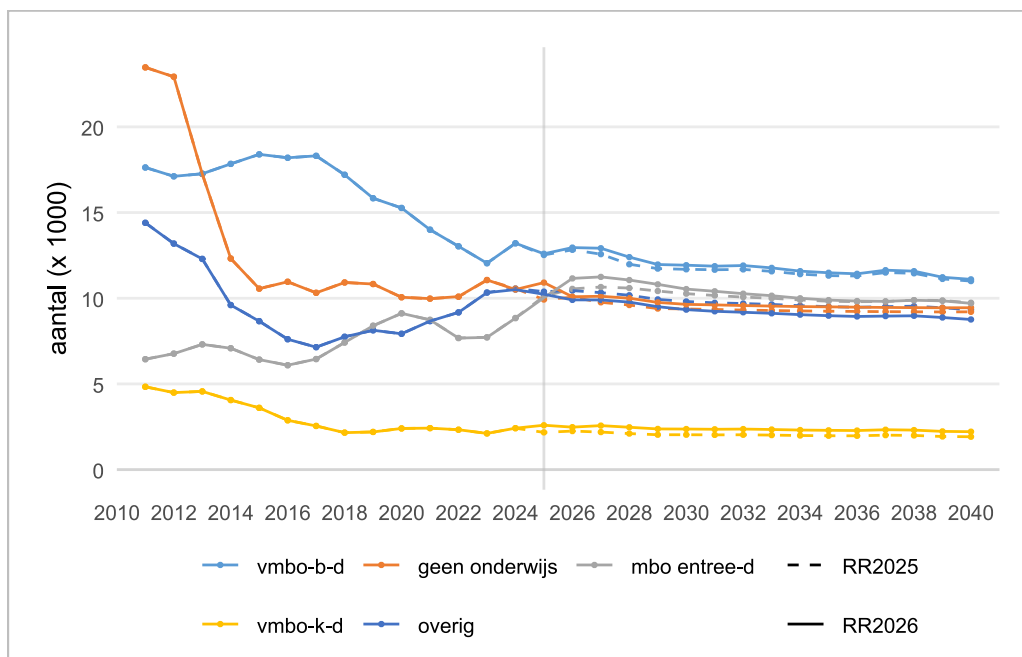
De drie grootste instroombronnen in mbo-niveau 2 zijn vmbo basis-gediplomeerden (vmbo-b-d) (afgelopen jaar 27,2% van de totale instroom) , mbo entree-gediplomeerden (21,6%), en instromers van buiten het bekostigde onderwijs (23,5%).

We zien de laatste jaren een flinke stijging vanuit mbo entree. Dit is logisch, omdat mbo entree groeit, en het entree diploma geen startkwalificatie is. De studenten moeten dus verder leren. Afgelopen jaar stroomden 10.000 mbo entree-gediplomeerden in op mbo-niveau 2, 600 meer dan verwacht. Komend jaar worden er 11.200 mbo entree-gediplomeerden verwacht als instromers in mbo 2. Daarna neemt hun aantal geleidelijk af, tot 9.700 studenten in 2040.

Afgelopen jaar stroomden 12.600 studenten in met een vmbo basisdiploma. Dat wijkt minder dan 100 af van wat in de RR2025 verwacht werd. Komend jaar zullen er ook 12.600 studenten instromen. Daarna neemt hun aantal met schommelingen geleidelijk af. In 2040 zullen er nog 11.100 met een vmbo basisdiploma instromen.

Afgelopen jaar stroomden er 10.900 studenten van buiten het bekostigde onderwijs in, 1.000 meer dan vorig jaar werd verwacht. Komend jaar worden er 10.100 studenten van buiten het (bekostigde) onderwijs verwacht. De stroom blijft in de jaren daarna nagenoeg constant.

De restcategorie is nog altijd 27,7% van de totale instroom, en bestaat uit veel kleine stromen. De grootste groepen zijn gediplomeerden uit vmbo kader (2.500 studenten) en vmbo theoretisch (1.100 studenten). Daarnaast zijn er nog mbo-niveau 2-gediplomeerden, mbo-niveau 3 en -niveau 4 (beide ongediplomeerd), studenten uit de internationale schakelklas en studenten uit het voortgezet speciaal onderwijs, clusters 3 en 4.

Figuur 4.35: Instroom in mbo niveau 2 naar herkomst (aantal)

4.4.7

Instroom mbo niveau 3

De totale instroom in mbo 3 bedroeg afgelopen jaar 45.900 studenten, 1.800 meer dan verwacht.

De grootste groep instromers komt van buiten het (bekostigde) onderwijs. De oorzaak daarvan is dat mbo 3 voor ongeveer de helft uit bbl bestaat (zie ook Paragraaf 4.4.4) en dat bbl-studenten vaak al wat ouder zijn en meestal niet rechtstreeks van ander onderwijs komen.

Afgelopen jaar kwamen 11.200 studenten van buiten het onderwijs (24,4% van de totale instroom), 800 meer dan vorig jaar werd verwacht. Komend jaar wordt een daling naar 10.200 studenten verwacht. Daarna neemt de stroom geleidelijk iets af. In 2040 komen er nog 9.600 studenten van buiten het onderwijs binnen.

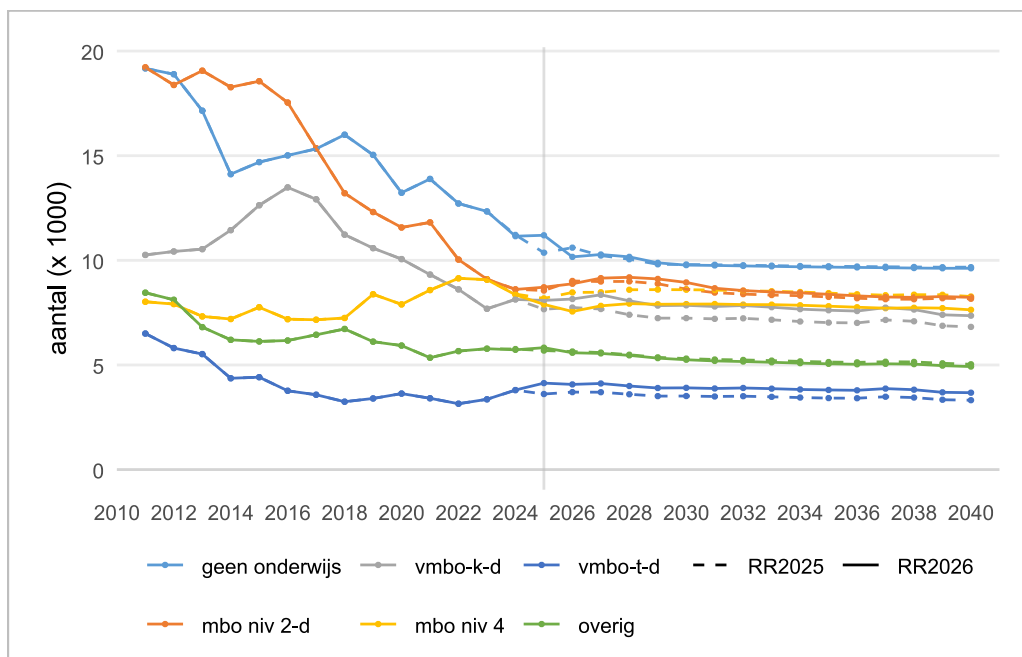
De tweede groep qua grootte zijn de 'stapelaars' met een diploma op mbo-niveau 2. Dat waren afgelopen jaar 8.700 studenten (19,0% van het totaal). De stroom groeit nog iets door tot 9.100 studenten in 2027, maar neemt daarna geleidelijk af.

De groep 'afstromers' vanuit mbo-niveau 4 (ongediplomeerd) zijn de derde groep, met 7.900 studenten in het afgelopen jaar. Naar verwachting zal hun aantal afnemen tot 7.600 in 2026, om zich daarna geleidelijk te herstellen op het niveau van het afgelopen jaar. De verwachting van het aantal 'afstromers' voor de komende jaren is flink naar beneden bijgesteld, vergeleken met de RR2025. Dit heeft vermoedelijk met de toegenomen diplomeringkansen in mbo-niveau 4 te maken (zie Paragraaf 4.4.9).

De instromen vanuit gediplomeerden vmbo kader (vmbo-k-d in de grafiek) en vmbo theoretisch (vmbo-t-d) worden juist naar boven bijgesteld. Voor de vmbo kadergediplomeerden gaat het om 8.100 in het afgelopen jaar, 400 meer dan vorig jaar werd verwacht. Hun aantal groeit tot 8.400 in 2027 en neemt daarna geleidelijk iets af. Voor de vmbo theoretisch-gediplomeerden gaat het om 4.100 in het afgelopen jaar - een bijstelling van 3.500 naar beneden, vergeleken met de RR2025. Hun aantal blijft in de jaren daarna ongeveer hetzelfde.

De categorie 'overig' bestaat uit veel kleine stromen, waarvan gediplomeerden van vmbo gemengd (1.200 studenten), ongediplomeerde doorstroom vanuit mbo-niveau 2 (1.100 studenten), en mbo-niveau 3-gediplomeerden (700 studenten) de grootste groepen zijn.

De bijstelling naar boven van dit jaar (vooral in de stromen 'geen onderwijs', 'vmbo kader gediplomeerd' en 'vmbo theoretisch gediplomeerd') zal te maken hebben met de onderschatting van de grootte van de bbl voor dit jaar in de RR2025. Daarnaast is er op de langere termijn ook hier een geleidelijke afname tot 2040, door de demografische krimp in de leeftijdsgroepen van de meeste mbo-instromers.

Figuur 4.36: Instream in mbo niveau 3 naar herkomst (aantal)

4.4.8

Instream mbo-niveau 4 lager dan verwacht

De grootste groep instromers in mbo niveau 4 bestaat uit gediplomeerden vmbo theoretisch (vmbo-t in de grafiek). Zij vormen 29,1% van de instroom, met 28.200 studenten afgelopen jaar. Dat zijn er iets (400) meer dan vorig jaar geraamd. Komend jaar worden 29.500 studenten verwacht en in 2027 ook. Daarna valt de instroom met schommelingen geleidelijk terug tot 26.900 studenten in 2040.

Ongeveer 21,0% kwam afgelopen het jaar van buiten het onderwijs (20.300 studenten), 1.300 meer dan verwacht. De onderschatting lijkt vooral te komen door de onderschatting van het aantal bbl 4-studenten, die vaak van buiten het onderwijs komen. Komend jaar valt naar verwachting de instroom van studenten van buiten het onderwijs terug naar 19.400 en daarna geleidelijk naar 18.300 in 2040.

Gediplomeerden van het vmbo kader⁴ vormden dit jaar ongeveer 13,0% van de instroom (12.600 studenten). Dit zijn er 1.000 minder dan vorig jaar voorzien. Door de bol-bbl-correctie van RR2025 is deze stroom vermoedelijk (te veel) opgehoogd. Dat verklaart waarschijnlijk de bijstelling naar beneden dit jaar. Dat herstelt zich tot een piek van 13.600 studenten in 2027. Daarna zet een daling in tot er nog 12.100 studenten in 2040 over zijn.

Vanuit vmbo gemengd (vmbo-g in de grafiek) stroomt nog een kleinere groep van ongeveer 5.000 gediplomeerden in.

De afgelopen jaren is de instroom van gediplomeerden mbo⁵ 3 fors afgenomen. De instroom van gediplomeerden mbo 2 nam juist toe. In 2013 stroomden nog 2.600 mbo 2-gediplomeerden en 14.100 mbo 3-gediplomeerden in. Dit jaar waren dat er respectievelijk 5.600 en 6.500.

Volgend jaar worden deze aantallen nagenoeg gelijk (6.200 mbo-niveau 2 versus 6.300 niveau 3), en daarna blijven deze stromen ongeveer gelijk. De effecten komen vooral door veranderingen in de stromen van gediplomeerden bol-niveau 2 naar bol-niveau 4. De corresponderende stromen in bbl zijn vrij constant.

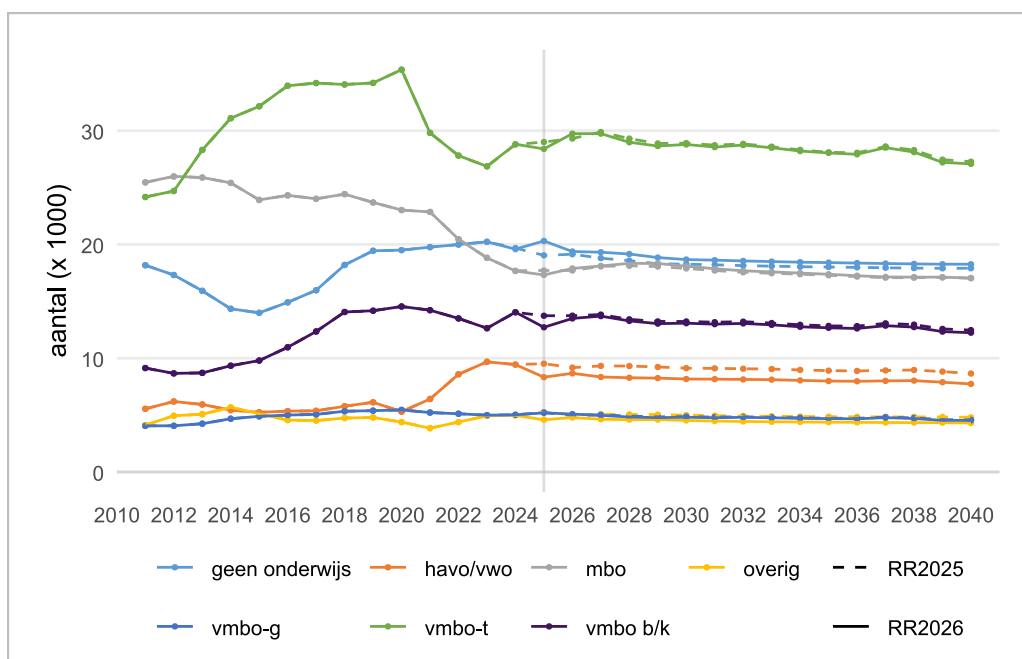
⁴In de grafiek samengenomen met vmbo basis als 'vmbo b/k'.
⁵Voor de overzichtelijkheid is mbo niet verder uitgesplitst in de grafiek.

De instroom vanuit mbo 3 (ongediplomeerd) nam de afgelopen jaren af: van ongeveer 8.000 studenten in 2018 tot 3.800 afgelopen jaar. Hun aantal blijft in de toekomst nagenoeg constant. Ook hier gaat het vooral om veranderingen in de stroom van bol 3 ongediplomeerd naar bol 4.

Bij een aantal verschillende stromen zien we geen bijstelling naar boven, maar wel een dal voor afgelopen jaar, met herstel in 2026. Dat komt door de overschatting van het aantal bolstudenten voor dit jaar in de RR2025 (niveau 4 bestaat overwegend uit bol), terwijl de bol-bbl-correctie de waarde vanaf 2026 toch weer omhoog stuurt. Ook is er op de langere termijn weer een lichte daling door demografische krimp.

Vanuit havo 4 stroomden er afgelopen jaar 4.500 ongediplomeerde studenten in, minder dan vorig jaar (5.300 studenten). Hun aantal loopt geleidelijk iets verder terug. Bij havo 5 is de groep even groot als vorig jaar (1.300 studenten), maar wordt in de toekomst een wat hogere doorstroom verwacht (1.300 studenten voor 2026 versus de 1.100 die in RR2025 voor komend jaar verwacht werden). Dat heeft waarschijnlijk te maken met de overgangpercentages die, vergeleken met de RR2025, in de bovenbouw van havo (en vwo) stegen voor de voorexamenklassen, terwijl de slagingspercentages in de examenklassen juist daalden.

Het lijkt er op dat de doorstroompatronen vanuit havo naar mbo 4 wat terugveren naar normaal, maar dat het effect de examenklassen nog niet (geheel) bereikt heeft. Zie ook Paragraaf 4.2.

Figuur 4.37: Instroom in mbo niveau 4 naar herkomst (aantal)

4.4.9

Uitstroom mbo met/zonder diploma

Figuur 4.38 laat de studenten zien die ongediplomeerd uitstromen per mbo-niveau (als percentage van het totale aantal studenten op dat niveau). Over het algemeen stromen studenten op hogere mbo-niveaus minder vaak zonder diploma uit dan studenten op lagere mbo-niveaus. Mbo entree is hierop een uitzondering. Dat komt waarschijnlijk doordat studenten op mbo entreeniveau (volgens de toelatingseisen) geen startkwalificatie bezitten en daardoor moeilijker toegang vinden tot de arbeidsmarkt.

Sinds 2022 stromen studenten op andere niveaus steeds minder vaak ongediplomeerd uit. Dat komt (waarschijnlijk) vooral door corona en de werkloosheid. Die daalde tussen 2020 en 2022

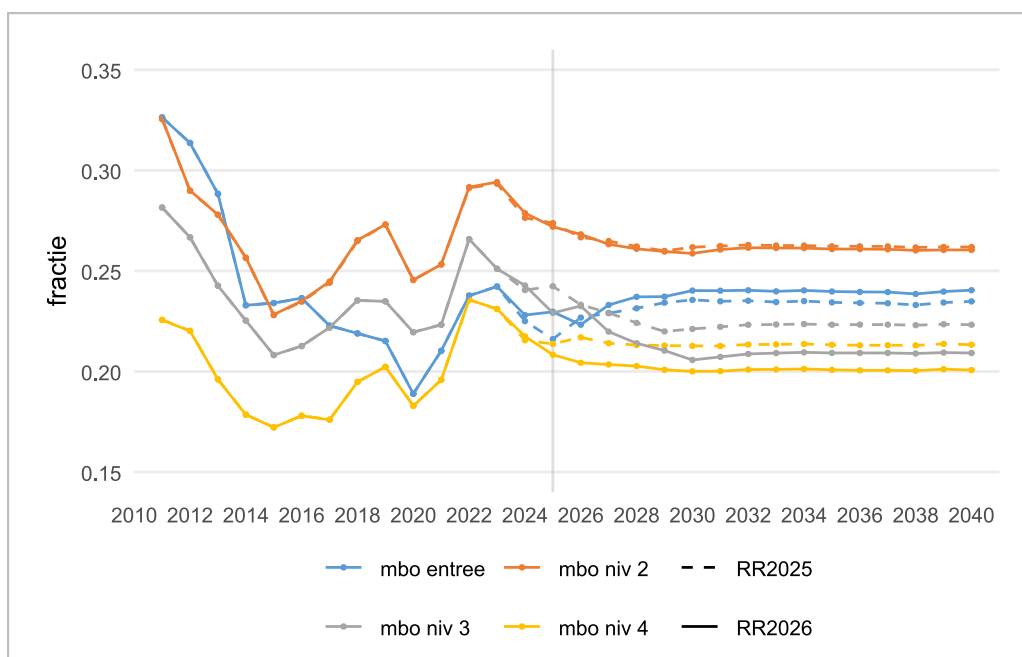
snel, maar loopt sindsdien weer langzaam op, waardoor het minder aantrekkelijk wordt de opleiding te verlaten. Verwacht wordt dat dit nog enkele jaren doorgaat.

In mbo niveau 3 en 4 is het aantal ongediplomeerd uitgestroomde studenten lager dan verwacht. Daardoor is de geraamde ongediplomeerde uitstroom naar beneden bijgesteld. Voor niveau 3 wordt in 2026 een lichte stijging van de ongediplomeerde uitstroom verwacht, gevolgd door een daling. De stijging in 2026 voor niveau 3 wijst op een verband met de bol-bbl-correctie, die van toepassing is in de periode 2026–2030.

Verreweg de meeste studenten stromen uit, of halen uiteindelijk een diploma. Slechts een klein groepje stroomt zonder diploma door naar andere vormen van onderwijs. Lagere uitstroombetalingen betekenen dus hogere slagingspercentages in mbo 3 en 4.

Dat leidt uiteindelijk ook tot een bijstelling naar boven voor het aantal mbo-diploma's in de komende jaren. Voor het hele mbo is afgelopen jaar het aantal diploma's van 146.400 tot 148.300 bijgesteld, een bijstelling van 1.900 (1,3%). Tot 2030 groeit deze bijstelling verder tot 3.700 (2,5%) diploma's. Het betreft dan 150.500 mbo-diploma's in dat jaar in totaal. Daarna neemt het verschil weer geleidelijk af tot 1.400 (1,0%) meer diploma's in 2040.

In de jaren tot 2030 gedraagt mbo entree zich ook daar iets anders. Verwacht wordt dat het percentage ongediplomeerde uitstroom daar juist iets stijgt.

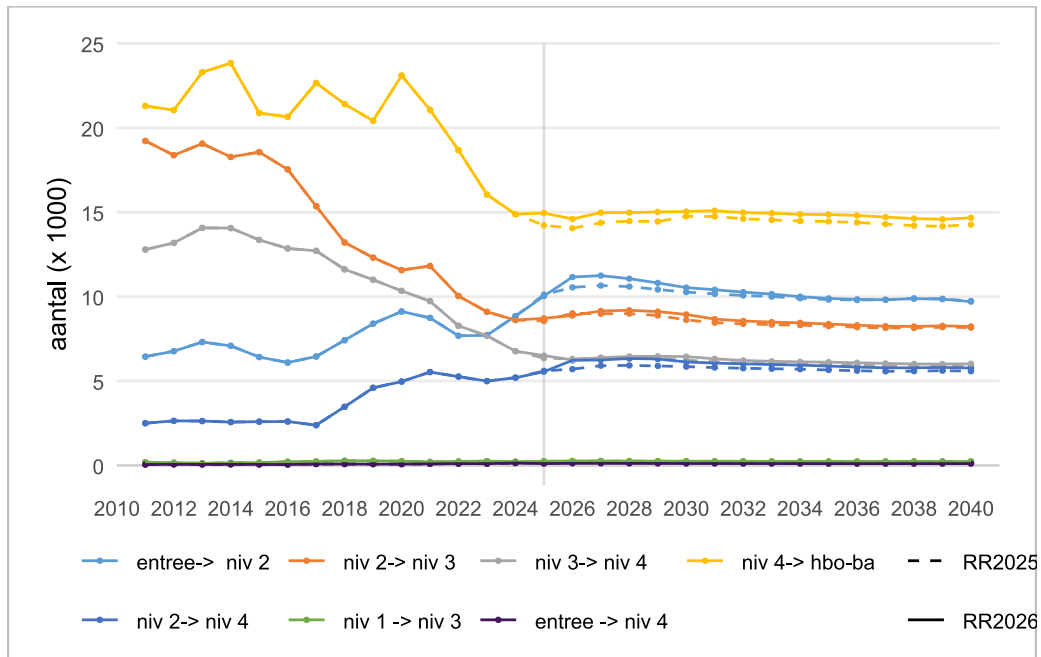
Figuur 4.38: Ongediplomeerde uitstroom naar buiten het onderwijs per mbo niveau (fracties)

In Figuur 4.39 zien we de aantallen studenten die met een mbo-diploma doorstuderen op een hoger niveau - de 'stapelaars'. Hier worden de stromen mbo entree-> mbo 2, mbo 2-> mbo 3, mbo 3->mbo 4, en mbo 4-> voltijd hbo-bachelor getoond.

Het algemene patroon is dat doorstuderen minder populair is geworden. Hierop zijn twee uitzonderingen. Ten eerste mbo entree, maar het mbo entree diploma is dan ook geen startkwalificatie. Ten tweede is er een groep die van niveau 2 direct naar niveau 4 doorstroomt. Die groep groeit sinds 2017.

Een gedeeltelijke verklaring voor deze beide trends is mogelijk dat er sinds 2015 beleidsmatig meer op wordt ingezet dat mbo studenten meteen op het meest geschikte niveau instappen

(waardoor er minder ‘gestapeld’ wordt en anderzijds het risico op uitstroom zonder diploma ook vermindert). Daarnaast trekt de arbeidsmarkt nog steeds sterk, waardoor doorstuderen na diploma minder aantrekkelijk is. Voor de stroom van mbo-4 diploma naar hbo speelt daarnaast wellicht ook nog berichtgeving mee dat je in sommige sectoren met een mbo diploma betere baankansen zou hebben dan met een hbo diploma.

Figuur 4.39: Studenten die met een mbo-diploma doorstuderen op hoger niveau (aantallen)

4.5 Hoger beroepsonderwijs

Het totale aantal hbo-studenten zal de komende jaren verder afnemen. Dat is een voortzetting van de trend van de afgelopen jaren: vanaf 2021 daalde het aantal studenten met 51.000: van 490.500 tot 439.500 in 2025.

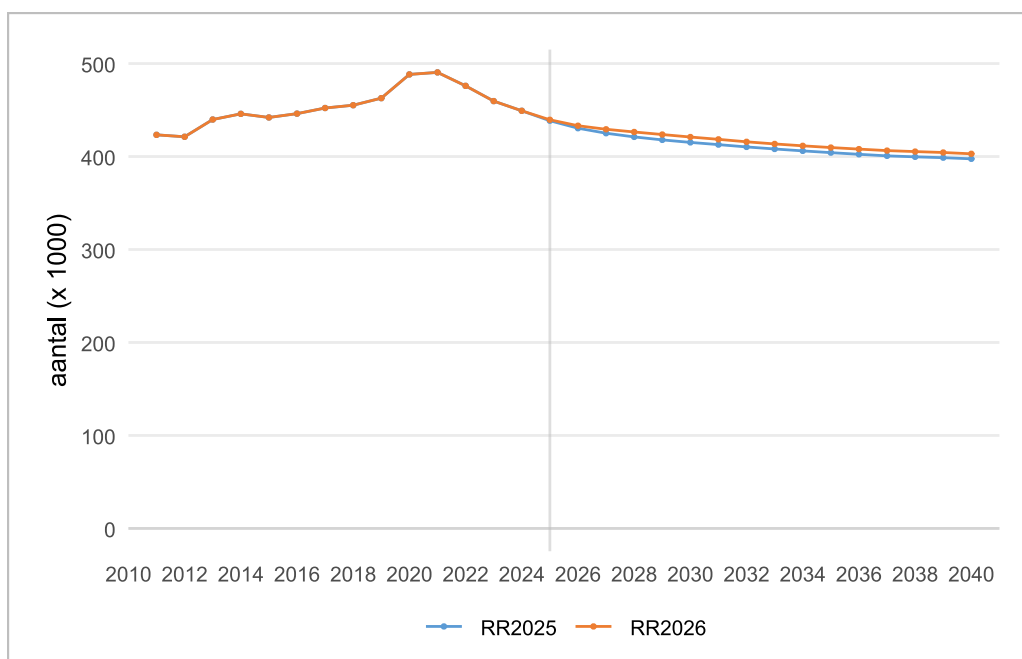
Volgens de huidige raming zet die afname zich door en neemt het aantal studenten tussen 2025 en 2032 af met 23.700 (5,4%), naar 415.800. Zie Figuur 4.40 en Tabel 4.22.

De afname van het aantal hbo-studenten hangt samen met de bevolkingsontwikkeling in Nederland. Het aantal 17- tot 25-jarigen in Nederland neemt af, wat leidt tot een kleinere potentiële instroom in het hbo.

Ten opzichte van de vorige raming zijn er dit jaar 1.000 (0,2%) studenten meer geteld van verwacht. De bijstelling is vooral het gevolg van een hogere instroom in de associate degree en een lagere uitstroom uit het hbo dan eerder geraamd.

Van de 439.500 hbo-studenten in 2025 volgt het merendeel een bacheloropleiding, namelijk 395.500 (90,0%) studenten. De overige studenten bestaan uit 28.700 (6,5%) associate degree-studenten en 15.300 (3,5%) masterstudenten.

Het voltijdonderwijs vormt het grootste deel van het hbo, met 382.300 studenten, wat neerkomt op 87,0% van het hbo. In deeltijd studeren 57.200 studenten, 13,0% van het totaal.

Figuur 4.40: Aantal studenten in hbo

Tabel 4.22: Aantal studenten in hbo (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	449,2	438,5	430,4	425,1	421,1	417,9	415,2	412,8	410,3
RR2026	449,2	439,5	433,1	429,3	426,4	423,7	421,0	418,5	415,8
verschil	0,0	1,0	2,7	4,3	5,3	5,8	5,8	5,7	5,5

4.5.1

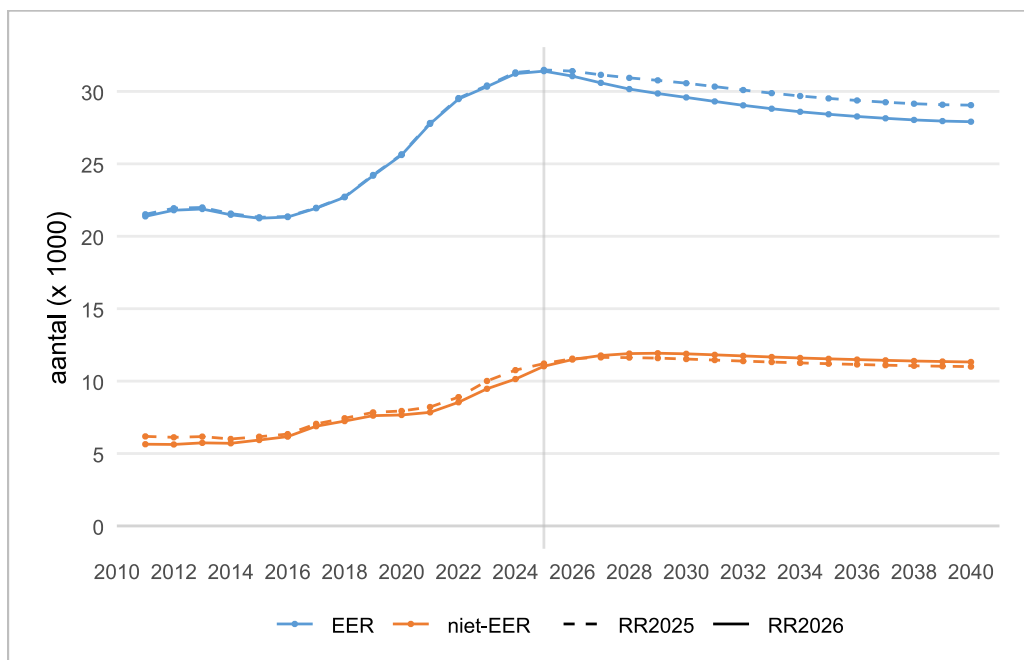
Aantal internationale studenten zal iets dalen

Het aantal internationale studenten in het hbo blijft na jaren van stijging de komende jaren relatief stabiel. In 2025 zijn 42.400 internationale hbo-studenten geteld, 1.100 meer dan in 2024. Vanaf 2026 daalt het aantal internationale studenten. Tussen 2026 en 2032 wordt een afname van 1.800 (-4,1%) internationale studenten verwacht. Zie Figuur 4.41.

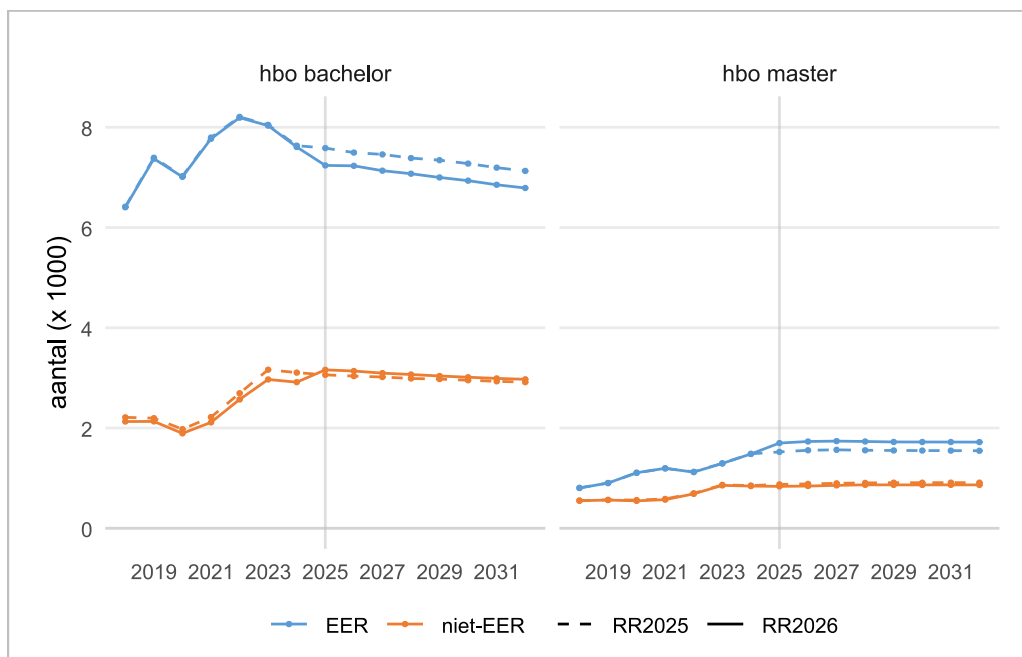
De raming voor EER-studenten in het hbo is naar beneden bijgesteld. In 2032 worden in RR2026 1.100 minder EER-studenten verwacht dan in RR2025.

Deze bijstelling is te verklaren aan de hand van de instroom, zie ook Figuur 4.42. De instroom van EER-studenten in de hbo-bachelor was in 2025 lager dan verwacht. De instroom van EER-studenten in de hbo-master was juist iets hoger dan verwacht.

Doordat ook het aantal Nederlandse studenten in het hbo de komende jaren afneemt, zal de verhouding tussen Nederlandse en internationale studenten ongeveer gelijk blijven in de komende jaren. Zie Tabel 4.23.

Figuur 4.41: Aantal EER- en niet-EER-studenten in het hbo

Figuur 4.42: Instroom van EER- en niet-EER-studenten in het hbo

Tabel 4.23: Aantal Nederlandse, EER- en niet-EER-studenten in het hbo (x 1.000)

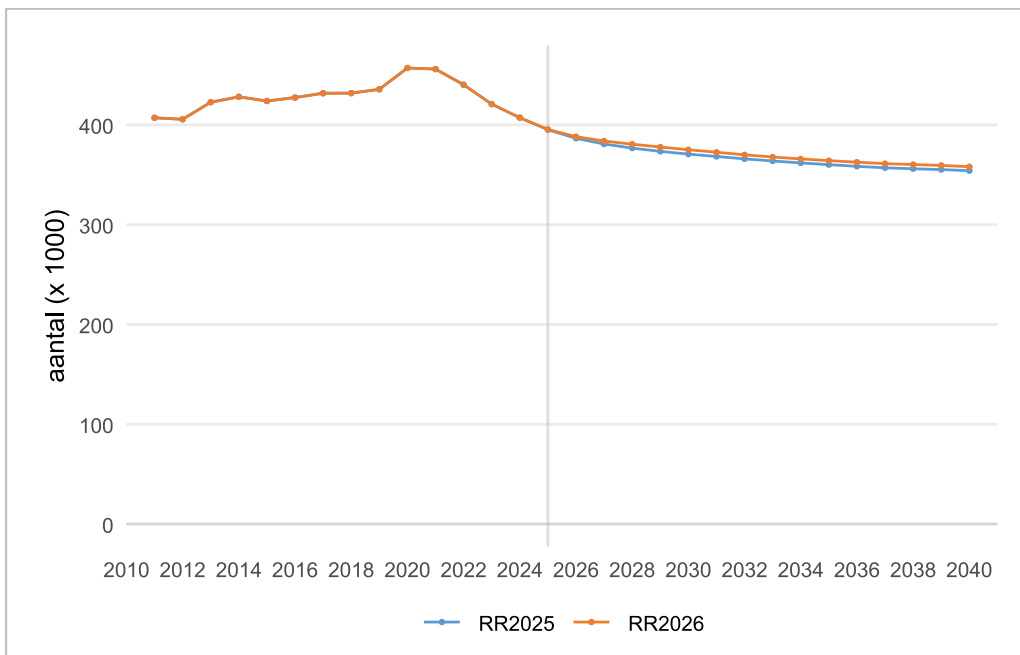
Jaar	aantal EER	aantal Nederlands	aantal niet-EER	fractie EER	fractie Nederlands	fractie niet-EER
2018	22,7	425,2	7,2	5.0%	93.4%	1.6%
2019	24,2	431,0	7,6	5.2%	93.1%	1.6%
2020	25,6	455,1	7,7	5.2%	93.2%	1.6%
2021	27,8	454,9	7,8	5.7%	92.7%	1.6%
2022	29,5	438,0	8,5	6.2%	92.0%	1.8%
2023	30,3	419,8	9,5	6.6%	91.3%	2.1%
2024	31,2	407,8	10,1	7.0%	90.8%	2.3%
2025	31,4	397,1	11,0	7.1%	90.3%	2.5%
2026	31,1	390,6	11,5	7.2%	90.2%	2.7%
2027	30,6	386,9	11,8	7.1%	90.1%	2.7%
2028	30,2	384,3	11,9	7.1%	90.1%	2.8%
2029	29,9	381,9	11,9	7.0%	90.1%	2.8%
2030	29,6	379,5	11,9	7.0%	90.1%	2.8%
2031	29,3	377,4	11,8	7.0%	90.2%	2.8%
2032	29,0	375,1	11,7	7.0%	90.2%	2.8%

4.5.2

Aantal hbo-bachelorstudenten neemt af

Het aantal hbo-bachelorstudenten neemt volgens de raming de komende jaren af. Afgelopen jaar is het aantal hbo bachelorstudenten met 11.700 (-3,0%) afgenomen naar 395.500.

Dat is een minder sterke afname dan verwacht en ook voor komende jaren neemt het aantal hbo-bachelorstudenten in RR2026 minder sterk af dan in RR2025. Tussen 2025 en 2032 zal het aantal hbo-bachelorstudenten naar verwachting met 6,5% afnemen. Zie Figuur 4.43 en Tabel 4.24.

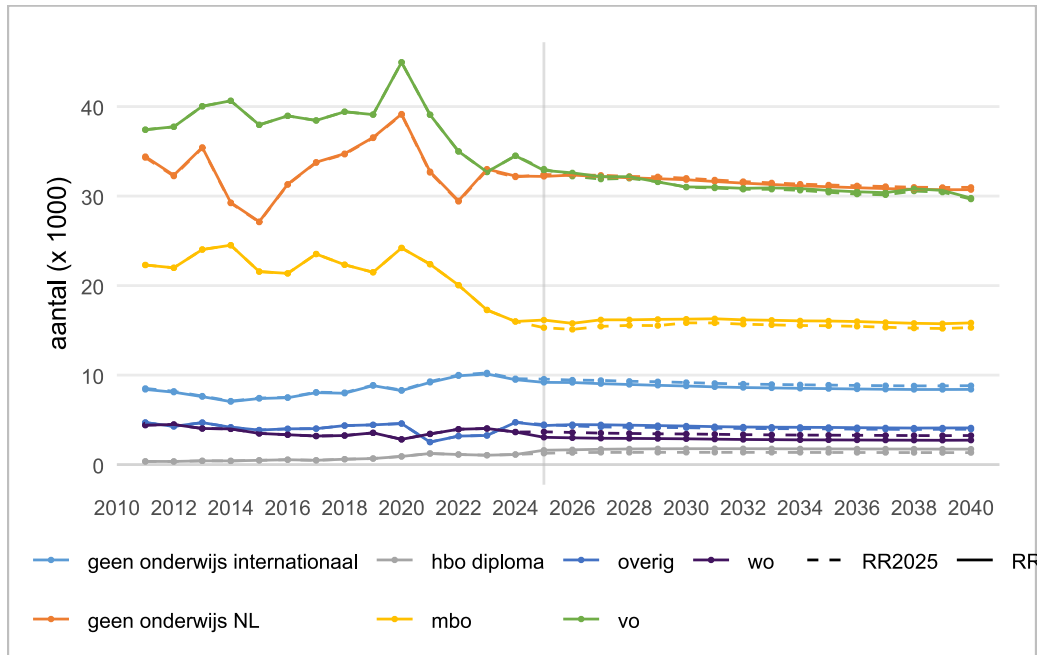
Figuur 4.43: Aantal studenten in hbo-bachelor

Tabel 4.24: Aantal studenten in hbo-bachelor (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	407,3	395,2	386,5	380,9	376,7	373,5	370,7	368,3	365,9
RR2026	407,2	395,5	388,2	383,8	380,7	377,8	375,1	372,6	370,0
verschil	0,0	0,3	1,7	3,0	3,9	4,4	4,4	4,3	4,1

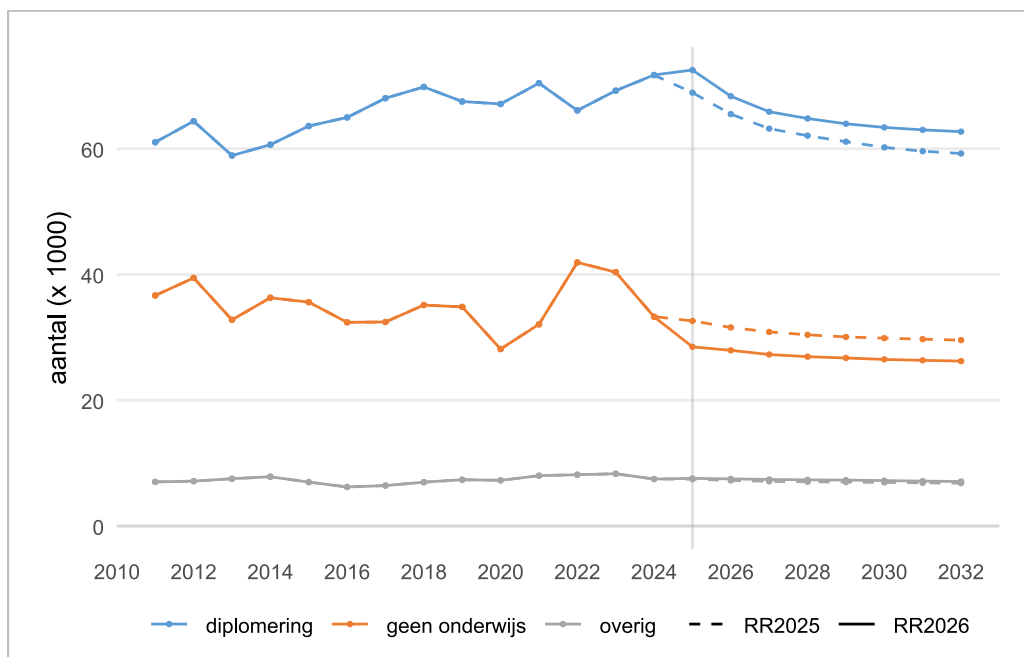
De raming is iets naar boven bijgesteld. Voor 2032 is de raming met 1,1% naar boven bijgesteld. De reden daarvoor is dat in 2025 de totale uitstroom uit de hbo-bachelor iets lager was dan verwacht terwijl de totale instroom vrijwel even groot was als verwacht.

In Figuur 4.44 is de instroom in de hbo-bachelor weergegeven. Te zien is dat het verschil met RR2025 klein is. De grootste verschillen zitten in de instroom vanuit het mbo en het wo. Vanuit het mbo stroomden in 2025 900 meer studenten in dan verwacht. Vanuit het wo stroomden juist 600 studenten minder in.

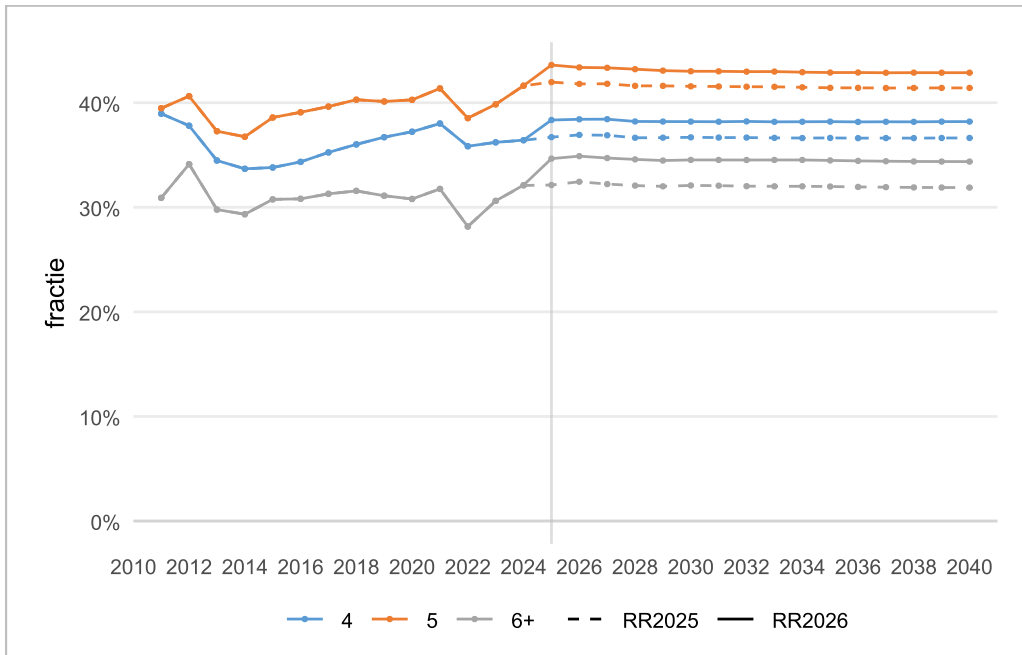

Figuur 4.44: Instroom in de hbo-bachelor

In Figuur 4.45 is de uitstroom uit de hbo-bachelor weergegeven. Te zien is dat minder studenten uitstroonden zonder diploma dan verwacht en dat meer diploma's zijn gehaald dan verwacht. Het percentage studenten dat een diploma haalt, is dus gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit jaar haalde 38,3% van de vierdejaarsstudenten hun diploma, tegenover 36,4% vorig jaar. Zie ook Figuur 4.46.

Figuur 4.45: Uitstroom in de hbo-bachelor

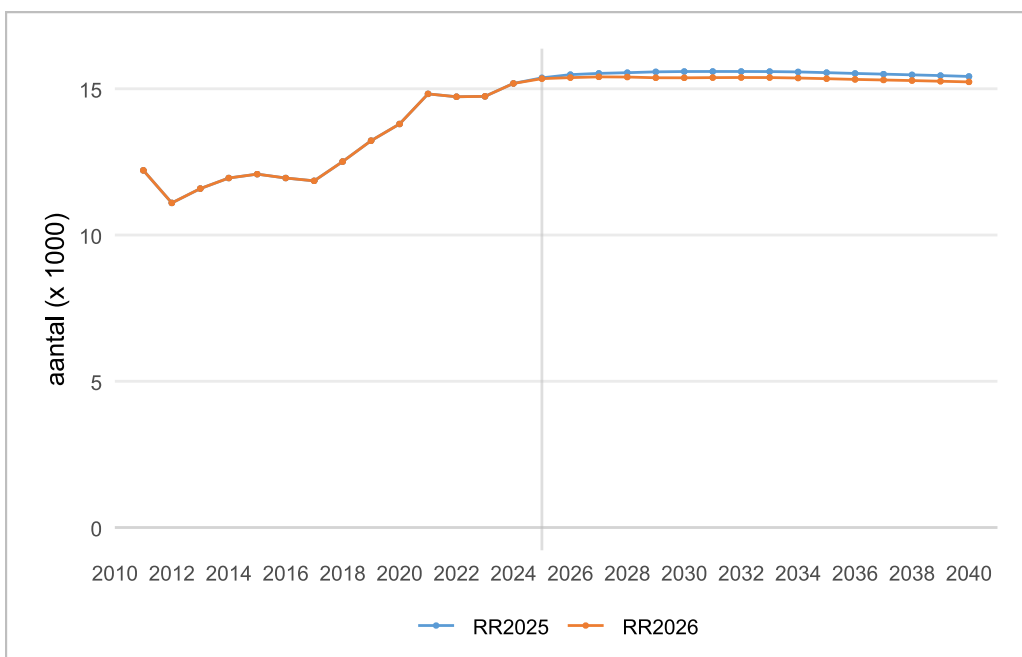

Figuur 4.46: Diplomakans per verblijfsjaar in de hbo-bachelor

4.5.3

De hbo-master blijft stabiel

Het aantal hbo-masterstudenten blijft de komende jaren stabiel. In 2025 zijn er 15.300 geteld, ongeveer net zo veel als vorig jaar. Ook voor de komende jaren wordt geen grote stijging of daling verwacht: voor 2032 worden 15.400 masterstudenten geraamd. Zie Figuur 4.47 en Tabel 4.25.

Figuur 4.47: Aantal studenten in hbo-master

Tabel 4.25: Aantal studenten in hbo-master (x 1.000)

	telling		raming							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
RR2025	15,2	15,4	15,5	15,5	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6
RR2026	15,2	15,3	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4
verschil	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2

Deze raming en RR2025 komen grotendeels overeen. Er is sprake van een kleine bijstelling: in 2032 is de raming met 1,3% naar beneden bijgesteld.

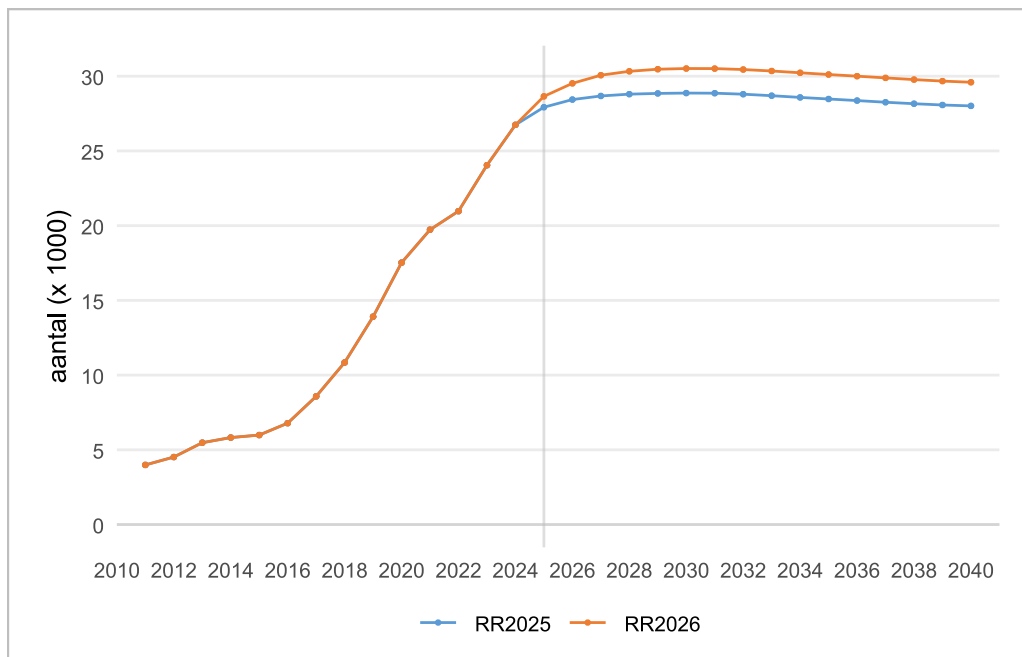
De bijstelling komt doordat meer studenten hun diploma haalden dan verwacht. In 2025 haalden 5.800 studenten hun diploma, 500 meer dan verwacht. Dat wordt grotendeels gecompenseerd door een lagere ongediplomeerde uitstroom en de iets hogere instroom van internationale studenten en hbo-bachelorgediplomeerden. Daardoor is de bijstelling van het aantal hbo-masterstudenten klein.

4.5.4

Aantal studenten in de associate degree stijgt

Het aantal studenten in de hbo-associate degree is toegenomen. In 2025 zijn er 28.700 associate degreestudenten geteld, een toename van 1.900 (7,1%) ten opzichte van 2024.

De stijging zet zich in deze raming door tot 30.500 in 2029. Daarna stabiliseert het aantal associate degreestudenten zich. Dat is te zien in Figuur 4.48 en Tabel 4.26.

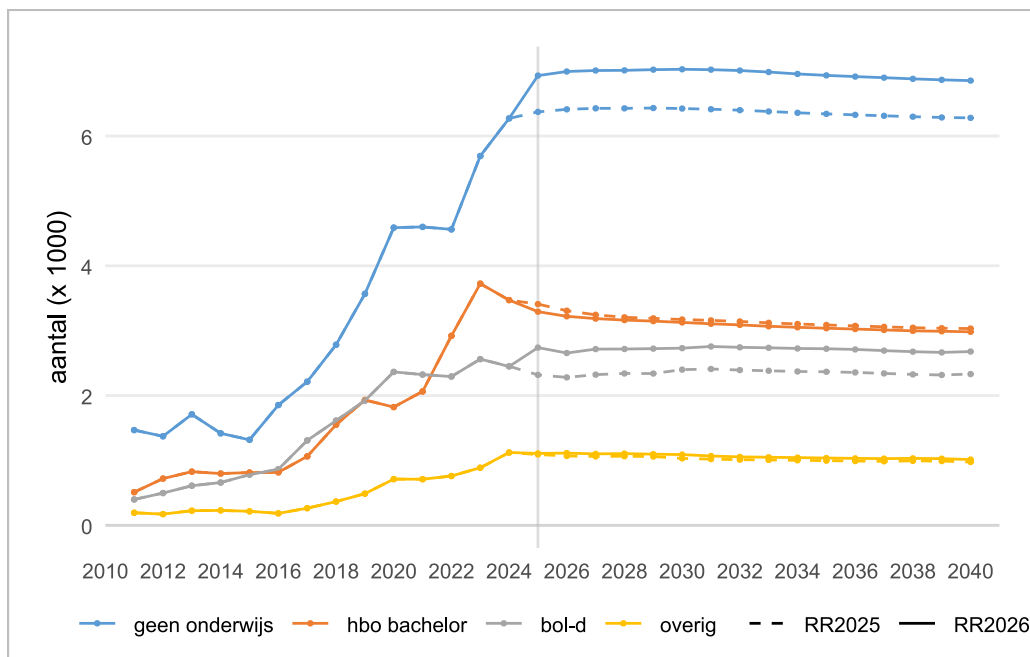

Figuur 4.48: Aantal studenten in hbo-associate degree

Tabel 4.26: Aantal studenten in hbo-associaate degree (x 1.000)

	telling		raming							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
RR2025	26,7	27,9	28,4	28,7	28,8	28,8	28,9	28,9	28,8	
RR2026	26,7	28,7	29,5	30,1	30,3	30,5	30,5	30,5	30,4	
verschil	0,0	0,7	1,1	1,4	1,5	1,6	1,6	1,6	1,7	

De raming voor de hbo-associaate degree is naar boven bijgesteld ten opzichte van RR2025. Er waren in 2025 700 (2,6%) studenten meer dan geraamd. De bijstelling omhoog komt door de grotere instroom van studenten dan vorig jaar geraamd. In 2025 begonnen 900 (6,7%) meer studenten in de hbo-associaate degree dan verwacht (zie Figuur 4.49).

Figuur 4.49: Instroom in de hbo-associaate degree

4.6 Wetenschappelijk onderwijs

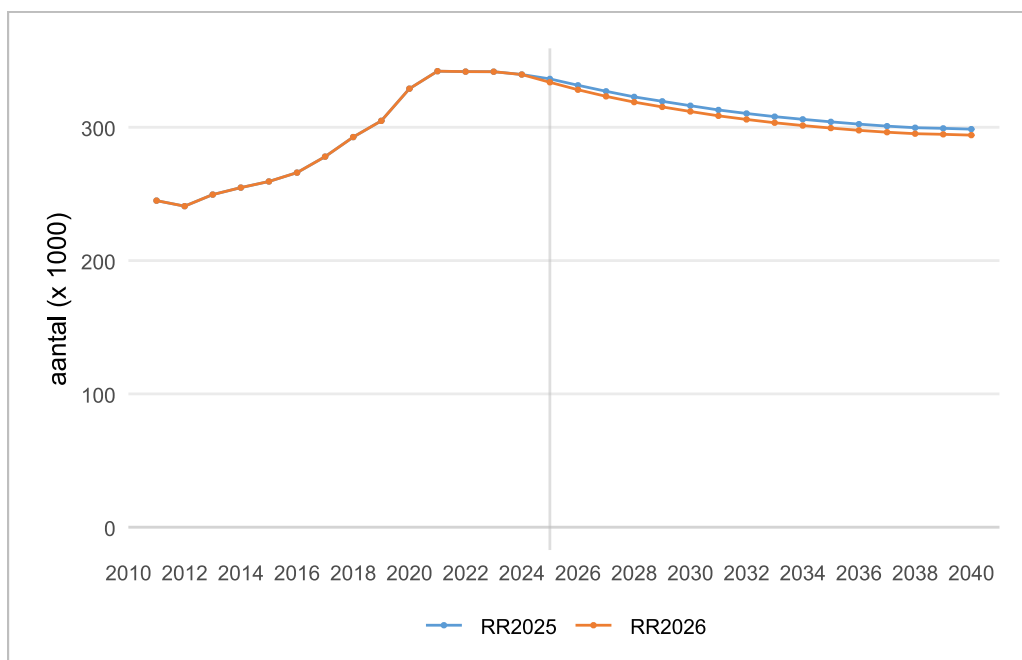
Het aantal wo-studenten neemt naar verwachting de komende jaren af. In 2025 zijn 333.800 wo-studenten geteld, een afname van 5.800 (-1,7%) ten opzichte van vorig jaar. De verwachting is dat het aantal wo-studenten tussen 2025 en 2035 met 34.300 (-10,3%) afneemt. Ter vergelijking: in de periode 2011 tot 2021 groeide het aantal wo-studenten met 97.100 (39,6%). Zie ook Figuur 4.50 en Tabel 4.27.

De raming van het wo is naar beneden bijgesteld. Het gaat om een relatief kleine bijstelling. In 2032 worden in deze raming 4.500 (-1,4%) minder studenten verwacht dan in de vorige raming.

Het verschil tussen RR2025 en RR2026 is te verklaren doordat:

- de instroom van internationale studenten lager was dan verwacht;
- meer studenten hun diploma haalden dan verwacht en dus eerder afstudeerden;
- minder vwo-diplomeerden direct doorstroomden naar het wo.

In 2025 was 1,2% van alle wo-studenten deeltijdstudent. Hiervan deden 2.800 een deeltijd-masteropleiding en 1.300 een deeltijd-bacheloropleiding.

Figuur 4.50: Aantal studenten in wo

Tabel 4.27: Aantal studenten in wo (x 1.000)

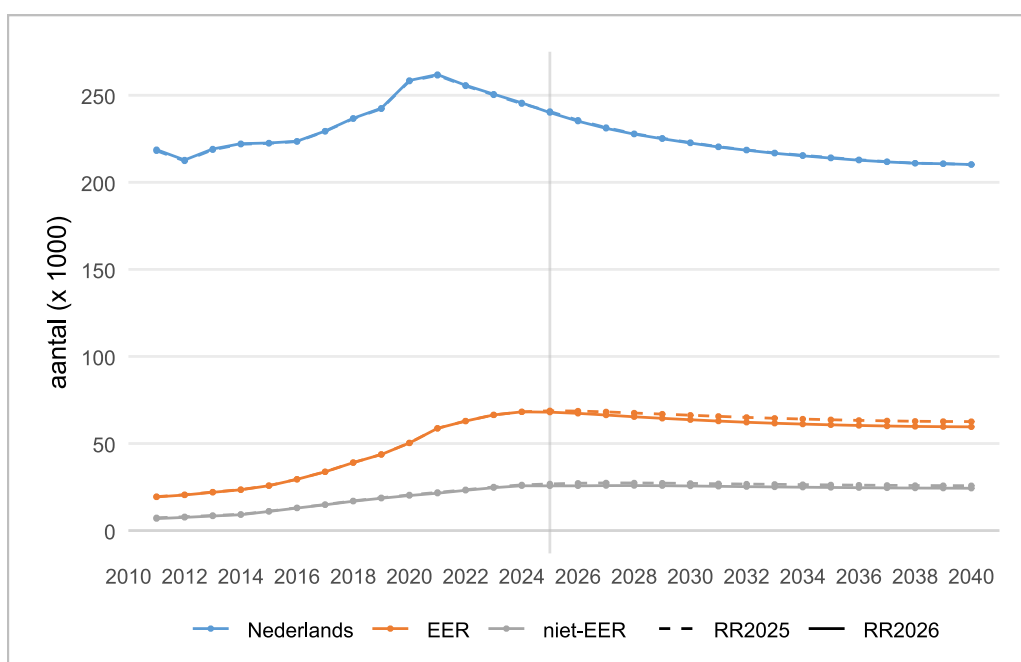
	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	339,6	336,3	331,5	327,0	322,8	319,5	316,2	313,0	310,4
RR2026	339,6	333,8	328,2	323,2	318,9	315,3	311,8	308,6	305,9
verschil	0,0	-2,5	-3,4	-3,8	-3,9	-4,2	-4,3	-4,4	-4,5

4.6.1

Aantal internationale studenten in het wo komende jaren stabiel

Naar verwachting zal het aantal internationale studenten in het wo relatief stabiel blijven in de komende jaren (zie Figuur 4.51 en Tabel 4.28). In 2025 zijn 93.700 internationale studenten geteld, nagenoeg evenveel als in 2024 (93.900).

Voor de komende jaren wordt wel een lichte afname verwacht: van 93.700 in 2025 naar 87.400 in 2032. Aangezien zowel het aantal Nederlandse als internationale wo-studenten daalt, blijft hun onderlinge verhouding min of meer gelijk. In 2032 is naar verwachting 28,6% van de wo-studenten een internationale student, een kleine stijging ten opzichte van de 28,1% in 2025.

Figuur 4.51: Aantal Nederlandse, EER- en niet-EER-studenten in het wo

In RR2026 is de raming voor EER- en niet-EER-studenten iets naar beneden bijgesteld. In 2032 worden nu 87.400 internationale studenten verwacht, een bijstelling van 4.300 (4,9%).

De oorzaak van de bijstelling ligt voor een groot gedeelte bij de instroom van internationale studenten. De instroom is ten opzichte van vorig jaar gedaald en kleiner dan werd verwacht. In 2025 stroomden 30.900 internationale studenten het wo in. Dat is iets minder dan vorig jaar, want toen stroomden nog 31.800 internationale studenten in. Zie Figuur 4.52.

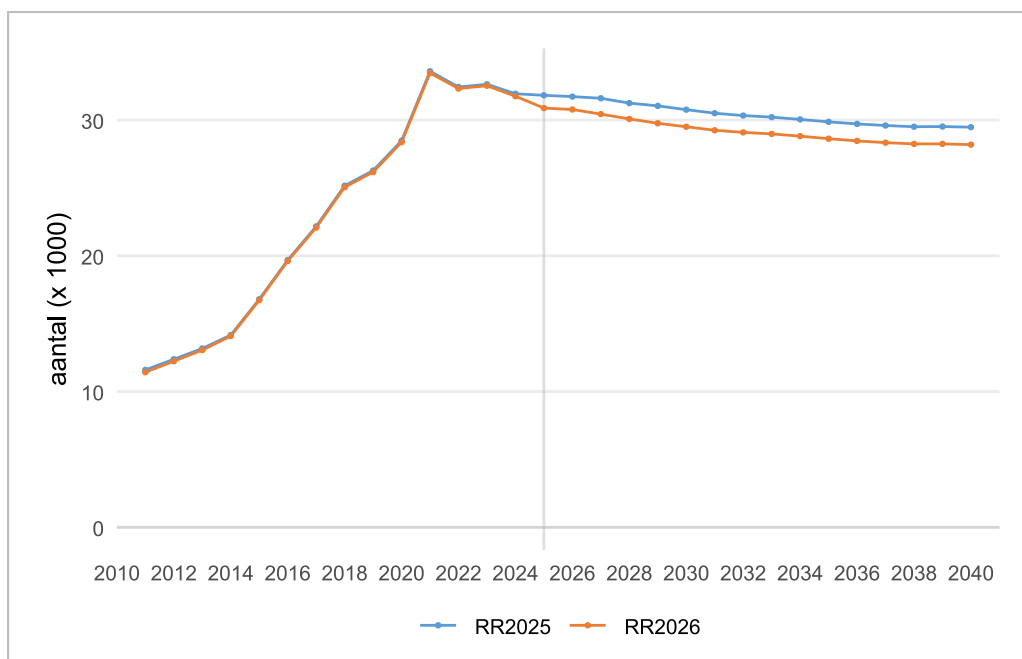
Tabel 4.28: Aantal Nederlandse, EER- en niet-EER-studenten in het wo (x 1.000)

Jaar	aantal EER	aantal Nederlands	aantal niet-EER	fractie EER	fractie Nederlands	fractie niet-EER
2018	39,0	236,8	16,8	13.3%	80.9%	5.8%
2019	43,7	242,6	18,6	14.3%	79.6%	6.1%
2020	50,3	258,5	20,1	15.3%	78.6%	6.1%
2021	58,7	261,9	21,5	17.2%	76.6%	6.3%
2022	62,9	255,7	23,1	18.4%	74.8%	6.8%
2023	66,4	250,6	24,6	19.4%	73.4%	7.2%
2024	68,2	245,6	25,7	20.1%	72.3%	7.6%
2025	68,0	240,1	25,7	20.4%	71.9%	7.7%
2026	67,3	235,1	25,7	20.5%	71.7%	7.8%

Jaar	aantal EER	aantal Nederlands	aantal niet-EER	fractie EER	fractie Nederlands	fractie niet-EER
2027	66,4	231,0	25,8	20.5%	71.5%	8.0%
2028	65,4	227,7	25,8	20.5%	71.4%	8.1%
2029	64,5	225,0	25,8	20.4%	71.4%	8.2%
2030	63,7	222,6	25,6	20.4%	71.4%	8.2%
2031	62,9	220,3	25,4	20.4%	71.4%	8.2%
2032	62,2	218,5	25,2	20.3%	71.4%	8.2%

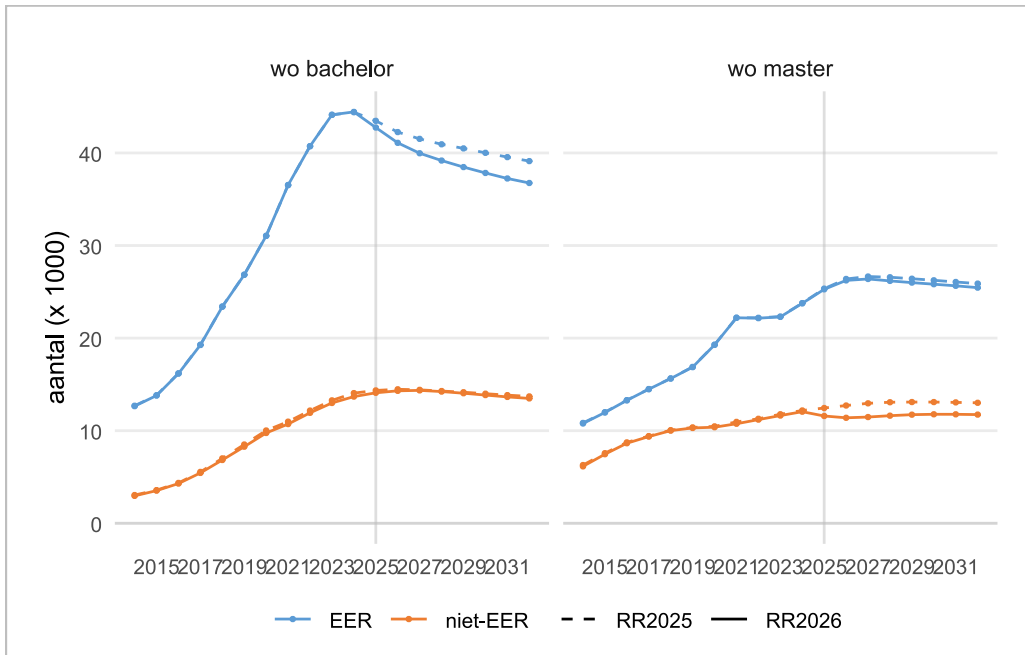
Volgens de raming zal de internationale instroom de komende 10 jaar verder afnemen met 2.300 (7,9%). Dat heeft te maken met de verwachte bevolkingsontwikkelingen in Nederland. De raming is namelijk gestoeld op de CBS bevolkingsprognose. Die geeft aan hoeveel mensen er per leeftijd en per jaar naar verwachting in Nederland zullen wonen, *inclusief* internationale studenten (zie Paragraaf 5.2.1 voor verdere toelichting).

De leeftijdsgroep 17- tot 25-jarigen in Nederland zal volgens de CBS bevolkingsprognose in omvang afnemen. Daardoor neemt bij gelijke stroomkansen ook de instroom van internationale studenten in de raming licht af.

Figuur 4.52: Instroom van internationale studenten in het wo

De negatieve bijstelling in de raming voor internationale studenten betreft vooral EER-studenten in de wo-bachelor en niet-EER-studenten in de wo-master (zie Figuur 4.53). Dat komt door een lagere instroom van nieuwe internationale studenten uit EER-landen in de wo-bachelor en uit niet-EER-landen in de wo-master. Ondanks het lagere aantal EER-studenten in de wo-bachelor, is de raming voor EER-studenten in de wo-master voor toekomstige jaren weinig bijgesteld. Dat komt doordat de doorstroom van EER-studenten van wo-bachelor naar wo-master in deze raming hoger is dan eerder geraamd.

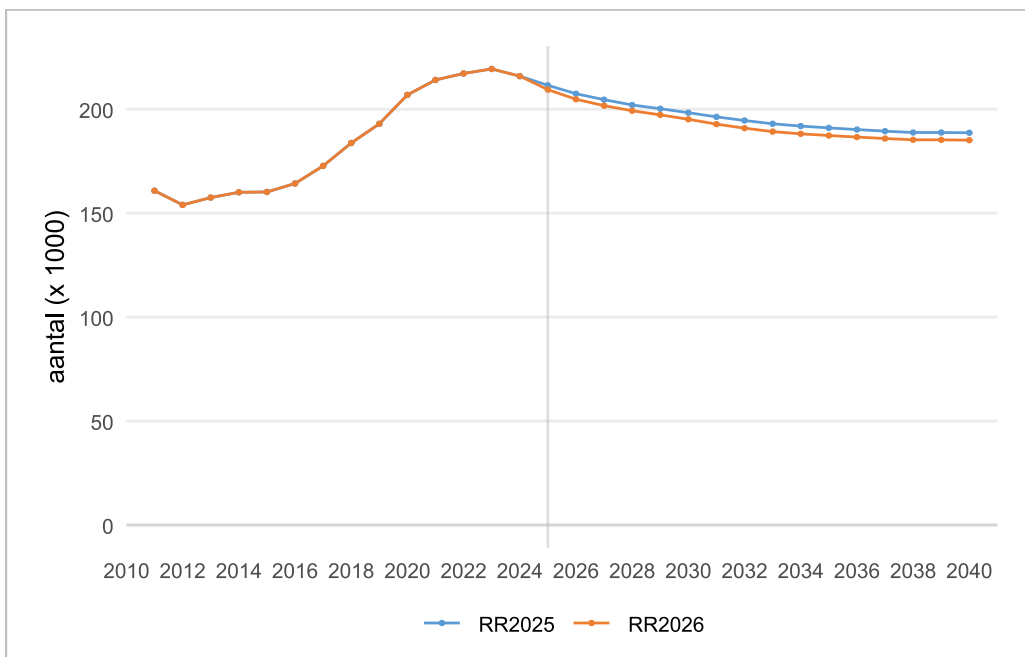

Figuur 4.53: Aantal internationale studenten in wo bachelor en wo master naar herkomst

4.6.2

Het aantal wo-bachelorstudenten daalt

In 2025 zijn 209.400 wo-bachelorstudenten geteld, 6.500 (-3,0%) minder dan in 2024 is geraamd. De daling zal zich de komende jaren voortzetten: tussen 2025 en 2035 wordt een afname verwacht van ongeveer 22.100 (-10,5%) tot 187.300 in 2035. Ter vergelijking: in de periode van 2013 tot 2023 nam de omvang van de wo-bachelor juist toe, met 61.900 (39,3%) studenten. Zie Figuur 4.54 en Tabel 4.29.

Figuur 4.54: Aantal studenten in wo-bachelor

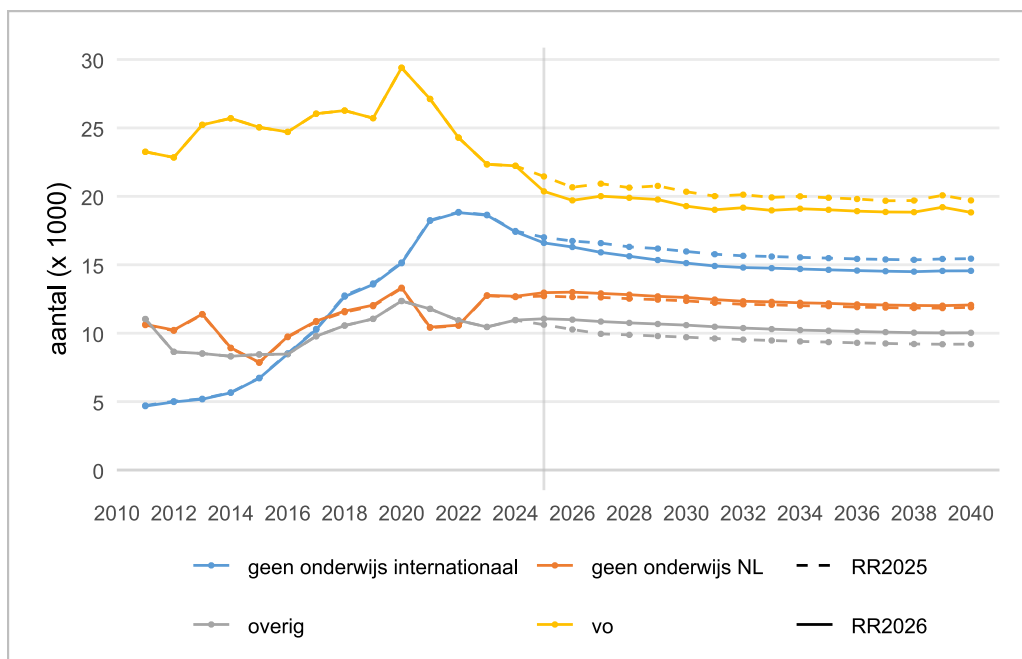
Tabel 4.29: Aantal studenten in wo-bachelor (x 1.000)

	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	215,9	211,5	207,4	204,6	202,0	200,2	198,3	196,3	194,6
RR2026	215,9	209,4	204,8	201,7	199,2	197,3	195,1	192,8	190,9
verschil	0,0	-2,1	-2,7	-2,9	-2,8	-3,0	-3,2	-3,5	-3,7

De raming voor wo-bachelorstudenten is naar beneden bijgesteld. In 2032 worden in deze raming 3.700 (-1,9%) minder bachelorstudenten geraamd dan in RR2025.

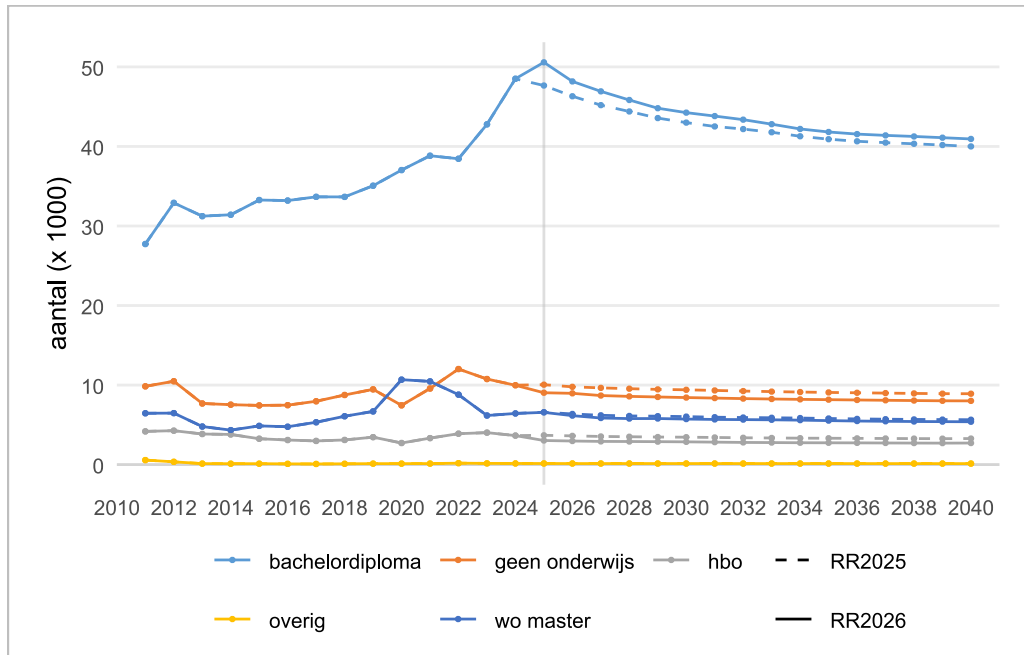
Dat komt mede door een lagere instroom in de wo bachelor (zie Figuur 4.55). Vooral de directe doorstroom vanuit het vo is lager dan verwacht. Dat komt enerzijds door lagere slagingskansen in het vo (zie Paragraaf 4.2) maar ook doordat vwo-ge diplomeerden steeds vaker niet direct naar het wo gaan (zie Paragraaf 6.1).

Van de leerlingen die in 2025 hun vwo-diploma haalden, ging 62,9% direct naar het wo. In 2024 ging het nog om 64,2% van de leerlingen. Daartegenover staat een stijgend aandeel van vwo-ge diplomeerden die na 1 jaar alsnog aan het wo studeren. In 2024 nam 16,2% van de vwo-ge diplomeerden een tussenjaar. Dat is een stijging ten opzichte van het jaar daarvoor: in 2023 ging het om 15,1%.

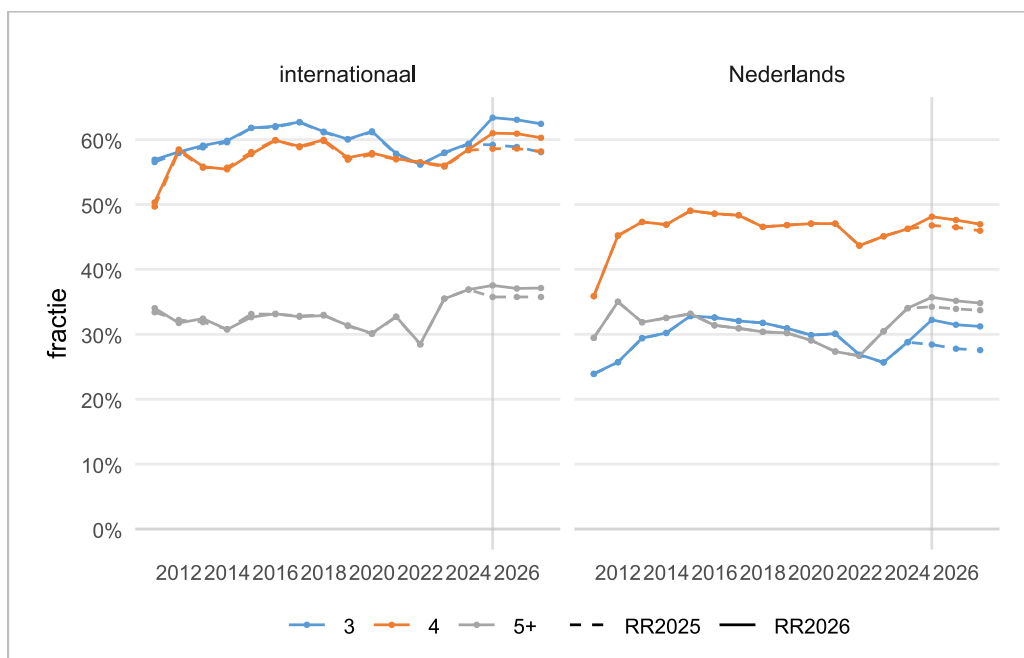
Figuur 4.55: Instroom in de wo-bachelor

Het tweede deel van de verklaring voor de bijstelling zit in de uitstroom van de wo-bachelor (zie Figuur 4.56). In 2025 zijn meer bachelordiploma's gehaald dan verwacht. Daardoor is de totale uitstroom uit de wo-bachelor 1.300 (1,9%) hoger dan verwacht.

Figuur 4.56: Uitstroom in de wo-bachelor

In Figuur 4.57 zijn de diplomapercentages per verblijfsjaar in de wo-bachelor weergegeven. Het aandeel dat een diploma haalt, is vooral onder derdejaars naar boven bijgesteld. Studenten hebben in 2025 vaker hun diploma gehaald dan verwacht. Tussen 2015 en 2020 haalde gemiddeld 31,7% van de Nederlandse studenten een bachelordiploma in 3 jaar, in 2025 was dat 32,2%.

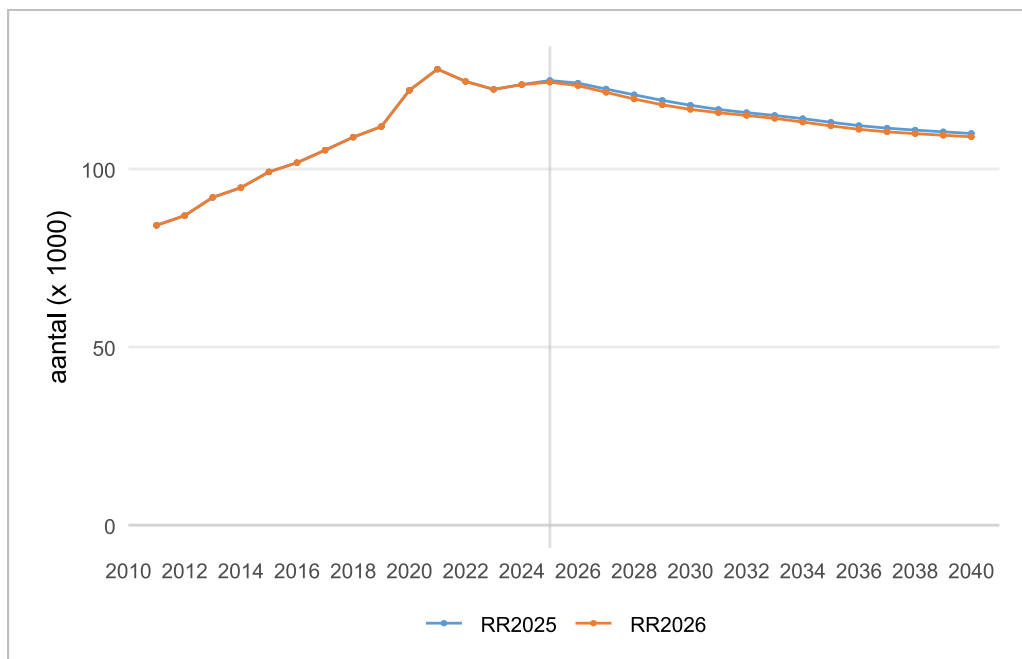
Figuur 4.57: Percentage per verblijfsjaar in wo-bachelor dat diploma haalt

4.6.3

Aantal wo-masterstudenten stijgt, maar komende jaren daling verwacht

In 2025 zijn 124.300 masterstudenten geteld, een stijging van 700 (0,6%) ten opzichte van 2024.

In de komende 10 jaar wordt echter een afname verwacht van 12.300 (-9,9%) (zie Figuur 4.58).

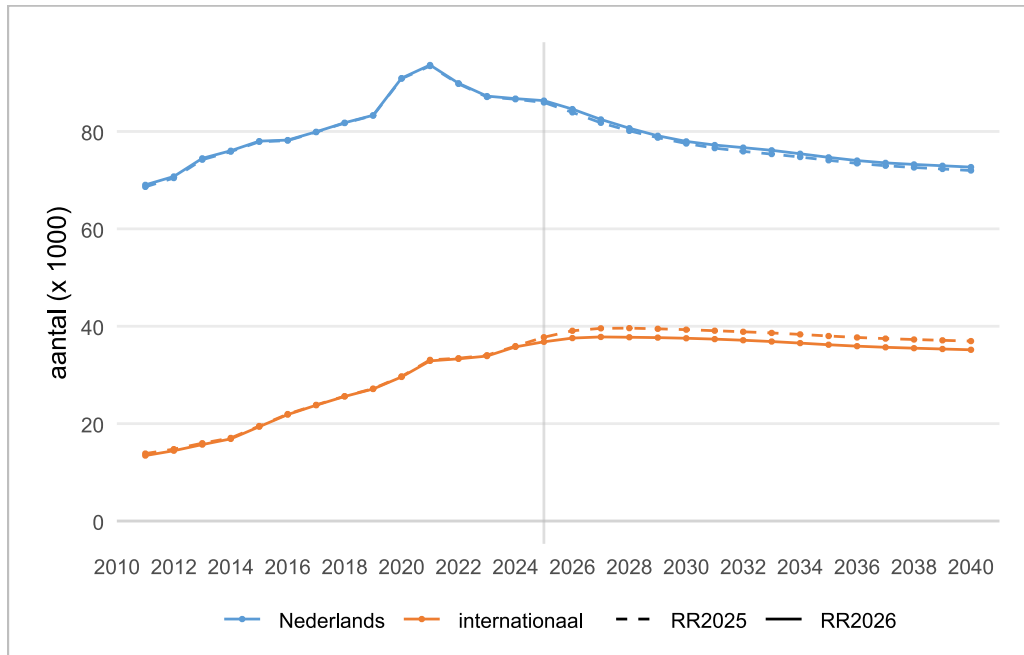
Figuur 4.58: Aantal studenten in wo-master

Tabel 4.30: Aantal studenten in wo-master (x 1.000)

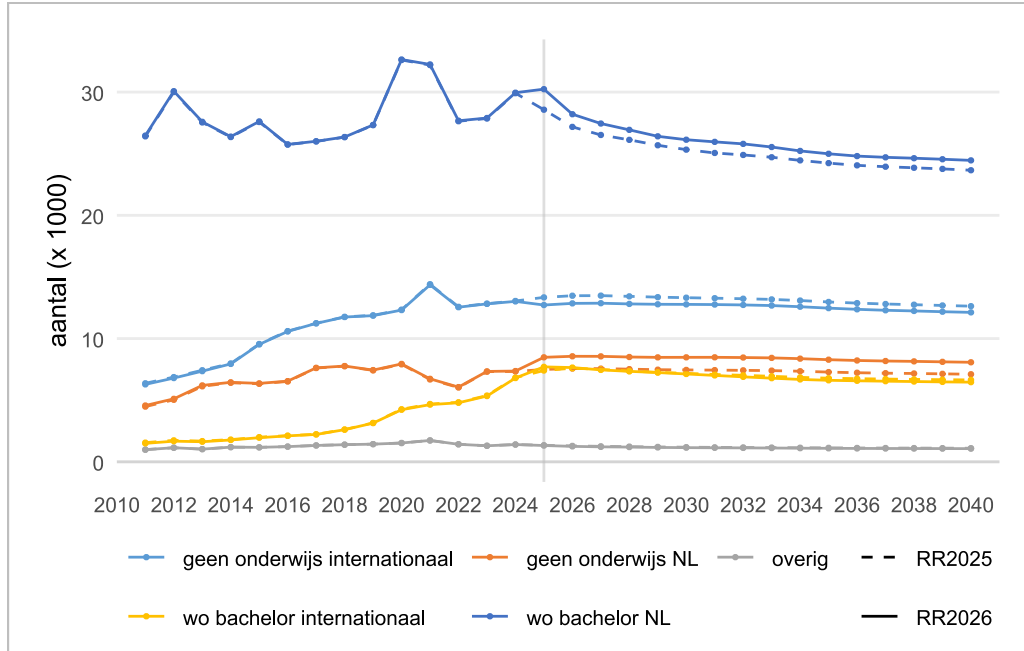
	telling		raming						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
RR2025	123,7	124,8	124,1	122,4	120,8	119,2	117,9	116,7	115,8
RR2026	123,7	124,3	123,4	121,5	119,6	118,0	116,7	115,8	115,0
verschil	0,0	-0,5	-0,7	-0,9	-1,2	-1,2	-1,2	-0,9	-0,8

De raming voor de wo master is iets naar beneden bijgesteld (zie Tabel 4.30).

Dat komt doordat er minder internationale wo masterstudenten worden verwacht in deze raming (zie Figuur 4.59). In RR2026 worden in 2032 1.700 (-4,4%) minder internationale studenten verwacht dan in de vorige raming. De instroom van internationale wo-masterstudenten was in 2025 namelijk lager dan verwacht (zie Figuur 4.60). Daarnaast was de instroom in de wo-bachelor ook lager dan verwacht, waardoor de internationale doorstroom naar de master voor de komende jaren in deze raming ook iets lager is dan in de vorige raming.

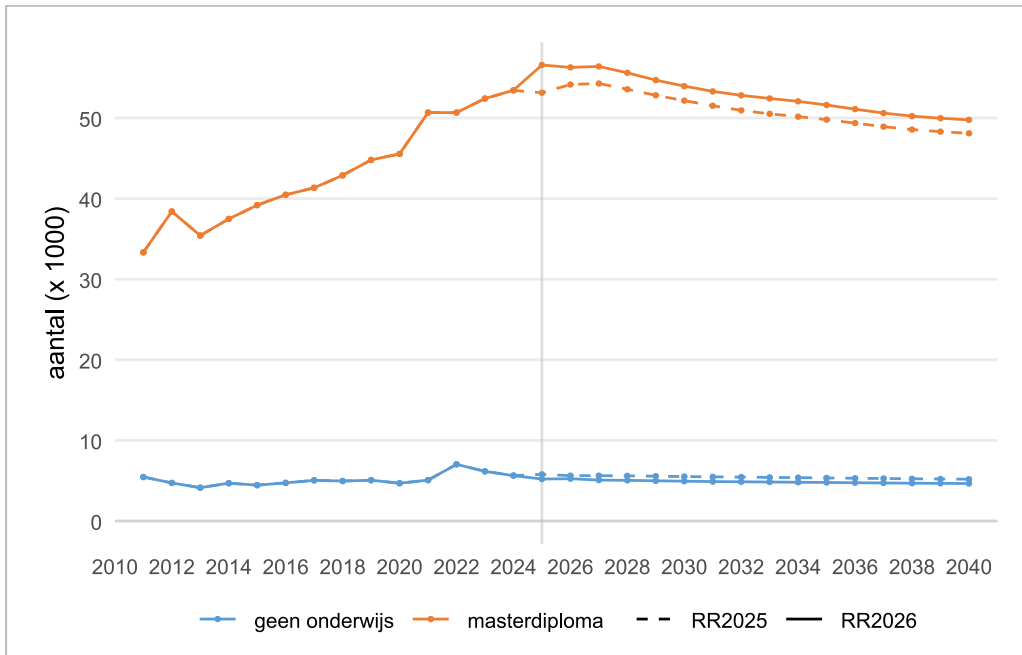
Figuur 4.59: Aantal studenten in wo-master per nationaliteit

Figuur 4.60: Instroom in de wo-master naar herkomst

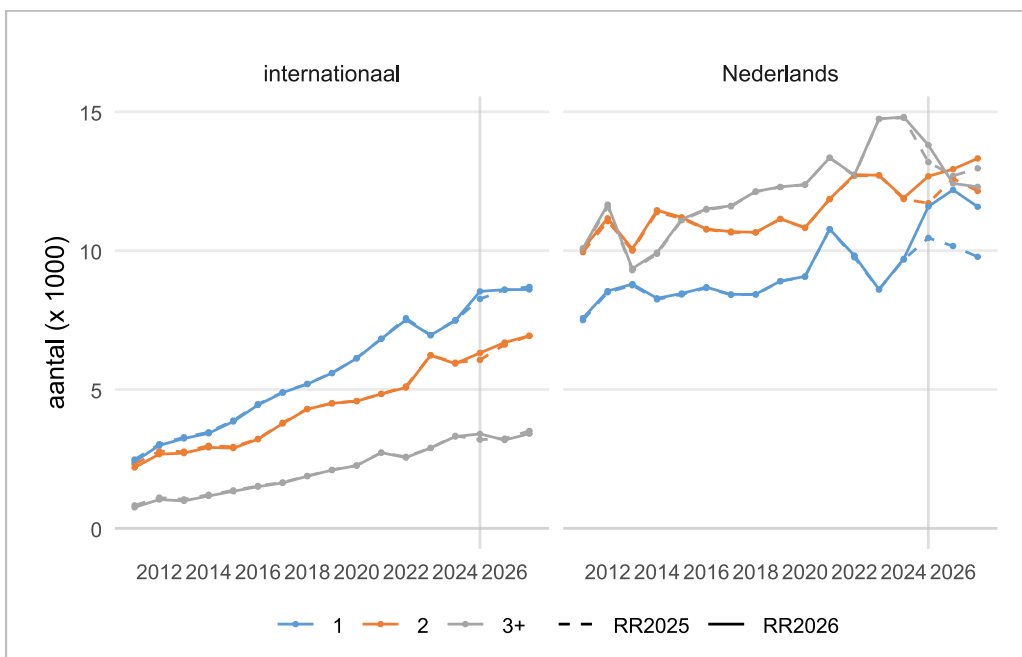
Er worden wel iets meer Nederlandse masterstudenten verwacht dan in RR2025. Dat komt doordat Nederlandse wo-bachelorstudenten in 2025 vaker doorstromden naar de wo-master dan in eerdere jaren.

Net als bij de wo-bachelor zijn in 2025 meer diplomeringen geteld dan verwacht (zie Figuur 4.61). Tegelijkertijd is de ongediplomeerde uitstroom naar geen onderwijs ongeveer gelijk gebleven. De totale uitstroom is daardoor hoger, wat bijdraagt aan de negatieve bijstelling.

Figuur 4.61: Uitstroom in de wo master naar geen onderwijs en diplomering

Vooraf Nederlandse studenten haalden in het eerste en tweede jaar in de wo-master meer diploma's. Voor 2025 werd bijvoorbeeld verwacht dat 28,0% in het eerste verblijfsjaar een diploma zou halen. Uiteindelijk ging het om 30,9%. Zie ook Figuur 4.62. In totaal zijn er 2.700 (7,6%) meer diploma's gehaald dan verwacht door Nederlandse studenten en 700 (4,2%) meer door internationale studenten.

Figuur 4.62: Aantal diploma's per verblijfsjaar in wo master

5 Verantwoording

5.1 Methoden

De referentieraming wordt uitgevoerd met een leeftijdsafhankelijk doorstroommodel. Daarmee worden stromen van personen in, door, uit en buiten het onderwijs geraamd, om tot verwachte, toekomstige aantallen leerlingen en studenten te komen. In deze paragraaf gaan we in op de methodiek.

5.1.1 Doorstroommodel op basis van de onderwijsmatrix

Uitgangspunt voor de referentieraming is de onderwijsmatrix. Die vermeldt de aantallen personen die in-, door-, en uitstromen. Hieruit worden ook overgangskansen afgeleid. De aantallen en kansen worden gebruikt om de stromen in de toekomst te schatten. In de gebruikte onderwijsmatrices zitten aantallen personen, uitgesplitst naar:

- herkomst: onderwijscode in jaar $t-1$ (of van buiten het onderwijs);
- bestemming: onderwijscode in jaar t (of naar buiten het onderwijs);
- leeftijd;
- jaar t van de onderwijsmatrix.

De onderwijsmatrices worden aangevuld met personen buiten het onderwijs, uitgesplitst naar leeftijd, zodat de hele Nederlandse bevolking in elke onderwijsmatrix vertegenwoordigd is.

Een voorstelling van een deel van de matrix wordt hieronder weergegeven. Het is een schematisch voorbeeld van de matrix voor 18-jarigen in een gegeven jaar. De aantallen zijn fictief. De onderwijsmatrix bevat in werkelijkheid meer onderwijssoorten op een dieper detailniveau. 'Geen onderwijs' is ook een mogelijke herkomst en bestemming.

De matrix is opgesteld voor alle jaren en leeftijden. De overgangen naar vervolgonderwijs vinden uiteraard op verschillende leeftijden plaats. De leeftijd van 18 jaar is slechts ter illustratie.

Tabel 5.1: Fictief voorbeeld van een onderwijsmatrix voor 18-jarigen (aantallen)

herkomst	bestemming						totaal
	havo	vwo	mbo	hbo	wo	geen onderwijs	
vmbo-diploma	5		85			10	100
havodiploma		10	10	150		30	200
vwo-diploma				20	150	30	200
totaal	5	10	95	170	150	70	500

In de matrix zien we bijvoorbeeld dat 10 leerlingen met een havodiploma naar het mbo gaan, van de in totaal 200 18-jarigen met een havodiploma. Ook zien we dat er in totaal 95 18-jarigen naar het mbo gaan.

Voor de referentieraming worden dergelijke aantallen omgezet in overgangskansen, door de aantallen te delen op de totale herkomst. In het voorbeeld ontstaat dan het volgende.

Tabel 5.2: Voorbeeld onderwijsmatrix (overgangskansen)

herkomst	bestemming						totaal
	havo	vwo	mbo	hbo	wo	geen onderwijs	
vmbo-diploma	5%		85%			10%	100%
havodiploma		5%	5%	75%		15%	100%
vwo-diploma				10%	75%	15%	100%

De overgangskansen voor 18-jarigen worden vervolgens gebruikt in de referentieraming. Voor elk ramingsjaar krijgen de 18-jarigen de overgangskansen die zijn gebaseerd op bestaande overgangskansen.

In het volgende ramingsjaar zijn de 18-jarigen van dit ramingsjaar 19 geworden en zijn ze terechtgekomen op het havo, vwo, mbo, hbo, wo of hebben ze het onderwijs verlaten. Ze zullen verdeeld worden aan de hand van de overgangskansen van 19-jarigen, die op dezelfde manier zijn afgeleid uit de onderwijsmatrix.

Zo kunnen stromen (met een herkomst en bestemming) en aantallen (met een herkomst of een bestemming) geraamd worden. Daarin ontbreekt echter een aantal details. Die worden in de volgende paragrafen toegelicht.

5.1.2 De raming groeit mee met de bevolking in Nederland

De raming houdt ook rekening met het aantal geboorten. Als iedereen ieder ramingsjaar een jaar ouder wordt in de raming, ontbreken bij het eerste ramingsjaar de 0-jarigen, bij het tweede ramingsjaar de 0- en 1-jarigen, etc. Daarom wordt ieder ramingsjaar het aantal geboorten uit de bevolkingsprognose van het CBS toegevoegd.

Daarnaast wordt gecorrigeerd voor sterfte, immigratie en emigratie. Het CBS presenteert daarvan ieder jaar een raming naar leeftijd. Deze ramingen vormen, met de geboorten, de in- en uitstroom naar leeftijd. De nettobevolkingsgroei (instroom min uitstroom) wordt opgeteld bij de herkomstcategorie 'geen onderwijs' voor de leeftijden waarbij de instroom groter is dan de uitstroom.

De peildatum van de bevolkingsprognose van het CBS wordt door interpolatie voor de referentieraming gewijzigd van 31 december t naar 1 oktober t. Hiermee sluit de peildatum van de bevolkingsprognose aan bij de peildatum van de onderwijsmatrix.

5.1.3 Rekening houden met sturingen

Toekomstige stromen worden berekend door een compromis te vinden tussen data en sturingen. Met *data* bedoelen we hier de onderwijsmatrix (stromen in, door en uit het onderwijs) en de bevolkingsprognose (geboorten, sterfte, immigratie, emigratie). Met *sturingen* bedoelen we aanpassingen in het model die uit andere overwegingen volgen. Stel bijvoorbeeld dat het door beleidsveranderingen vrij zeker is dat bepaalde stromen toenemen. Dan is het mogelijk om het ramingsmodel te "dwingen" om deze stroom te verhogen.

Er zijn *absolute* en *relatieve* sturingen. Een absolute sturing is een aanpassing van het *aantal* leerlingen (zie Tabel 5.1). Als bijvoorbeeld bekend is dat niet meer dan 100 leerlingen in een bepaalde stroom kunnen voorkomen, dan is het mogelijk om die stroom af te kappen op dat aantal. Een relatieve sturing is een aanpassing van een *stroomkans* (zie Tabel 5.2). Als bijvoorbeeld aannemelijk is dat 90% van de leerlingen van een bepaalde bestemming naar een bepaalde herkomst doorstroomt, is het mogelijk om de stroomkans op 90% te zetten.

Een sturing heeft ook een gewicht, dat bepaalt hoe sterk een sturing meeweegt. Als het gewicht van een sturing op een bepaalde stroom nul is, dan wordt die stroom volledig berekend op basis van de onderwijsmatrix en bevolkingsprognose. Als het gewicht van een sturing op een bepaalde

stroom oneindig is, dan wordt de stroom volledig door de sturing bepaald. Voor alle gewichten tussen nul en oneindig moet het ramingsmodel een compromis vinden tussen data en sturing.

In deze raming is enkel een absolute sturing toegepast, namelijk de correctie voor de invloed van werkloosheid op het mbo (zie Paragraaf 5.1.5). Bij deze sturing wordt het gewicht 'oneindig' gehanteerd. Dat betekent dat aan deze sturing helemaal voldaan moet worden. Er zijn in deze raming geen relatieve sturingen toegepast.

5.1.4 Sturingen hebben gevolgen voor andere stromen

Als een sturing op een bepaalde stroom wordt toegepast, dan heeft dat vaak ook gevolgen voor andere stromen. Stel dat we door middel van een extrapolatie bepalen dat de overgangskans¹ van een havodiploma naar het hbo (zie het voorbeeld in Tabel 5.2 in Paragraaf 5.1.1, waarin de stroom van diplomering havo naar hbo 75% was) het volgende verloop moet gaan kennen:

	jaar 1	jaar 2	jaar 3 en verder
van havodiploma naar voltijd-hbo-bachelor	76%	77%	78%

In de laatste onderwijsmatrix was de gerealiseerde stroomkans van havodiploma naar voltijd-hbo-bachelor 75%, terwijl de stroomkansen van havodiploma naar andere bestemmingen tot 25% optellen. Bij elkaar was dit dus $75\% + 25\% = 100\%$. Vanaf ramingsjaar 1 wordt de stroomkans van havodiploma naar voltijd-hbo-bachelor opgehoogd, waardoor de stroomkansen niet meer tot 100% optellen. In jaar 1 zouden we hierdoor $76\% + 25\% = 101\%$ van de herkomst havodiploma verdelen. Daarbij ontstaan in de raming dus extra personen, wat niet de bedoeling is.

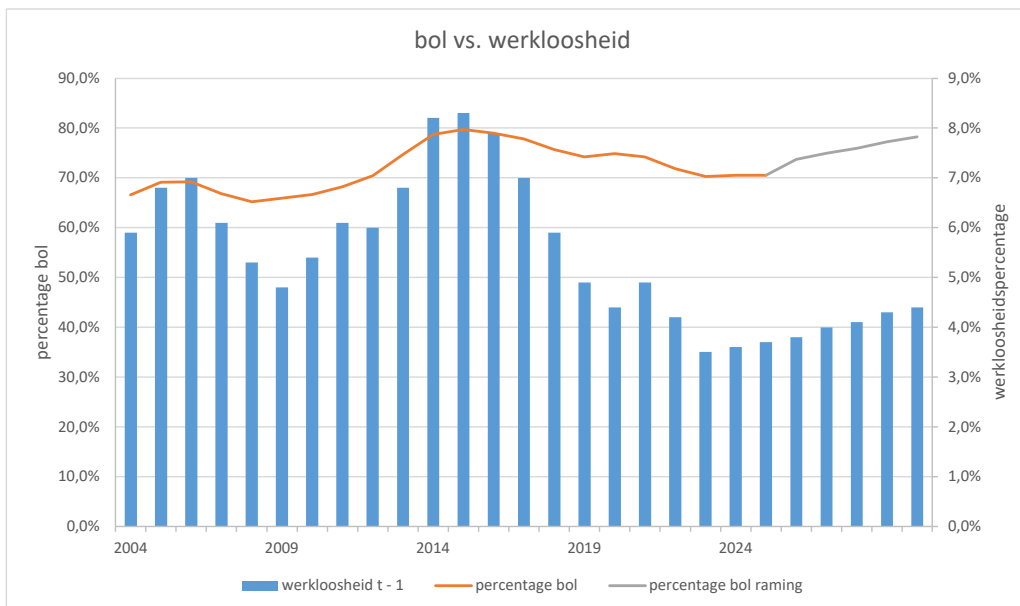
We passen daarom alle andere stromen licht aan, zodat uiteindelijk weer 100% van de gediplomeerden havo een bestemming krijgt. Dit gebeurt geautomatiseerd², waarbij ook andere sturingen en voorwaarden in acht worden genomen. Het rekenmodel probeert daarbij een zo goed mogelijke oplossing te vinden, waarbij zo min mogelijk aanpassingen nodig zijn in de overgangskansen.

5.1.5 Correctie voor invloed werkloosheid op mbo

Het aandeel bolstudenten binnen het mbo wordt gecorrigeerd op basis van de verwachte werkloosheid. Er is namelijk al 25 jaar een duidelijke correlatie tussen werkloosheid en (met 1 jaar vertraging) het aandeel voltijdbol binnen het mbo (zie Figuur 5.1).

¹Voor een sturing op aantallen werkt dit op dezelfde manier.

²Het rekenmodel is speciaal voor de referentieraming ontwikkeld.

Figuur 5.1: Percentages bol en werkloosheid

Als de werkloosheid laag is, wordt een jaar later de bbl populairder, en de bol minder populair. Dit komt mede doordat er in een hoogconjunctuur meer beroepspraktijkvormingsplaatsen (bpv's) voor bbl-studenten zijn.

In Figuur 5.1 zien we ook dat het percentage bolstudenten door de jaren iets gestegen is, en de werkloosheid niet (of minder). De trend lijkt daarom los te staan van de directe effecten van de werkloosheid.

Vanwege de samenhang tussen het werkloosheidspercentage en het percentage bol, plus de gemiddelde groei van het percentage bol in de afgelopen jaren, wordt de verhouding tussen bol en bbl aangepast aan de geraamde werkloosheid. Sinds RR2009 wordt het volgende model toegepast om het aandeel bol in het mbo te berekenen:

$$v = a + b \cdot t + c \cdot w(t - 1)$$

met:

- v = procentueel aandeel bol in de onderwijsdeelname in het mbo;
- t = jaartal;
- w(t-1) = werkloosheidspercentage in het vorige jaar volgens de werkloosheidsprognose van het CPB.

De parameters worden geschat met OLS. De geschatte parameterwaarden staan in Paragraaf 5.2.4.

5.1.6

Informatie op elk niveau

In deze publicatie worden de meeste uitspraken over aantallen en stromen op hoog niveau gedaan: met een verdeling van onderwijstype per sector. Basisonderwijs is bijvoorbeeld de som van groep 1 tot en met groep 8. Gedetailleerdere resultaten zijn te vinden in de tabellen bij dit rapport.

De resultaten kunnen ook worden uitgesplitst naar andere dimensies, als ze in de onderwijsmatrix aanwezig zijn. De raming wordt gebruikt door verschillende afnemers, met eigen wensen. Om

zo goed mogelijk aan hun vraag te voldoen, worden de cellen in de matrix geaggregeerd naar het gewenste niveau.

5.1.7 Internationaal Georiënteerd Voortgezet Onderwijs

In RR2026 zijn leerlingen uit het internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs (igvo) losgetrokken van het reguliere voortgezet onderwijs. In vorige ramingsrapporten is deze groep meegenomen in de cijfers van vo 1-2, havo en vwo. Sinds deze ramingen worden de leerlingen niet meer meegenomen in deze cijfers, maar is het een aparte categorie.

Igvo is een speciaal onderwijstype voor internationaal erkende diploma's. In deze raming worden de leerlingen apart te behandeld, want het is een snel groeiende groep die invloed heeft op het aantal leerlingen in de brugklas, en op de gehaalde vo-diploma's. In Tabel 5.4 is te zien dat van 2019 naar 2025 het aantal leerlingen in het igvo met 3.000 is toegenomen.

Tabel 5.4: Aantal igvo-leerlingen na methodewijziging in RR2026 (x 1.000)

	telling							raming	
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
RR2025	4,6	5,0	5,3	5,9	6,5	6,8	7,0	7,0	6,9
RR2026	6,4	6,9	7,4	8,1	8,8	9,1	9,4	9,5	9,5
verschil	1,8	2,0	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	2,5	2,6

5.2 Nieuwe brongegevens

5.2.1 Bevolkingsprognose: vanaf nu meer ouderen dan jongeren

Het aantal ouderen in Nederland blijft groeien. Vanaf dit jaar zijn er voor het eerst meer 65-plussers dan jongeren tot 20 jaar. Doordat mensen steeds ouder worden, maar vooral ook door migratie, groeit de bevolking de komende decennia door. In 2070 telt Nederland 2,5 miljoen meer inwoners dan nu, volgens de Kernprognose 2025–2070 van het CBS.

Voor de relevante leeftijdsgroepen voor het onderwijs verwacht het CBS een afname. Binnen de leeftijdsgroep 4 tot en met 11 zijn er 1.444.700 kinderen in 2025. In 2032 zijn dat er 1.403.800. De sterkste afname is te zien in de leeftijdsgroep 12 tot en met 16 jaar. In 2025 zijn er 966.100 kinderen binnen deze leeftijdsgroep en in 2032 zijn dat er 920.100. Een afname is ook te zien in de leeftijdsgroep 17 tot en met 25. In 2025 zijn er 2.049.400 mensen tussen de 17 en 25 jaar en in 2032 zijn dat er 1.959.700.

Tabel 5.5: Aantal inwoners in Nederland per leeftijdscategorie (x1.000)

leeftijd	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
totaal 4-11	1444,7	1434,4	1423,8	1413,3	1406,6	1402,7	1401,0	1403,8
totaal 12-16	966,1	959,6	948,7	942,3	935,9	932,0	924,6	920,1
totaal 17-25	2049,4	2041,4	2033,6	2019,3	2001,4	1982,4	1972,4	1959,7
totaal 4-25	4460,2	4435,3	4406,1	4374,9	4343,8	4317,1	4298,0	4283,6

5.2.1.1 Minimale veranderingen aantal jonge mensen in 2025 ten opzichte van voorgaand jaar

In 2025 zijn er kleine bijstellingen in de relevante leeftijdsgroepen voor het onderwijs. (Zie Tabel 5.6). De prognose van de leeftijdsgroep 4- tot en met 11-jarigen wordt voor de komende jaren licht naar beneden bijgesteld, met een verschil van -3.900 kinderen in 2032. De 12- tot en met 16-jarigen worden tot 2030 licht naar boven bijgesteld. In de jaren die daarop volgen, worden minder 12- tot 16-jarigen verwacht. De bijstellingen zijn de komende jaren het grootst bij de 17- tot en met 25-jarigen. Waarbij de prognose afwijkt met 6.100 mensen in 2032, ten opzichte van de vorige bevolkingsprognose.

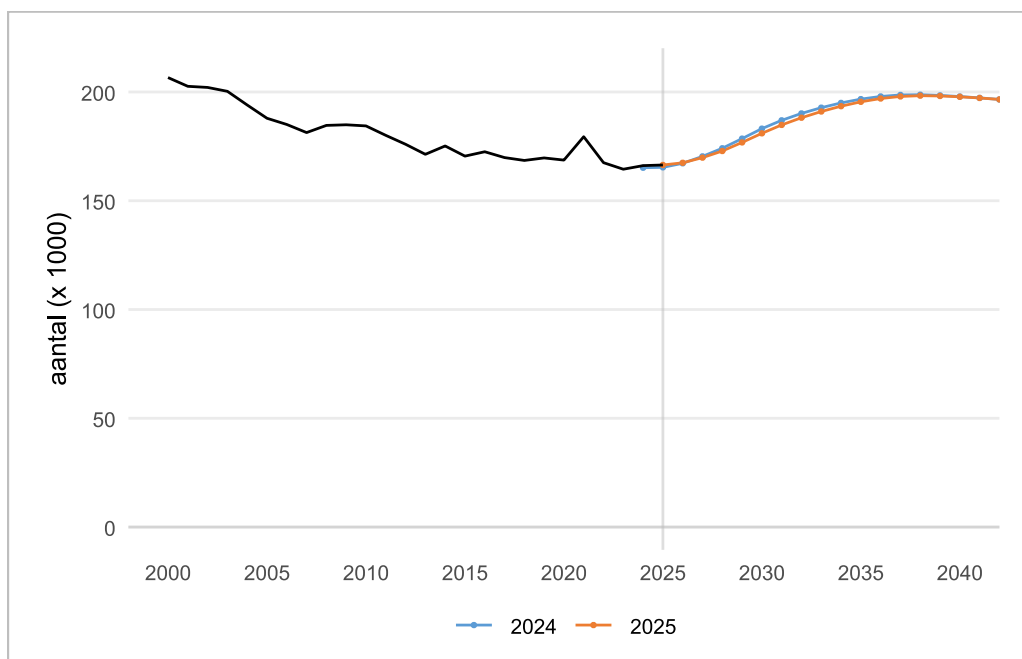
Tabel 5.6: Bijstellingen sinds vorige bevolkingsprognose (inwoners x1.000)

leeftijd	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
totaal 4-11	-0,5	-2,0	-3,7	-4,2	-3,5	-3,1	-3,2	-3,9
totaal 12-16	2,6	2,5	2,2	1,6	0,8	0,2	-0,6	-1,2
totaal 17-25	1,8	3,6	4,9	6,6	7,7	7,5	7,2	6,1
totaal 4-25	3,8	4,0	3,4	4,0	5,1	4,6	3,5	1,0

5.2.1.2

Lichte daling geboortecijfer in komende jaren

In 2025 zijn er 166.400 kinderen geboren in Nederland. Ten opzichte van de vorige bevolkingsprognose van het CBS worden net iets minder geboorten verwacht in de komende jaren, met verschillen tot 2.100 kinderen in 2031. Daarna zijn de verschillen klein. Na een daling van het geboortecijfer in de afgelopen jaren, zal het geboortecijfer de komende jaren toenemen naar 198.000 geboorten rond 2038. Dat is te zien in Figuur 5.2. De toename van het geboortecijfer op de lange termijn komt door de verwachting dat vrouwen op latere leeftijd alsnog een kind krijgen en omdat er tot 2032 een toename van het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd verwacht wordt. Het CBS verwacht dat de gemiddelde leeftijd waarop vrouwen kinderen krijgen stijgt naar 32,5 in 2032.³

Figuur 5.2: Geboorten in Nederland

5.2.1.3

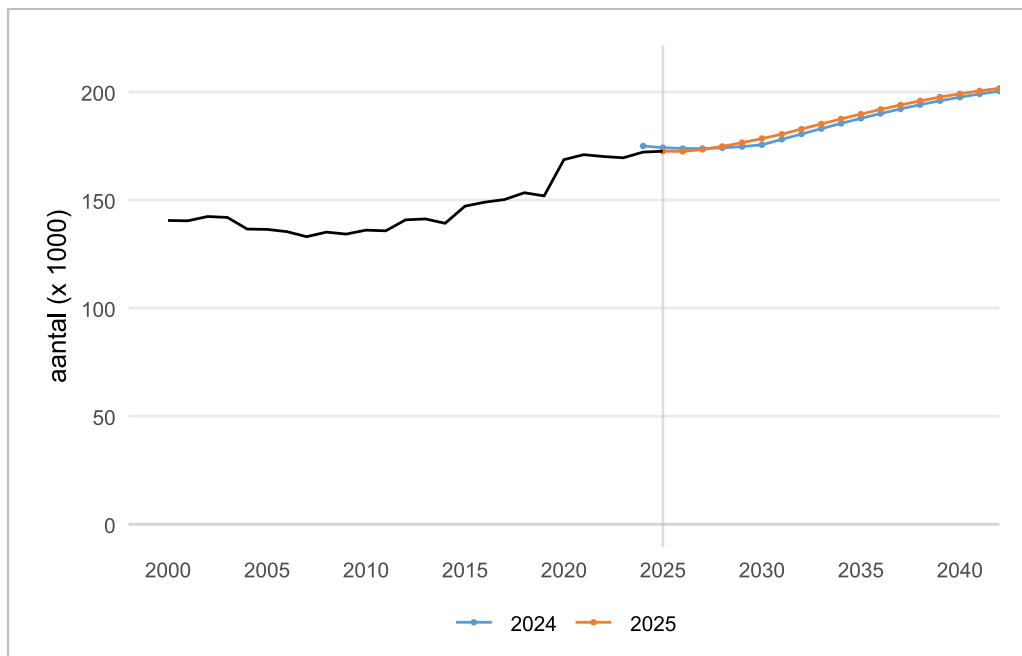
Kleine bijstelling van sterftecijfers in de prognose

In 2025 zijn 172.600 inwoners van Nederland overleden, 1.600 minder dan in de vorige prognose werd verwacht. Het sterftecijfer wordt ten opzichte van de prognose van vorig jaar licht naar boven bijgesteld.

Vanwege de coronapandemie werd de prognose van 2020 tot en met 2024 alleen geschat op basis van data tot en met 2019. Het CBS heeft het extrapolatiemodel aangepast waardoor de

³CBS Kernprognose 2025-2070 "Gemiddelde leeftijd bij moederschap naar 32,9 jaar"

data van de jaren na 2019 ook worden meegenomen.⁴ De prognose van sterftcijfers heeft over het algemeen een minimaal effect op de raming van het onderwijs.

Figuur 5.3: Sterfte in Nederland

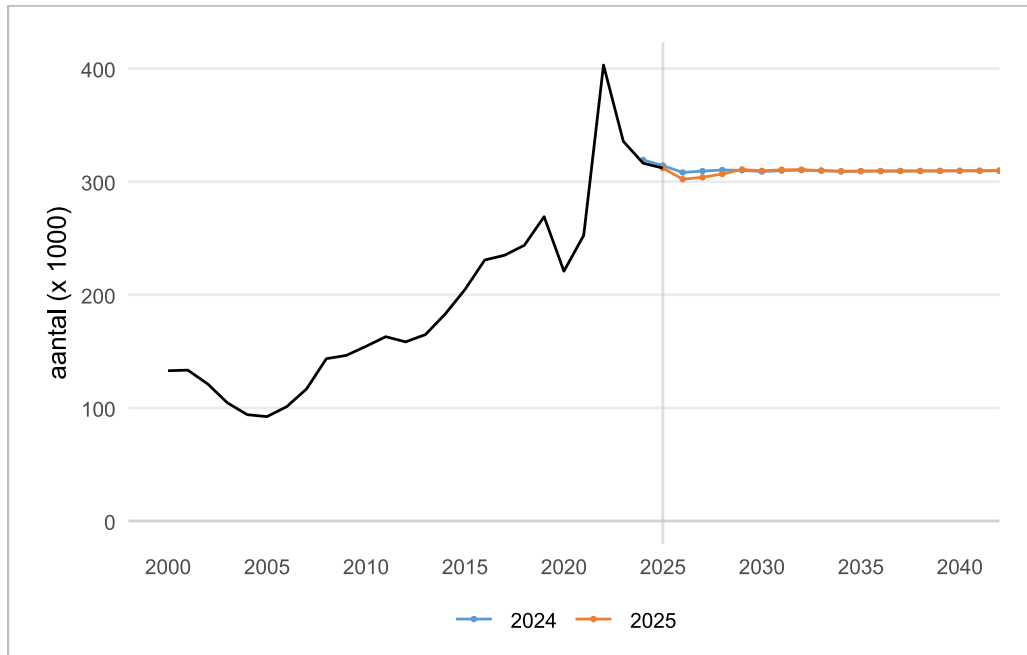
5.2.1.4 Afname op korte termijn van verwachte aantal immigranten.

In 2025 kwamen 312.000 mensen naar Nederland, 2.200 minder dan in de vorige prognose werd verwacht. Het verwachte aantal immigranten wordt tot en met 2028 naar beneden bijgesteld, omdat de immigratie uit de Europese Unie en uit Oostelijk Aziatische landen lager was dan verwacht.⁵

Vanaf 2029 worden ongeveer evenveel immigranten verwacht als in de vorige prognose. Op de lange termijn wordt verwacht dat jaarlijks 310.000 mensen naar Nederland komen. Grote gebeurtenissen als oorlogen en natuurrampen hebben effect op het aantal immigranten. Er moet dus rekening gehouden worden met grote onzekerheden.

⁴<CBS Kernprognose 2025-2070 "Sterftemodel aangepast">

⁵<CBS Kernprognose 2025-2070 "Immigratie 2025: andere samenstelling dan eerder verwacht">

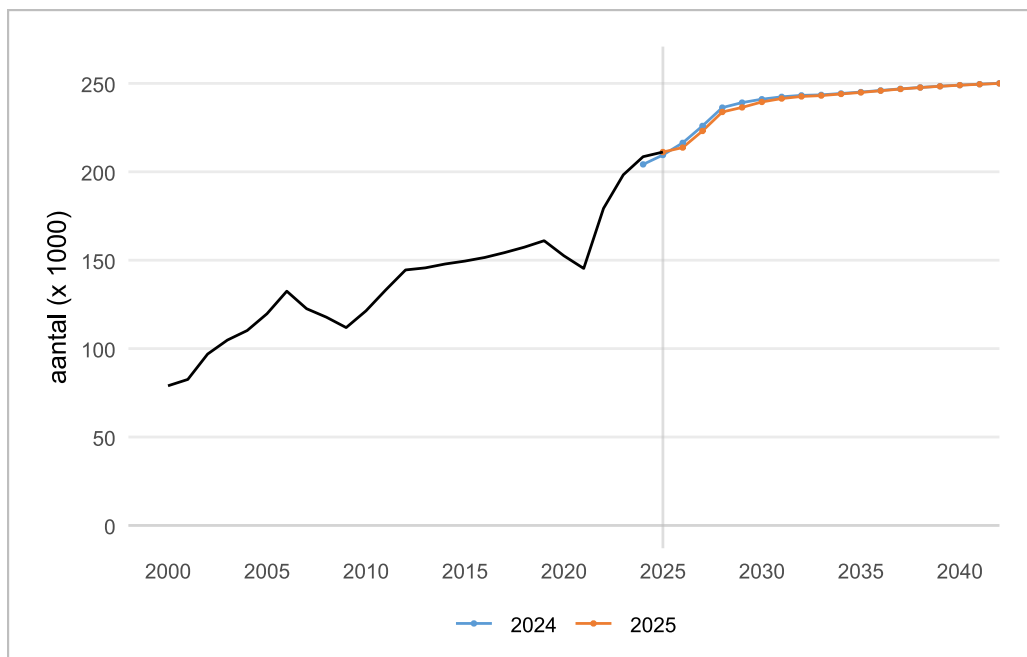

Figuur 5.4: Immigratie in Nederland

5.2.1.5

Emigratiecijfers minimaal bijgesteld

In 2025 emigreerden 211.200 mensen uit Nederland. Het aantal mensen dat uit Nederland verhuist, blijft oplopen tot 241.400 mensen in 2031. Na 2031 stijgt het emigratiecijfer licht verder. De emigratie hangt samen met de immigratie. Mensen die in het buitenland zijn geboren emigreren vaker dan mensen die in Nederland zijn geboren.⁶

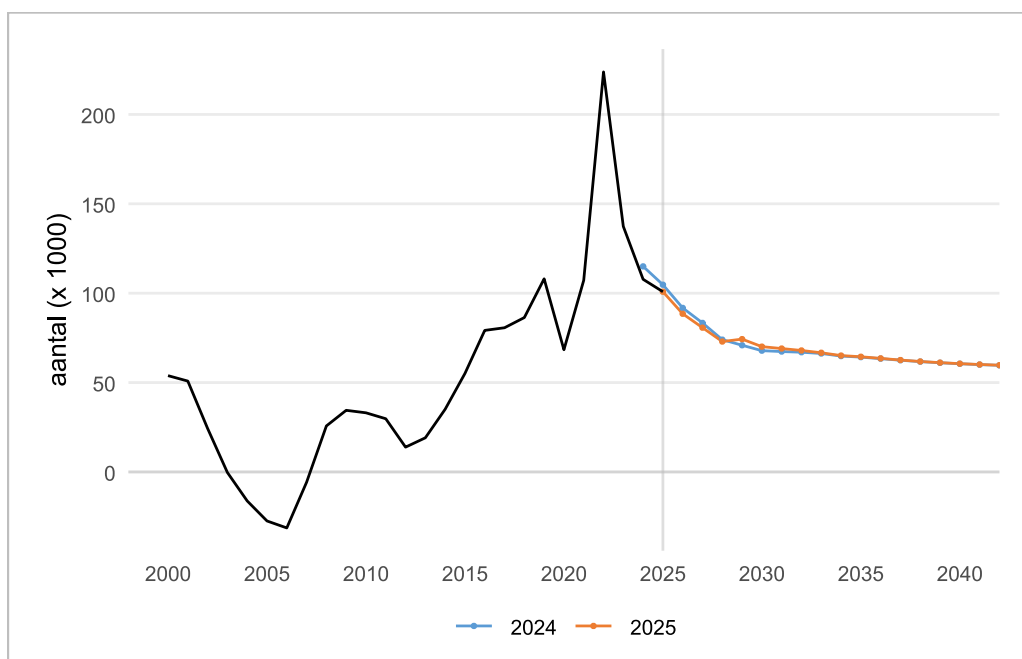
Figuur 5.5: Emigratie in Nederland

⁶<CBS Kernprognose 2025-2070 "Model en veronderstellingen voor de emigratie">

5.2.2

Migratiesaldo daalt, maar blijft positief.

In 2025 kwamen 100.800 meer mensen naar Nederland dan er vertrokken. Het migratiesaldo (immigratie min emigratie) is in 2025 3.900 lager dan verwacht. Het migratiesaldo piekte in 2022, door het uitbreken van oorlog in Oekraïne. Het migratiesaldo zal tot 2031 dalen naar 69.000. Daarna daalt het langzaam verder.

Figuur 5.6: Migratiesaldo in Nederland

5.2.3

Onderwijsmatrix

De onderwijsmatrix is, naast de bevolkingsprognose, de belangrijkste bron voor de referentieraming. De onderwijsmatrix is gedetailleerd en bevat gegevens op een lager niveau dan in de referentieraming gepubliceerd wordt. In de onderwijsmatrix zijn op de uitsplitsing van igvo dit jaar na (zie Paragraaf 5.1.7) sinds Referentieraming 2024 geen aanpassingen in methodiek en structuur geweest.

In RR2026 zijn de volgende definitieve gegevens verwerkt:

- aantallen leerlingen en studenten 2024-2025;
- aantallen gediplomeerden 2023-2024;
- leerlingen- en studentenstromen tussen 2023-2024 en 2024-2025.

Verder zijn de volgende voorlopige gegevens verwerkt:

- aantallen leerlingen en studenten 2025-2026;
- aantallen gediplomeerden 2024-2025;
- leerlingen- en studentenstromen tussen 2024-2025 en 2025-2026.

In de onderwijsmatrix van het laatste jaar is de stroom van geen onderwijs naar basisonderwijs voor 4-jarigen opgehoogd. Reden daarvoor is een achterblijvende registratie van nieuwe 4-jarige basisschoolleerlingen in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD). Het verwachte aantal 4-jarige basisschoolleerlingen op 1 oktober 2025 is opgehoogd naar de fractie 4-jarigen die in 2024 in het onderwijs is waargenomen. Het aantal toegevoegde 4-jarige basisschoolleerlingen in schooljaar 2025-2026 is 1.053.

5.2.4

Werkloosheidsprognose

Voor de historische en de geraamde toekomstige werkloosheidsontwikkeling gebruiken we de middellangetermijnverkenning (onderdeel van de Macro Economische Verkenning) van het CPB (zie gegevensbron in Paragraaf 6.5.4). Het geraamde toekomstige werkloosheidspercentage wordt gebruikt om de verwachte verhouding tussen bol en bbl te bepalen.

Om het aandeel bol in het mbo te berekenen wordt sinds RR2009 een model toegepast dat is gebaseerd op de volgende formule:

$$v = a + b \cdot t + c \cdot w(t - 1)$$

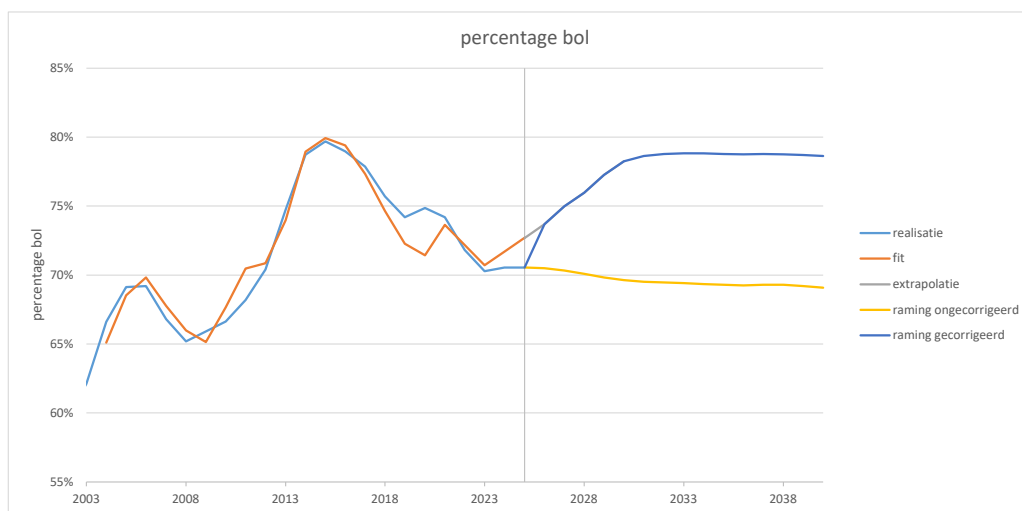
met:

- v = procentueel aandeel bol in de onderwijsdeelname in het mbo;
- t = jaartal;
- $w(t-1)$ = werkloosheidspercentage in het vorige jaar volgens de *Macro Economische Verkenning* (MEV) van CPB.

In RR2026 worden de volgende waarden voor deze parameters geschat, gebaseerd op werkloosheidsdata vanaf 2003, en gerealiseerde aantallen vanaf 2004, tot en met 2025 :

- a is geschat op -13,207. Deze geeft de hoogte van de lijn aan. Het is de intercept als $b = 0$ en $c = 0$.
- De geschatte waarde voor b is 0,006826. Dit betekent dat het aandeel bol gemiddeld met 0,6826% per jaar toeneemt en deze trend zich naar verwachting doorzet.
- c is geschat op 3,058. Dit betekent dat er, bovenop de trend, een conjunctuureffect is: 1 procentpunt meer werkloosheid leidt (met 1 jaar vertraging) tot 3,058 procentpunt meer bol (ten opzichte van het hele mbo). Dus als er precies 500.000 mbo-studenten zijn, en de werkloosheid stijgt met 1%, dan gaan volgens dit model in het jaar daarop 3,058% van 500.000 = 15.290 studenten meer naar de bol, en minder naar de bbl.

In Figuur 5.7 zien we hoe het percentage bol in de referentieraming gecorrigeerd wordt, naar aanleiding van de geraamde werkloosheidspercentages in de komende jaren. De verticale as in de figuur begint niet zoals gebruikelijk op het nulpunt, om de ontwikkelingen duidelijk zichtbaar te maken. In Paragraaf 4.4.1 wordt toegelicht hoeveel studenten er door de correctie in de bol- en bbl-opleidingen geraamd worden.

Figuur 5.7: Percentage bol in correctiemodel en telling

5.3

Opbouw van de ramingen

De raming wordt opgebouwd in stappen. De raming van vorig jaar, RR2025, wordt eerst uitgekleed tot een 'kale raming'. Vervolgens worden in stappen nieuwe gegevens toegevoegd. Het gaat om de volgende stappen:

- A) RR2025 wordt ontdaan van alle sturing, resulterend in RR2025 kaal.
- B) Het effect van het toevoegen van de nieuwe bevolkingsprognose (zie Paragraaf 5.2.1). Dit leidt tot RR2026 bevolkingsprognose.
- C) Het effect van het toevoegen van nieuwe onderwijsstroomgegevens. Dat leidt tot RR2026 kaal.
- D) De laatste stap is het toevoegen van de werkloosheidscorrectie in het mbo (zie Paragraaf 5.1.5). Dat leidt tot RR2026.

Tabel 5.7: Bijstelling referentieraming in stappen per ramingsjaar (x 1.000)

bijstelling absoluut	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
A: RR2025 kaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,7	-1,2	-1,5
B: RR2026 bev prog	0,0	2,5	2,5	1,6	0,3	-0,2	-0,8	-1,8	-3,3
C: RR2026 kaal	-0,4	-3,1	-4,0	-4,6	-4,6	-4,6	-4,7	-5,0	-5,3
D: RR2026 stap 3+ bol bbl	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,0
E: RR2026 RR2026 OWM zonder BES - kaal	0,0	-0,6	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-1,3	-1,8
F: RR2026	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,0
totaal	-0,4	-1,2	-2,2	-3,8	-5,1	-5,5	-6,8	-8,1	-9,7

Tabel 5.8: Opbouw van RR2026 voor 2026 in stappen

	RR2025	A	RR2025 kaal	B	RR2026 bev prog	C	RR2026 kaal	D	RR2026 stap 3+ bol bbl	E	RR2026 RR2026 OWM zonder BES - kaal	F	RR2026	RR2026 -/- RR2025
bao	1353,5	0,0	1353,5	-1,3	1352,2	3,0	1355,2	0,0	1355,2	-0,7	1354,5	0,0	1354,5	1,0
sbao	32,7	0,0	32,7	0,0	32,6	-1,2	31,4	0,0	31,4	0,0	31,4	0,0	31,4	-1,3
so-wec	36,8	0,0	36,8	-0,1	36,7	-1,1	35,6	0,0	35,6	0,0	35,6	0,0	35,6	-1,2
vso-wec	40,3	0,0	40,3	0,1	40,4	-0,9	39,5	0,0	39,5	0,0	39,5	0,0	39,5	-0,8
totaal po	1463,3	0,0	1463,3	-1,4	1461,9	-0,3	1461,6	0,0	1461,6	-0,7	1460,9	0,0	1460,9	-2,3
vo 1-2	354,1	0,0	354,1	0,3	354,4	-3,0	351,4	0,0	351,4	-0,1	351,3	0,0	351,3	-2,8
vmbo 3+	189,5	0,0	189,5	0,1	189,6	1,0	190,6	0,0	190,6	0,0	190,6	0,0	190,6	1,1
havo/vwo 3	89,3	0,0	89,3	0,1	89,4	-1,7	87,7	0,0	87,7	0,0	87,7	0,0	87,7	-1,6
havo/vwo 4+	219,1	0,0	219,1	0,1	219,2	-0,1	219,1	0,0	219,1	0,0	219,1	0,0	219,1	0,0
pro	30,0	0,0	30,0	0,1	30,1	0,3	30,4	0,0	30,4	0,0	30,4	0,0	30,4	0,3
isk	22,3	0,0	22,3	1,2	23,6	-1,4	22,2	0,0	22,2	0,1	22,3	0,0	22,3	0,0
igvo	7,0	0,0	7,0	0,1	7,1	2,4	9,5	0,0	9,5	0,0	9,5	0,0	9,5	2,5
totaal vo	911,4	0,0	911,4	2,0	913,4	-2,4	911,0	0,0	911,0	0,0	911,0	0,0	911,0	-0,4
vavo vo	5,7	0,0	5,7	0,0	5,7	0,2	5,9	0,0	5,9	0,0	5,9	0,0	5,9	0,2
vavo roc	7,4	0,0	7,4	0,0	7,4	1,2	8,6	0,0	8,6	0,0	8,6	0,0	8,6	1,2
vavo isk	0,5	0,0	0,5	0,0	0,6	0,1	0,6	0,0	0,6	0,0	0,6	0,0	0,6	0,1
totaal ve	13,6	0,0	13,6	0,1	13,7	1,5	15,1	0,0	15,1	0,0	15,1	0,0	15,1	1,5
bol	349,2	-16,9	332,3	0,6	332,8	-0,7	332,2	14,4	346,6	-14,4	332,2	14,4	346,6	-2,6
bbl	121,4	16,9	138,3	0,0	138,3	-0,2	138,1	-14,4	123,7	14,4	138,1	-14,4	123,7	2,2
totaal mbo	470,6	0,0	470,6	0,5	471,1	-0,9	470,2	0,0	470,2	0,0	470,2	0,0	470,2	-0,4
vt-hbo ass. degree	18,2	0,0	18,2	0,0	18,2	0,7	18,9	0,0	18,9	0,0	18,9	0,0	18,9	0,7
vt-hbo bachelor	348,7	0,0	348,7	0,5	349,2	0,4	349,6	0,0	349,6	0,0	349,6	0,0	349,6	0,9
vt-hbo master	7,4	0,0	7,4	0,0	7,4	0,1	7,5	0,0	7,5	0,0	7,5	0,0	7,5	0,1
dt-hbo ass. degree	10,2	0,0	10,2	0,0	10,2	0,4	10,7	0,0	10,7	0,0	10,7	0,0	10,7	0,4
dt-hbo bachelor	37,8	0,0	37,8	0,0	37,8	0,8	38,6	0,0	38,6	0,0	38,6	0,0	38,6	0,8
dt-hbo master	8,1	0,0	8,1	0,0	8,1	-0,1	7,9	0,0	7,9	0,0	7,9	0,0	7,9	-0,2
totaal hbo	430,4	0,0	430,4	0,4	430,9	2,3	433,1	0,0	433,1	0,0	433,1	0,0	433,1	2,7
vt-wo bachelor	206,3	0,0	206,3	0,9	207,2	-3,7	203,5	0,0	203,5	0,0	203,5	0,0	203,5	-2,8
vt-wo master	121,2	0,0	121,2	-0,1	121,1	-0,4	120,7	0,0	120,7	0,0	120,7	0,0	120,7	-0,5
dt-wo bachelor	1,2	0,0	1,2	0,0	1,2	0,1	1,3	0,0	1,3	0,0	1,3	0,0	1,3	0,1
dt-wo master	2,8	0,0	2,8	0,0	2,8	-0,2	2,6	0,0	2,6	0,0	2,6	0,0	2,6	-0,2
totaal wo	331,5	0,0	331,5	0,8	332,3	-4,1	328,2	0,0	328,2	0,0	328,2	0,0	328,2	-3,4
totaal	3620,8	0,0	3620,8	2,5	3623,2	-4,0	3619,2	0,0	3619,2	-0,7	3618,5	0,0	3618,5	-2,2

5.4

5.4.1

Betrouwbaarheid van de referentieraming

Vergelijking Referentieraming 2025 met tellingen

Tabel 5.9: Vergelijking RR2025 en tellingen 2025 (x 1.000 personen)

	raming	telling	verschil	
			absoluut	relatief
bao	1356,8	1358,1	1,3	0,1%
sbao	32,9	32,2	-0,6	-2,0%
so-wec	36,2	35,5	-0,6	-1,8%
vso-wec	39,9	39,4	-0,4	-1,1%
totaal po	1465,7	1465,3	-0,4	-0,0%
vo 1-2	355,7	352,6	-3,0	-0,9%
vmbo 3+	192,2	193,3	1,2	0,6%
havo/vwo 3	91,5	90,3	-1,2	-1,3%
havo/vwo 4+	219,2	220,3	1,1	0,5%
pro	30,0	30,1	0,2	0,5%
isk	23,6	23,6	0,1	0,3%
igvo	7,0	9,4	2,4	34,3%
totaal vo	919,1	919,8	0,7	0,1%
vavo vo	5,8	6,0	0,2	3,8%
vavo roc	7,7	8,6	0,9	12,1%
vavo isk	0,5	0,6	0,1	16,1%
totaal ve	14,0	15,3	1,2	8,8%
bol	342,4	329,6	-12,7	-3,7%
bbl	125,4	137,0	11,6	9,2%
totaal mbo	467,7	466,6	-1,2	-0,3%
vt-hbo ass. degree	17,8	18,3	0,4	2,3%
vt-hbo bachelor	356,8	356,7	-0,2	-0,1%
vt-hbo master	7,3	7,4	0,0	0,5%
dt-hbo ass. degree	10,1	10,4	0,3	3,1%
dt-hbo bachelor	38,3	38,9	0,5	1,4%
dt-hbo master	8,0	8,0	-0,1	-0,8%
totaal hbo	438,5	439,5	1,0	0,2%
vt-wo bachelor	210,3	208,1	-2,2	-1,0%
vt-wo master	122,0	121,6	-0,4	-0,3%
dt-wo bachelor	1,2	1,3	0,1	9,0%
dt-wo master	2,9	2,8	-0,1	-2,7%
totaal wo	336,3	333,8	-2,5	-0,8%
totaal	3641,3	3640,1	-1,2	-0,0%

Tabel 5.10: Vergelijking RR2025 en tellingen 2025 gediplomeerden (x 1.000 personen)

	raming	telling	verschil	
			absoluut	relatief
vmbo	83,8	83,8	-0,1	-0,1%
havo	42,6	41,6	-1,0	-2,3%
vwo	32,2	31,2	-1,0	-3,1%
totaal vo	158,6	156,6	-2,0	-1,3%
vavo	9,5	9,5	-0,0	-0,1%
bol	92,1	92,6	0,5	0,5%
bbl	54,3	55,7	1,4	2,5%
totaal mbo	146,4	148,3	1,9	1,3%
hbo ass. degree	6,5	7,5	1,0	15,8%
hbo bachelor	69,3	72,8	3,6	5,1%
hbo master	5,3	5,8	0,5	9,3%
totaal hbo	81,1	86,2	5,1	6,3%
wo bachelor	48,3	51,2	3,0	6,1%
wo master	53,8	57,1	3,4	6,2%
totaal wo	102,1	108,4	6,3	6,2%
totaal	497,7	508,9	11,2	2,2%

5.4.2

Betrouwbaarheidsintervallen

In deze paragraaf gaan we kort in op de betrouwbaarheid van de referentieraming. De referentieraming levert standaard puntschattingen op. Het zijn de meest waarschijnlijke verwachtingen van het aantal leerlingen en studenten, per onderwijssector in een jaar. De puntschatting zegt echter niets over de betrouwbaarheid van de schatting. De uiteindelijke tellingen zullen immers afwijken van de ramingen. De vraag is hoe groot die afwijking kan zijn.

We gebruiken historische afwijkingen tussen ramingen en tellingen om een indruk van de nauwkeurigheid te krijgen. We gebruiken daarvoor de ramingen sinds RR2012. Omdat definities veranderen in de loop der jaren, ontstaan ook afwijkingen die niet ontstaan door onnauwkeurigheid van de raming. Zo werden bijvoorbeeld tot RR2021 alleen bekostigde studenten in het mbo geraamd, terwijl nu ook niet-bekostigde studenten worden geteld. Door zulke veranderingen zijn ramingen en tellingen niet helemaal vergelijkbaar.

In Tabel 5.11 tot en met Tabel 5.16 staan de procentuele afwijkingen van de ramingen sinds 2012, voor elke sector in het onderwijs. We vergelijken de verschillende ramingen door van iedere raming de betrouwbaarheid te bekijken, van het eerste ramingsjaar tot en met die van het vijfde ramingsjaar. Daarbij betekent t+1 het eerste ramingsjaar in die raming. Voor bijvoorbeeld RR2016 is t+1 gelijk aan 2016 en is t+4 gelijk aan 2019. De standaarddeviatie geeft de spreiding weer van de procentuele afwijkingen.⁷ De maat wordt gebruikt in de

⁷Voor een sector (po, vo, ve, mbo, hbo of wo) is de geschatte (steekproef)standaardafwijking voor j jaar vooruit de wortel van de som van de gekwadrateerde procentuele afwijkingen, gedeeld door het aantal afwijkingen min 1. Procentuele afwijkingen worden berekend door (verwachting-realisatie)/realisatie.

67%-betrouwbaarheidsintervallen⁸, weergegeven in grafiekvorm in Figuur 5.8 tot en met Figuur 5.13.

We doen in dit hoofdstuk uitspraken over de onzekerheid voor de ramingen tot en met 5 jaar vooruit. Verder vooruit is de onzekerheid nog groter, en dus minder goed in te schatten.

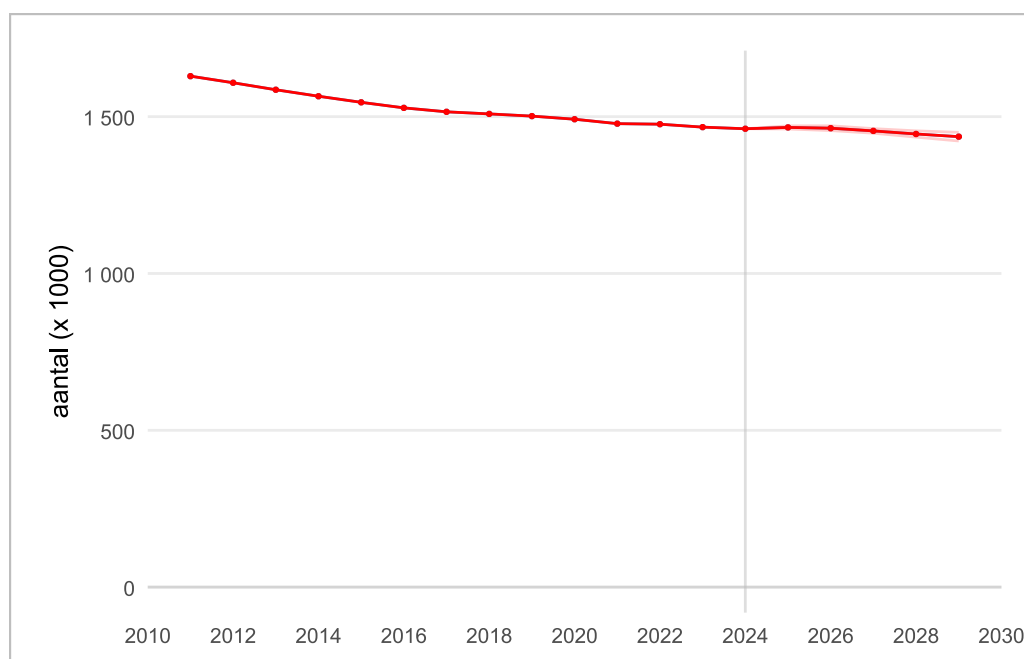
De marges zijn het kleinst in het po. Stroomfracties zijn relatief stabiel en de instroom is ook goed te voorspellen: kinderen die nu geboren worden zijn over 4 jaar vrijwel allemaal ingeschreven in het bekostigd onderwijs. Ook de deelname aan het voortgezet onderwijs is om vergelijkbare redenen betrouwbaar te voorspellen. In beide sectoren hangt de onzekerheid in de leerlingenraming nauw samen met de onzekerheid in de bevolkingsprognose. Het aantal kinderen in leerplichtige leeftijd blijkt vrij nauwkeurig voorspeld te worden in de bevolkingsprognose, op de onzekerheid over migratie na.

Na het halen van een vo-diploma heeft een leerling echter een breed scala aan keuzes binnen en buiten het vervolgonderwijs in Nederland. Daardoor speelt onzekerheid in de stroomfracties een grotere rol. Dat resulteert in bredere betrouwbaarheidsintervallen in het mbo, hbo, en wo. In hbo en wo is er tot RR2020 meestal sprake van een gemiddelde onderraming: het werkelijke aantal studenten in het hoger onderwijs lag vaak hoger dan voorspeld. Dit kwam onder andere doordat er een aantal jaren meer internationale studenten instroomden dan werd verwacht, maar ook doordat er in het vo meer leerlingen naar havo en vwo stroomden. Van RR2021 tot en met RR2023 was er juist sprake van een overraming in het hbo en wo. In het wo bleek ook RR2024 een overraming geweest te zijn. Deze onder- en overramingen worden vooral veroorzaakt door veranderende stromen van leerlingen en studenten in vo en mbo. Vooral voor het wo heeft daarnaast ook de instroom van internationale studenten impact. Die blijkt nu lager dan eerder geraamd.

⁸Intervallen met een vooraf gespecificeerde betrouwbaarheid rondom de puntschatting. De te schatten waarde valt ergens binnen deze betrouwbaarheidsintervallen. Daarbij wordt uitgegaan van de assumptie van normaliteit, waarbij de puntschatting als verwachtingswaarde wordt genomen en de berekende steekproefstandaardafwijking als standaarddeviatie.

Tabel 5.11: Afwijkingen in po (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)

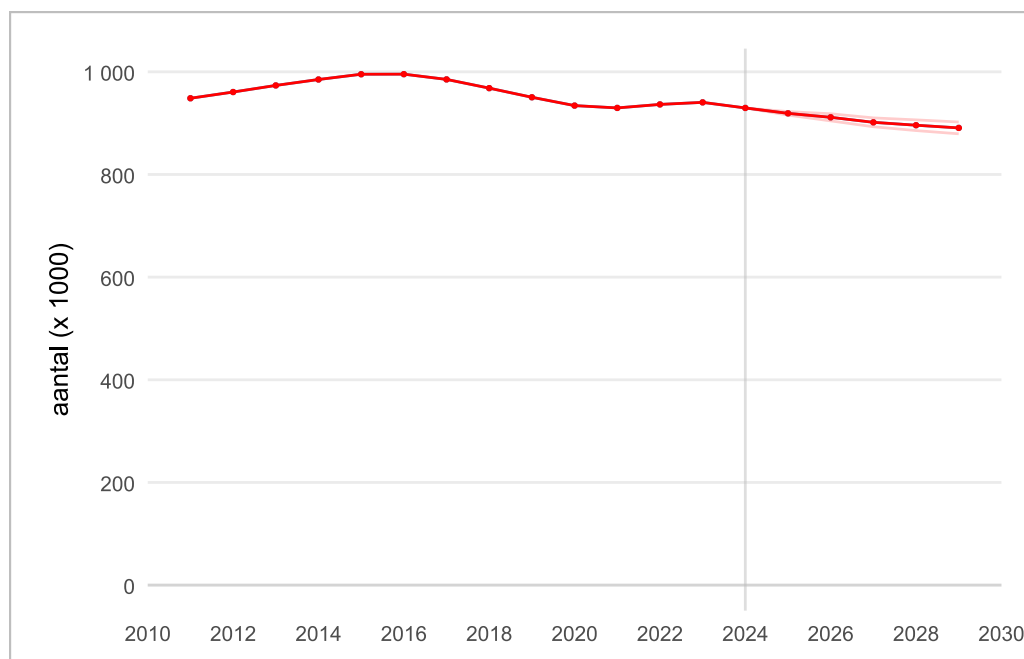
raming	t + 1	t + 2	t + 3	t + 4	t + 5
RR2012	0,3%	0,6%	0,8%	1,0%	1,3%
RR2013	-0,1%	-0,1%	-0,3%	-0,6%	-0,7%
RR2014	-0,1%	-0,4%	-0,6%	-0,8%	-1,3%
RR2015	-0,2%	-0,3%	-0,6%	-0,9%	-0,8%
RR2016	0,2%	0,2%	-0,1%	-0,4%	-0,6%
RR2017	-0,1%	-0,3%	-0,5%	-0,7%	-0,5%
RR2018	-0,2%	-0,3%	-0,4%	-0,5%	-1,2%
RR2019	-0,1%	-0,1%	0,0%	-0,8%	-0,9%
RR2020	0,1%	0,5%	0,1%	0,3%	0,6%
RR2021	0,1%	-0,5%	-0,6%	-0,5%	
RR2022	-0,6%	-0,6%	-0,6%		
RR2023	0,9%	1,2%			
RR2024	0,1%				
st.dev.	0,4%	0,5%	0,5%	0,7%	1,0%

Figuur 5.8: Aantal leerlingen in po met 67%-betrouwbaarheidsinterval

Tabel 5.12: Afwijkingen in vo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)

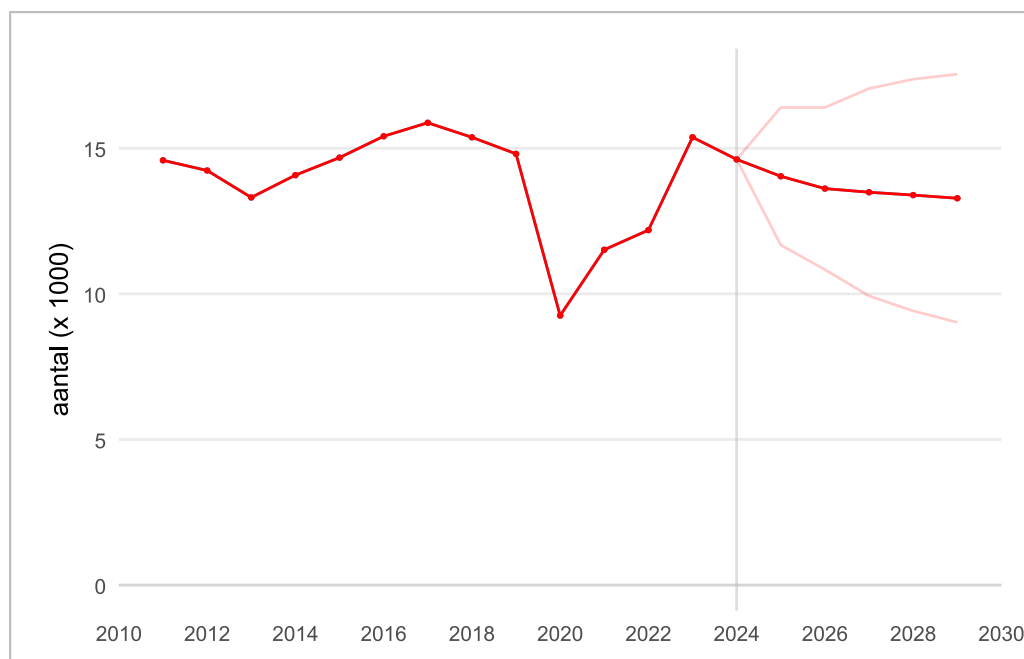
raming	t + 1	t + 2	t + 3	t + 4	t + 5
RR2012	-0,7%	-0,9%	-1,2%	-1,7%	-1,8%
RR2013	-0,1%	-0,3%	-0,7%	-0,9%	-0,9%
RR2014	-0,4%	-1,0%	-1,4%	-1,6%	-1,5%
RR2015	-0,7%	-1,3%	-1,7%	-1,8%	-1,9%
RR2016	0,0%	0,1%	0,5%	0,6%	1,0%
RR2017	-0,1%	0,0%	0,1%	0,7%	0,3%
RR2018	0,1%	0,3%	0,9%	0,8%	-0,4%
RR2019	0,0%	0,4%	0,2%	-0,9%	-1,6%
RR2020	0,4%	0,4%	-0,7%	-1,1%	-0,4%
RR2021	0,0%	-0,8%	-1,0%	-0,3%	
RR2022	-0,3%	-0,4%	0,2%		
RR2023	0,6%	1,3%			
RR2024	0,1%				
st.dev.	0,4%	0,8%	1,0%	1,2%	1,3%

Figuur 5.9: Aantal leerlingen in vo met 67%-betrouwbaarheidsinterval

Tabel 5.13: Afwijkingen in ve (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)

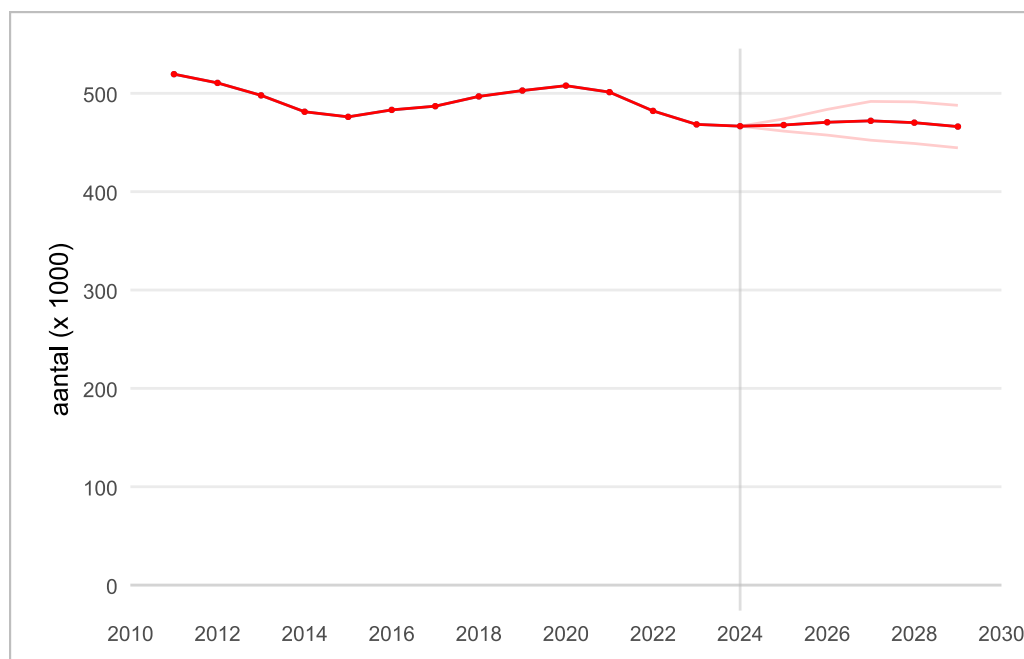
raming	t + 1	t + 2	t + 3	t + 4	t + 5
RR2012	5,1%	-0,1%	-9,4%	-12,6%	-13,9%
RR2013	3,2%	-7,7%	-18,6%	-23,4%	-23,8%
RR2014	-1,1%	-5,4%	-11,3%	-18,7%	-16,9%
RR2015	-0,9%	-3,2%	-5,1%	-2,6%	-1,5%
RR2016	0,0%	0,5%	5,0%	8,8%	71,8%
RR2017	-1,1%	3,7%	7,8%	71,4%	36,7%
RR2018	4,7%	8,8%	74,2%	40,0%	31,1%
RR2019	3,2%	62,1%	27,0%	17,2%	-9,3%
RR2020	56,8%	23,2%	13,8%	-11,9%	-8,9%
RR2021	6,9%	7,3%	-14,4%	-9,8%	
RR2022	3,9%	-12,1%	-5,6%		
RR2023	-13,7%	-8,3%			
RR2024	5,9%				
st.dev.	17,3%	21,0%	27,1%	30,5%	32,9%

Figuur 5.10: Aantal leerlingen in ve met 67%-betrouwbaarheidsinterval

Tabel 5.14: Afwijkingen in mbo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)

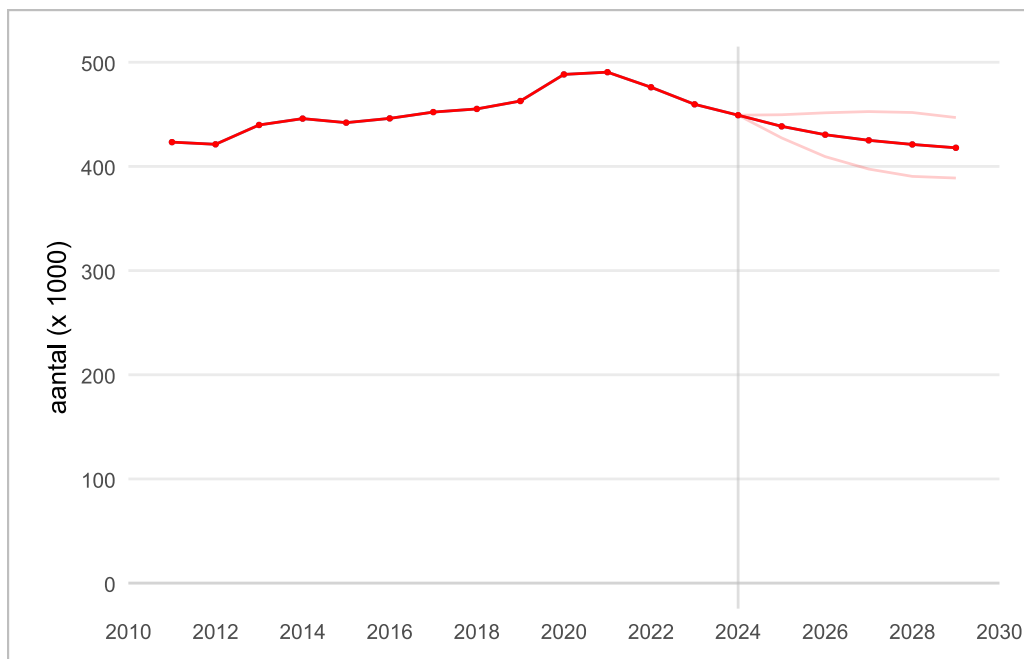
raming	t + 1	t + 2	t + 3	t + 4	t + 5
RR2012	-0,6%	2,0%	5,9%	5,0%	2,9%
RR2013	0,8%	4,3%	6,1%	5,5%	5,5%
RR2014	1,9%	3,8%	3,4%	0,2%	-1,4%
RR2015	-0,1%	-1,5%	-2,6%	-4,4%	-5,6%
RR2016	-1,8%	-2,8%	-4,4%	-5,3%	-6,6%
RR2017	-1,1%	-2,7%	-3,7%	-5,5%	-5,7%
RR2018	-2,2%	-3,7%	-6,1%	-6,8%	-5,2%
RR2019	-1,1%	-2,8%	-3,0%	-1,1%	-0,1%
RR2020	-1,5%	-1,1%	1,5%	2,9%	2,2%
RR2021	-0,2%	2,0%	2,9%	1,9%	
RR2022	2,1%	2,9%	2,0%		
RR2023	0,5%	0,3%			
RR2024	0,3%				
st.dev.	1,4%	2,8%	4,3%	4,6%	4,8%

Figuur 5.11: Aantal studenten in mbo met 67%-betrouwbaarheidsinterval

Tabel 5.15: Afwijkingen in hbo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)

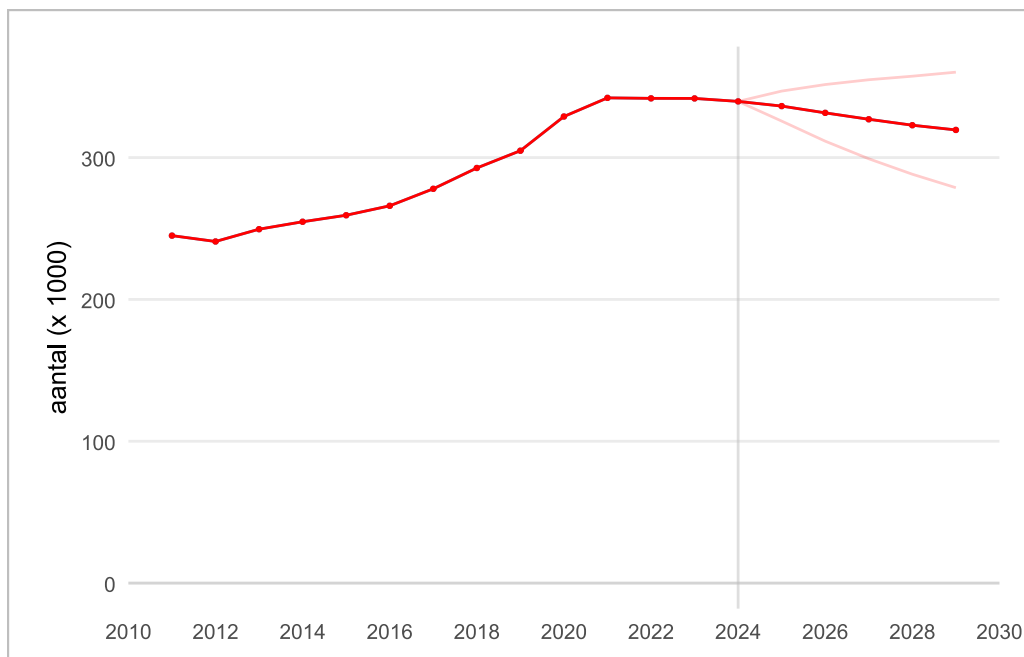
raming	t + 1	t + 2	t + 3	t + 4	t + 5
RR2012	1,4%	-1,8%	-2,2%	-0,3%	-0,1%
RR2013	-3,9%	-7,0%	-6,2%	-6,7%	-7,9%
RR2014	-0,7%	0,1%	0,0%	0,3%	0,3%
RR2015	0,5%	0,2%	-0,4%	-0,6%	-1,9%
RR2016	-1,5%	-2,9%	-3,9%	-5,6%	-10,7%
RR2017	-1,4%	-2,5%	-4,7%	-10,2%	-11,4%
RR2018	-1,6%	-3,9%	-9,2%	-9,9%	-7,8%
RR2019	-2,6%	-8,5%	-9,8%	-8,1%	-6,1%
RR2020	-5,6%	-6,2%	-3,9%	-1,4%	-0,5%
RR2021	1,8%	6,0%	10,4%	12,5%	
RR2022	2,8%	6,3%	7,8%		
RR2023	2,5%	2,9%			
RR2024	-1,1%				
st.dev.	2,6%	5,0%	6,7%	7,5%	7,1%

Figuur 5.12: Aantal studenten in hbo met 67%-betrouwbaarheidsinterval

Tabel 5.16: Afwijkingen in wo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)

raming	t + 1	t + 2	t + 3	t + 4	t + 5
RR2012	1,9%	-0,6%	-1,5%	-2,1%	-3,3%
RR2013	-3,6%	-7,3%	-8,7%	-10,4%	-13,5%
RR2014	-3,2%	-5,9%	-8,0%	-11,4%	-14,9%
RR2015	-4,5%	-7,2%	-11,1%	-15,1%	-17,8%
RR2016	-2,4%	-5,9%	-9,7%	-12,0%	-17,1%
RR2017	-3,0%	-6,3%	-8,4%	-13,6%	-15,3%
RR2018	-3,2%	-5,0%	-10,1%	-11,5%	-9,4%
RR2019	-1,5%	-6,5%	-8,0%	-6,0%	-4,3%
RR2020	-5,5%	-7,1%	-5,2%	-3,7%	-2,0%
RR2021	0,6%	4,1%	7,0%	10,3%	
RR2022	3,4%	6,4%	9,7%		
RR2023	2,9%	5,3%			
RR2024	0,8%				
st.dev.	3,2%	6,2%	8,7%	11,0%	13,1%

Figuur 5.13: Aantal studenten in wo met 67%-betrouwbaarheidsinterval

6 Bijlagen

De bijlagen gaan verder op volgende pagina's.

6.1 Doorstroom naar hoger onderwijs

Tabel 6.1: Doorstroom havo-gediplomeerden

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
havo-gediplomeerden (x 1.000)	42,1	42,4	44,0	43,7	44,6	45,5	48,1	47,1	48,3	48,2	53,2	49,0	45,4	42,0	44,3	41,6
direct naar hbo	78,3%	78,3%	76,8%	81,6%	82,8%	75,9%	74,5%	74,7%	74,6%	74,2%	77,0%	72,3%	69,0%	69,4%	70,4%	71,2%
direct naar mbo	3,3%	3,3%	3,4%	3,4%	3,4%	3,4%	3,2%	2,8%	2,9%	2,8%	3,1%	3,3%	3,6%	3,9%	4,3%	4,1%
direct naar vavo-havo	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,4%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
direct naar vavo-vwo	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,7%	0,8%	0,7%	0,7%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%
direct naar vwo	3,9%	3,7%	3,8%	3,2%	3,6%	5,1%	5,2%	5,4%	4,9%	5,0%	5,4%	7,2%	6,7%	6,0%	4,6%	4,7%
indirect naar hbo na 1 jaar	7,7%	8,0%	9,5%	6,3%	4,8%	8,6%	9,3%	9,5%	9,9%	10,7%	7,4%	8,9%	11,7%	11,6%	11,9%	
indirect naar mbo na 1 jaar	0,7%	0,6%	0,7%	0,6%	0,4%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,7%	0,8%	1,0%	1,0%	1,0%	
indirect naar vavo-havo na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	
indirect naar vavo-vwo na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	
indirect naar vwo na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
indirect naar wo na 1 jaar	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	
indirect naar hbo na 2 jaar	1,2%	1,4%	1,1%	0,8%	1,0%	1,3%	1,4%	1,5%	1,7%	1,4%	1,2%	1,7%	1,9%	2,0%		
indirect naar mbo na 2 jaar	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%		
indirect naar vavo-havo na 2 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		
indirect naar vavo-vwo na 2 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		
indirect naar vwo na 2 jaar									0,0%	0,0%		0,0%				
indirect naar wo na 2 jaar	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%		
na 3 jaar nog geen vervolgonderwijs	3,8%	3,5%	3,4%	2,9%	2,8%	3,5%	3,7%	3,8%	3,7%	3,7%	4,0%	4,3%	4,7%	4,6%	6,7%	19,1%

In bovenstaande tabel is te zien of en hoeveel leerlingen na het behalen van een diploma dat toegang geeft tot het hoger onderwijs in het hoger onderwijs gaan studeren. Dat kunnen ze direct na het behalen van hun diploma doen of ze kunnen eerst een andere opleiding volgen. Een havo-gediplomeerde kan bijvoorbeeld eerst naar het vwo gaan om later – na wel of niet halen van het vwo-diploma – alsnog het hoger onderwijs in te stromen.

Tabel 6.2: Doorstroom vwo-geplomeerden

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
vwo-geplomeerden (x 1.000)	31,6	32,6	32,1	32,8	31,8	33,2	32,7	34,5	35,2	35,1	38,5	36,8	35,6	33,1	33,5	31,2
direct naar hbo	12,4%	11,7%	11,1%	12,2%	11,0%	9,8%	8,6%	8,6%	8,9%	8,9%	10,2%	9,6%	9,5%	9,9%	10,0%	10,3%
direct naar mbo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%
direct naar vavo-vwo	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	0,6%	0,6%	0,7%	0,8%	1,0%
direct naar wo	71,6%	70,7%	70,7%	76,2%	80,1%	74,7%	74,7%	74,5%	73,5%	72,1%	75,0%	72,1%	66,5%	65,6%	64,2%	62,9%
indirect naar hbo na 1 jaar	2,2%	2,6%	2,9%	1,6%	1,3%	1,9%	2,1%	2,0%	2,2%	2,4%	2,0%	2,4%	3,2%	3,1%	3,0%	
indirect naar mbo na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,2%	
indirect naar vavo-vwo na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	
indirect naar wo na 1 jaar	9,7%	10,4%	11,3%	6,4%	4,3%	9,1%	9,9%	10,3%	10,5%	12,1%	8,0%	10,2%	14,4%	15,1%	16,2%	
indirect naar hbo na 2 jaar	0,4%	0,5%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%	0,6%		
indirect naar mbo na 2 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		
indirect naar vavo-vwo na 2 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		0,0%		0,0%	0,0%	0,0%		0,0%	0,0%			
indirect naar wo na 2 jaar	0,6%	0,9%	0,5%	0,4%	0,4%	0,7%	0,8%	0,7%	0,9%	0,6%	0,7%	0,9%	1,1%	1,1%		
na 3 jaar nog geen vervolgonderwijs	2,5%	2,8%	2,8%	2,6%	2,4%	3,0%	2,9%	2,9%	3,0%	2,9%	3,1%	3,4%	3,7%	3,4%	5,4%	25,6%

In bovenstaande tabel is te zien of en hoeveel leerlingen na het behalen van een diploma dat toegang geeft tot het hoger onderwijs in het hoger onderwijs gaan studeren. Dat kunnen ze direct na het behalen van hun diploma doen of ze kunnen eerst een andere opleiding volgen. Een havo-geplomeerde kan bijvoorbeeld eerst naar het vwo gaan om later – na wel of niet halen van het vwo-diploma – alsnog het hoger onderwijs in te stromen.

Tabel 6.3: Doorstroom bol4-gediplomeerden

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
bol niveau 4-gediplomeerden (x 1.000)	45,8	46,5	47,1	49,3	51,3	53,8	53,4	59,7	57,7	56,7	56,9	57,8	57,4	55,7	52,3	50,8
direct naar hbo	49,3%	47,3%	46,3%	48,9%	48,4%	41,0%	41,3%	41,1%	40,8%	40,4%	43,7%	41,5%	37,5%	35,5%	34,1%	35,7%
direct naar mbo	1,9%	1,8%	2,0%	2,1%	1,9%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%	1,5%	1,8%	1,9%	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%
direct naar vavo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
indirect naar hbo na 1 jaar	5,9%	6,3%	7,0%	5,4%	4,7%	6,7%	7,3%	7,2%	7,6%	8,8%	6,8%	6,5%	7,5%	7,8%	8,0%	
indirect naar mbo na 1 jaar	0,8%	1,0%	1,0%	0,9%	0,8%	0,9%	0,8%	0,9%	0,8%	0,9%	0,9%	0,8%	0,9%	0,9%	0,9%	1,0%
indirect naar vavo na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
indirect naar wo na 1 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
indirect naar hbo na 2 jaar	1,6%	1,9%	1,9%	1,3%	1,5%	2,1%	2,2%	2,2%	2,6%	2,6%	1,9%	2,2%	2,5%	2,7%		
indirect naar mbo na 2 jaar	0,6%	0,7%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,6%	0,5%	0,5%	0,6%	0,5%	0,5%	0,6%	0,6%		
indirect naar vavo na 2 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		
indirect naar wo na 2 jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		
na 3 jaar nog geen vervolgonderwijs	39,7%	41,0%	41,2%	40,7%	42,0%	46,6%	45,8%	46,2%	45,9%	45,0%	44,3%	46,3%	49,3%	50,8%	55,4%	62,6%

In bovenstaande tabel is te zien of en hoeveel leerlingen na het behalen van een diploma dat toegang geeft tot het hoger onderwijs in het hoger onderwijs gaan studeren. Dat kunnen ze direct na het behalen van hun diploma doen of ze kunnen eerst een andere opleiding volgen. Een havo-gediplomeerde kan bijvoorbeeld eerst naar het vwo gaan om later – na wel of niet halen van het vwo-diploma – alsnog het hoger onderwijs in te stromen.

6.2 Lijst van Figuren

3.1	Aandeel buiten het bekostigd onderwijs per leeftijd en jaar, van 4- tot en met 16-jarigen	23
3.2	Aandeel buiten het bekostigd onderwijs per leeftijd en jaar van 17- t/m 23-jarigen	24
3.3	Onderwijsdeelname per leeftijd, jaar en sector van 17- t/m 23-jarigen	24
4.1	Aantal leerlingen po	26
4.2	Aantal leerlingen in het basisonderwijs	27
4.3	Zittenblijvers in het basisonderwijs leerjaar 1 t/m 8	28
4.4	Aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs	29
4.5	Instroom naar speciaal basisonderwijs per herkomst	30
4.6	Uitstroom vanuit sbao naar vo 1-2 en pro	30
4.7	Aantal leerlingen in het speciaal onderwijs	31
4.8	Instroom in speciaal onderwijs op aantal naar herkomst (x 1.000)	32
4.9	Aantal leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (x 1.000)	33
4.10	Aantal leerlingen in vo	34
4.11	Aantal leerlingen in vo 1-2	35
4.12	Uitstroom uit brugjaren, naar bestemming (percentage)	36
4.13	Aantal leerlingen in vmbo 3+	37
4.14	Aantal leerlingen in havo/vwo 3	38
4.15	Aantal leerlingen in havo/vwo 4+	39
4.16	Aantal leerlingen dat blijft zitten in brugklas, vmbo-leerjaar 3, havo-leerjaar 3/4 en vwo-leerjaar 3/5 die blijven zitten	40
4.17	Slagingspercentage van leerlingen in vmbo-b/k 4	40
4.18	Slagingspercentage van leerlingen in vmbo-g/t 4	40
4.19	Slagingspercentage van leerlingen in havo 5	41
4.20	Slagingspercentage van leerlingen in vwo 6	41
4.21	Zittenblijvers van leerlingen in havo 5	41
4.22	Zittenblijvers van leerlingen in vwo 6	41
4.23	Doorstroom van havo 4/5 naar bol niveau 3/4 (x 1.000)	42
4.24	Aantal leerlingen in pro	42
4.25	Instroom van (s)bao- en isk-leerlingen in pro	43
4.26	Aantal leerlingen in isk	44
4.27	Aantal leerlingen in ve	45
4.28	Instroom in het ve	46
4.29	Verdeling van de uitstroom uit het ve	46
4.30	Aantal studenten in mbo	47
4.31	Aantal studenten in bol	49
4.32	Aantal studenten in bbl	50
4.33	Aandeel studenten in mbo naar niveau	51
4.34	Instroom in mbo entree naar herkomst (aantal)	52
4.35	Instroom in mbo niveau 2 naar herkomst (aantal)	53
4.36	Instroom in mbo niveau 3 naar herkomst (aantal)	55
4.37	Instroom in mbo niveau 4 naar herkomst (aantal)	56
4.38	Ongediplomeerde uitstroom naar buiten het onderwijs per mbo niveau (fracties)	57
4.39	Studenten die met een mbo-diploma doorstuderen op hoger niveau (aantallen)	58
4.40	Aantal studenten in hbo	59
4.41	Aantal EER- en niet-EER-studenten in het hbo	60
4.42	Instroom van EER- en niet-EER-studenten in het hbo	61
4.43	Aantal studenten in hbo-bachelor	62
4.44	Instroom in de hbo-bachelor	63
4.45	Uitstroom in de hbo-bachelor	63
4.46	Diplomakans per verblijfsjaar in de hbo-bachelor	64
4.47	Aantal studenten in hbo-master	64

4.48	Aantal studenten in hbo-associate degree	65
4.49	Instroom in de hbo-associate degree	66
4.50	Aantal studenten in wo	67
4.51	Aantal Nederlandse, EER- en niet-EER-studenten in het wo	68
4.52	Instroom van internationale studenten in het wo	69
4.53	Aantal internationale studenten in wo bachelor en wo master naar herkomst	70
4.54	Aantal studenten in wo-bachelor	70
4.55	Instroom in de wo-bachelor	71
4.56	Uitstroom in de wo-bachelor	72
4.57	Percentage per verblijfsjaar in wo-bachelor dat diploma haalt	72
4.58	Aantal studenten in wo-master	73
4.59	Aantal studenten in wo-master per nationaliteit	74
4.60	Instroom in de wo-master naar herkomst	74
4.61	Uitstroom in de wo master naar geen onderwijs en diplomering	75
4.62	Aantal diploma's per verblijfsjaar in wo master	75
5.1	Percentages bol en werkloosheid	79
5.2	Geboorten in Nederland	81
5.3	Sterfte in Nederland	82
5.4	Immigratie in Nederland	83
5.5	Emigratie in Nederland	83
5.6	Migratiesaldo in Nederland	84
5.7	Percentage bol in correctiemodel en telling	85
5.8	Aantal leerlingen in po met 67%-betrouwbaarheidsinterval	91
5.9	Aantal leerlingen in vo met 67%-betrouwbaarheidsinterval	92
5.10	Aantal leerlingen in ve met 67%-betrouwbaarheidsinterval	93
5.11	Aantal studenten in mbo met 67%-betrouwbaarheidsinterval	94
5.12	Aantal studenten in hbo met 67%-betrouwbaarheidsinterval	95
5.13	Aantal studenten in wo met 67%-betrouwbaarheidsinterval	96

6.3 Lijst van Tabellen

3.1	Deelname per onderwijstype (x 1.000 leerlingen/studenten)	10
3.2	Diploma's per onderwijstype (aantallen x 1.000)	11
3.3	Deelname per onderwijstype (geïndexeerd op 2025 = 100)	12
3.4	Diploma's per onderwijstype (geïndexeerd op 2024/2025 = 100)	13
3.5	Deelname per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, x 1.000 leerlingen/studenten)	14
3.6	Diploma's per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, aantallen x 1.000)	15
3.7	Deelname per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, relatief)	16
3.8	Diploma's per onderwijstype (verschil met referentieraming 2025, relatief)	17
3.9	Aantal leerlingen en studenten op Bonaire	18
3.10	Aantal leerlingen op Sint Eustatius	19
3.11	Aantal leerlingen op Saba	19
3.12	Aantal omgerekende voltijds studerende studenten aan de Open Universiteit	21
3.13	Onderwijsdeelname naar sector en leeftijd ten opzichte van de leeftijdsgroep	25
4.1	Aantal leerlingen in het po (x 1.000)	26
4.2	Aantal leerlingen in het basisonderwijs (x 1.000)	27
4.3	Aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs (x 1.000)	29
4.4	Aantal leerlingen in het speciaal onderwijs (x 1.000)	31
4.5	Aantal leerlingen in het speciaal onderwijs naar cluster (x 1.000)	32
4.6	Aantal leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (x 1.000)	33
4.7	Aantal leerlingen in vo (x 1.000)	35
4.8	Aantal leerlingen in vo 1-2 (x 1.000)	36
4.9	Aantal leerlingen in vmbo 3+ (x 1.000)	37
4.10	Aantal leerlingen in havo/vwo 3 (x 1.000)	38
4.11	Aantal leerlingen in havo/vwo 4+ (x 1.000)	39
4.12	Aantal leerlingen in pro (x 1.000)	43
4.13	Aantal leerlingen in isk (x 1.000)	44
4.14	Aantal leerlingen in ve (x 1.000)	45
4.15	Aantal studenten in mbo (x 1.000)	47
4.16	Effecten van correcties door conjunctuur op aantal studenten bol en bbl (x 1.000)	48
4.17	Geraamde werkloosheid (in procenten)	48
4.18	Aantal studenten in bol (x 1.000)	49
4.19	Aantal studenten in bbl (x 1.000)	50
4.20	Niveaupercentage mbo in 2026,2033 en 2040	51
4.21	Percentage bol per niveau in 2026,2033 en 2040	51
4.22	Aantal studenten in hbo (x 1.000)	59
4.23	Aantal Nederlandse, EER- en niet-EER-studenten in het hbo (x 1.000)	61
4.24	Aantal studenten in hbo-bachelor (x 1.000)	62
4.25	Aantal studenten in hbo-master (x 1.000)	65
4.26	Aantal studenten in hbo-associate degree (x 1.000)	66
4.27	Aantal studenten in wo (x 1.000)	67
4.28	Aantal Nederlandse, EER- en niet-EER-studenten in het wo (x 1.000)	68
4.29	Aantal studenten in wo-bachelor (x 1.000)	71
4.30	Aantal studenten in wo-master (x 1.000)	73
5.1	Fictief voorbeeld van een onderwijsmatrix voor 18-jarigen (aantallen)	76
5.2	Voorbeeld onderwijsmatrix (overgangskansen)	77
5.4	Aantal igvo-leerlingen na methodewijziging in RR2026 (x 1.000)	80
5.5	Aantal inwoners in Nederland per leeftijdscategorie (x1.000)	80
5.6	Bijstellingen sinds vorige bevolkingsprognose (inwoners x1.000)	81
5.7	Bijstelling referentieraming in stappen per ramingsjaar (x 1.000)	86

5.8	Opbouw van RR2026 voor 2026 in stappen	87
5.9	Vergelijking RR2025 en tellingen 2025 (x 1.000 personen)	88
5.10	Vergelijking RR2025 en tellingen 2025 gediplomeerden (x 1.000 personen)	89
5.11	Afwijkingen in po (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)	91
5.12	Afwijkingen in vo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)	92
5.13	Afwijkingen in ve (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)	93
5.14	Afwijkingen in mbo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)	94
5.15	Afwijkingen in hbo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)	95
5.16	Afwijkingen in wo (in procenten voor t + 1 t/m t + 5 sinds RR2012)	96
6.1	Doorstroom havo-gediplomeerden	98
6.2	Doorstroom vwo-gediplomeerden	99
6.3	Doorstroom bol4-gediplomeerden	100
6.6	De geraamde categorieën voor het onderscheid tussen nationale en internationale studenten	108

6.4 Lijst van begrippen en afkortingen

6.4.1 Lijst van begrippen

bestemming	de onderwijssoort die leerlingen en studenten in het volgende jaar volgen
deelnemer, leerling, student	persoon die op 1 oktober staat ingeschreven in het Nederlands bekostigd onderwijs
ééncijferbestanden	bestand per onderwijssector met inschrijvingen en resultaten van alle studenten in de sector van het bekostigd onderwijs in Nederland
gediplomeerde	persoon die tussen twee, elkaar opvolgende peildata (1 oktober), één of meerdere diploma's heeft gehaald
geen onderwijs	het deel van de bevolking dat in het betreffend jaar geen onderwijs volgt aan een bekostigde onderwijsinstelling. Geen onderwijs bij herkomst (instroom) betekent dat men in het voorgaande jaar geen bekostigd onderwijs gevolgd heeft. Geen onderwijs bij bestemming (uitstroom) betekent dat men in het volgend jaar geen bekostigd onderwijs volgt
herkomst	de onderwijssoort die leerlingen en studenten volgden in het voorafgaande jaar
instroom	personen die in het voorgaande jaar niet waren ingeschreven in de betreffende onderwijssoort
jaar	inschrijving in schooljaar (po of vo) of studiejaar (in mbo/hbo/wo) op 1 oktober van dat jaar. Bij gediplomeerden heeft een jaar betrekking op de periode tussen 1 oktober van het jaar ervoor en 1 oktober van dat jaar, omdat het hele jaar een diploma gehaald kan worden
leeftijd	leeftijd die de personen hebben op peildatum 1 oktober van het bestemmingsjaar
strategische stroom	verzameling van stromen waarvan een trend in een gezamenlijke stroomfractie wordt geëxtrapoleerd

6.4.2 Lijst van afkortingen

Toevoegingen aan afkortingen:

- vt(-) of dt(-) voor een afkorting geeft aan of het om voltijd- of deeltijdopleidingen gaat.
- een nummer achter een afkorting geeft het rangnummer van een leerjaar of verblijfsjaar aan. In het mbo kan het ook niveau betekenen: 1 (entree), 2, 3 en 4. De niveaus in het mbo worden ook regelmatig samen gepresenteerd: niveaus 1/2 en niveaus 3/4.
- (-)d achter een afkorting betreft gediplomeerde leerlingen of studenten.

ad associate degree

bao	basisonderwijs
bbl	beroepsbegeleidende leerweg
bbl 1/2	beroepsbegeleidende leerweg, niveau entree en 2
bbl 3/4	beroepsbegeleidende leerweg, niveau 3 en 4
bbo	bevolking buiten bekostigd onderwijs, zie geen onderwijs in lijst van begrippen
BES	Bonaire, Sint Eustatius en Saba, drie bijzondere gemeenten van Nederland, ook bekend als Caribisch Nederland
BLS	Begeleidingscommissie Leerlingen- en Studentenramingen
bol	beroepsopleidende leerweg, voltijd (het voormalig middelbaar beroepsonderwijs)
bol 1/2	beroepsopleidende leerweg, niveau entree en 2
bol 3/4	beroepsopleidende leerweg, niveau 3 en 4
BRIN	Basisregistratie Instellingen, register van onderwijsinstellingen (oude benaming van RIO)
brj	brugjaren in het voortgezet onderwijs
BRON	Basisregister Onderwijs, verzameling van gegevens van leerlingen en studenten (oude benaming van ROD)
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CLR	Coördinatiegroep Leerlingen Ramingen
CN	Caribisch Nederland, ook bekend als BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius, Saba)
CPB	Centraal Planbureau
dt	deeltijdonderwijs
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DUO/IP	DUO, afdeling Informatieproducten
ECTS	European Credit Transfer System, studiepunten
EER	Europese Economische Ruimte, landen met toegang tot de interne markt van de Europese Unie, die ook gebonden zijn aan het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal. Personen uit deze landen, aangevuld met Zwitserland en Suriname, worden op dezelfde wijze bekostigd als studenten met de Nederlandse nationaliteit
FEZ	directie Financieel-Economische Zaken van het Ministerie van OCW
FIN	Ministerie van Financiën
FIN/IRF	Inspectie der Rijksfinanciën van het Ministerie van Financiën
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs
havo/vwo 3	het derde leerjaar van het havo en het vwo samen
havo/vwo 4+	havoleerjaren 4+5 en vwo-leerjaren 4+5+6
hbo	hoger beroepsonderwijs
ho	hoger onderwijs (hbo + wo)
HO&S	directie Hoger Onderwijs en Studiefinanciering van het Ministerie van OCW
igvo	internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs
IP	zie DUO/IP
IRF	zie FIN/IRF
isk	internationale schakelklassen in voortgezet onderwijs
IvhO	Inspectie van het Onderwijs
Kennis/PSB	directie Kennis van het Ministerie van OCW, afdeling Prognoses, Scenario's en Beleidsstatistiek
lwoo	leerwegerondersteunend onderwijs, onderdeel van het vmbo
mavo	middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (benaming voor vmbo-tl)
mbo	middelbaar beroepsonderwijs, vanaf 1997 bestaat het uit bol + bbl
MBO	directie Middelbaar Beroeps Onderwijs van het Ministerie van OCW

MBO Raad	brancheorganisatie voor de scholen in het mbo
MEV	Macro-economische verkenningen
MLT	middellangetermijnverkenningen
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OLS	<i>Ordinary least squares</i> (kleinste kwadraten; regressiemethode)
OU	Open Universiteit
p-OLS	<i>Pseudo-ordinary least squares</i> , lineaire extrapolatie waarbij de lijn wordt verhoogd of verlaagd zodat ze door de laatst geobserveerde waarde gaat
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
po	primair onderwijs (bao + sbao + (v)so)
PO	directie Primair Onderwijs van het Ministerie van OCW
PO-Raad	sectororganisatie van het primair onderwijs
pro	praktijkonderwijs: kan beschouwd worden als de voortzetting van vso-mlk
PSB	zie Kennis/PSB
RIO	Registratie Instellingen en Opleidingen (voorheen BRIN geheten)
ROA	<i>Research Centre for Education and the Labour Market</i>
ROD	Register Onderwijsdeelnemers, verzameling van gegevens van leerlingen en studenten (voorheen BRON geheten)
RR20XX	Referentieraming met 20XX het betreffende jaar
sbao	speciaal basisonderwijs, kan beschouwd worden als de voortzetting van de schoolsoorten so-lom en so-mlk
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
so	speciaal onderwijs
so-wec	speciaal onderwijs, vallend onder de <i>Wet op de expertisecentra</i>
UNL	Universiteiten van Nederland, koepelorganisatie van publieke universiteiten van Nederland, voorheen Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU)
vavo	voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
vavo roc	vavoleerlingen ingeschreven bij een mbo-instelling
vavo vo	vavoleerlingen ingeschreven bij een vo-instelling
vbo	voorbereidend beroepsonderwijs (benaming voor vmbo-kl + vmbo-bl)
ve	volwasseneneducatie
VH	Vereniging Hogescholen, vereniging van bekostigde hogescholen, voorheen HBO-raad
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, ingevoerd in 1999-2000, kan beschouwd worden als de voortzetting van mavo en vbo
vmbo 3+	vmbo, leerjaren 3 en hoger
vmbo b(b)	vmbo basisberoepsgerichte leerweg
vmbo g(l)	vmbo gemengde leerweg
vmbo k(b)	vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
vmbo t(l)	vmbo theoretische leerweg
vo	voortgezet onderwijs
VO	directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van OCW
VO-raad	vereniging van scholen in het voortgezet onderwijs
vso	voortgezet speciaal onderwijs
vso-wec	voortgezet speciaal onderwijs, vallend onder de <i>Wet op de expertisecentra</i>
vt	voltijd (voor ho inclusief duaal)
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
wo	wetenschappelijk onderwijs
wo b	wo-bachelor
wo b-d	wo-bachelordiploma

wo m

wo-master

wo m-d

master- of doctoraaldiploma

6.5

6.5.1

Bronvermelding van gebruikte basisgegevens

Onderwijsmatrix

De onderwijsmatrix vormt de basis voor de referentieraming. DUO beheert sinds 1990 de inschrijvingsgegevens van alle leerlingen en studenten (hiervoor beheerd door het CBS). Ook beheert DUO de gegevens van diploma's.¹ Deze gegevens worden door DUO-afdeling Informatieproducten verwerkt tot de onderwijsmatrix.

De basis voor de stroomgegevens zijn de ROD-bestanden, de op onderwijsnummers gebaseerde basisbestanden uit het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) van DUO. Deze bestanden zijn vervolgens door DUO bewerkt tot "ééncijferbestanden" op grond van afspraken tussen DUO, OCW, CBS, IvH0 en de sectorraden. Ééncijferbestanden van twee opeenvolgende jaren worden aan elkaar gekoppeld voor een onderwijsmatrix met de stroomgegevens tussen die twee jaren.

De onderwijsmatrices bevatten ook de telgegevens (de per jaar getelde aantallen leerlingen, studenten en gediplomeerden), die voortkomen uit de ééncijferbestanden. Ze maken namelijk als randtotalen onderdeel uit van de onderwijsmatrices. De stromen opgeteld naar herkomst geven de telling in het herkomstjaar, en opgeteld naar bestemming die in het bestemmingsjaar. De aantallen leerlingen en studenten in 2025-2026 en aantallen gediplomeerden in 2024-2025 betreffen voorlopige tellingen.

Om internationale studenten apart zichtbaar in de hoofdraming op te nemen, is het hoger onderwijs sinds RR2024 uitgesplitst in vijf categorieën studenten. Deze vijf categorieën zijn nodig om Nederlandse, overige EER-studenten en niet-EER studenten te ramen volgens zowel de OCW- als de NUFFIC-definitie. De OCW-definitie maakt deze indeling op basis van de laatst bekende nationaliteit. De NUFFIC deelt studenten volgens een andere definitie in: studenten met een niet-Nederlandse nationaliteit worden als Nederlands gezien als ze een diploma in het Nederlandse vo- of mbo-onderwijs hebben behaald. Tabel 6.6 geeft een overzicht van de vijf geraamde categorieën en hoe deze zich verhouden tot de OCW- en NUFFIC-definitie. De aantallen in dit rapport zijn gebaseerd op de OCW-definitie, omdat dit de bekostigingsrelevante definitie is.

Tabel 6.6: De geraamde categorieën voor het onderscheid tussen nationale en internationale studenten

Categorie	Nationaliteit	Vooropleiding	OCW definitie	NUFFIC definitie
nationaal Nederlands	Nederlands	n.v.t.	Nederlands	Nederlands
nationaal EER	EER	in Nederland	EER	Nederlands
internationaal EER	EER	EER	EER	EER
nationaal niet-EER	niet-EER	in Nederland	niet-EER	Nederlands
internationaal niet-EER	niet-EER	niet-EER	niet-EER	niet-EER

6.5.2

Historische aanpassingen in de onderwijsmatrices

1983 t/m 1990 CBS-onderwijsmatrices, met uitzondering van instroomgegevens van bbl (uit OVL-tellingen).
Herkomstantallen bao naar groep zijn geschat op basis van bestanden bao naar leeftijd.

¹ **Specifiek voor vo:** alle gediplomeerden aan bekostigde instellingen. Dit is inclusief vso-leerlingen die aan een bekostigde vo-instelling het vo-diploma halen. En het is exclusief diploma's aan particuliere instellingen en exclusief vo-staatsexamens.

Specifiek voor mbo: alle gediplomeerden aan bekostigde mbo-instellingen, ongeacht of het diploma is bekostigd of niet. Het is dus exclusief particulier mbo.

Specifiek voor vavo: alle gediplomeerden vavo aan bekostigde mbo-instellingen. Dit is dus exclusief particulier vavo.

Specifiek voor ho (mbo+wo): alle gediplomeerden aan bekostigde ho-instellingen, exclusief de Open Universiteit. Dit is dus exclusief de aangewezen ho-instellingen.

Let wel: er wordt over gediplomeerden gesproken, niet over diploma's. Diploma's van personen die binnen een jaar meerdere diploma's halen, worden ontubbeld.

1991 t/m 2016	DUO-onderwijsmatrices. Vanaf het jaar 2010 is een vernieuwde onderwijsmatrix gebruikt. Ten opzichte van oudere onderwijsmatrices is de specificatie van de onderwijssoorten in de herkomst- en bestemmingsdimensie sterk uitgebreid sinds 2010.
2009-2010	Omdat het ROD-bestand 2009-2010 voor het po nog niet compleet beschikbaar was, moesten de stroomgegevens van het po in onderwijsmatrix 2010 nog deels geschat worden. Onderwijsmatrix 2011 is de eerste onderwijsmatrix die volledig is gebaseerd op onderwijsnummergegevens.
2017-2018	Met ingang van dit jaar is het lwoo niet meer meegenomen als aparte strategische stroom. Door de dalende aantallen in het lwoo, door een andere invulling via de samenwerkingsverbanden, is een aparte strategische stroom niet realistisch. Het lwoo is met ingang van schooljaar 2017-2018 bij de strategische stroom van de afzonderlijke brugjaren gevoegd. De hierbij optredende minieme verschillen zijn in een aparte notitie aangegeven.
2020-2021	Basisschoolleerlingen aan ligplaatscholen zijn voor het eerst opgenomen in alle onderwijsmatrices. In de referentieraming is het (voortgezet) speciaal onderwijs onderscheiden naar clusters 1+2 enerzijds en 3+4 anderzijds. Tevens is de verdeling tussen speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs op basis van leeftijd strikter gemaakt. Dit heeft vooral gevolgen voor de onderwijsmatrices tot en met 2013. Daarnaast zijn ho-studenten onderscheiden naar nationaal/internationaal en zijn niet-bekostigde mbo-studenten (inclusief examendeelnemers) toegevoegd in alle onderwijsmatrices in verband met mogelijke aanpassingen van de referentieraming in de toekomst.
2021-2022	Niet-bekostigde mbo-studenten aan bekostigde mbo-instellingen (exclusief examendeelnemers) zijn in de referentieraming voor het eerst opgenomen in de aantallen mbo-studenten. Verder is de uitsplitsing van mbo naar sector gewijzigd naar sectorkamer. In hbo-bachelor is er verschuiving van de sector groen naar de sectoren onderwijs en economie. Daarnaast zijn de toegestane leeftijden voor vavo met 1 (vavo-havo, vavo-vwo) of 2 jaar vavo-mavo verlaagd. In het vo wordt in de brugjaren groen onderwijs aan agrarische opleidingscentra niet meer apart onderscheiden.
2023-2024	In alle onderwijsmatrices is de peildatum van de leeftijd gewijzigd van 31 december t naar 1 oktober t. Tevens is de rand van alle onderwijsmatrices gewijzigd van de Nederlandse bevolking op 1 januari t+1 naar de Nederlandse bevolking op 1 oktober t. Studenten in het hoger onderwijs zijn verder onderscheiden naar Nederlandse nationaliteit, EER-nationaliteit en niet-EER-nationaliteit. In het vo zijn internationale schakelklassen apart onderscheiden.
2025-2026	In de aggregatie van de onderwijsmatrices ten behoeve van de referentieraming is het internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs (igvo) nu apart onderscheiden op ramingsniveau (tussen haakjes het clr-niveau): igvo1 (igvo) was brj1 (vo 1-2), igvo2 (igvo) was brj2 (vo 1-2), igvo3 (igvo) was havo3 (havo/vwo 3), igvo4 (igvo) was havo4 (havo/vwo 4+), igvo5 (igvo) was havo5 (havo/vwo 4+), igvo6 (igvo) was vwo5 (havo/vwo 4+), igvo7 (igvo) was vwo6 (havo/vwo 4+).

6.5.3

Bevolkingsprognose

Het CBS stelt jaarlijks een bevolkingsprognose op. Voor de Referentieraming 2026 is gebruik gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de Nederlandse bevolking zoals beschreven in de Bevolkingsprognose 2025-2070 en gepubliceerd op 17 december 2025.

6.5.4

Raming van de werkloosheid

De verwachte werkloosheid wordt gebruikt om de verhouding tussen bol en bbl in het mbo te schatten. De geraamde cijfers voor de werkloze beroepsbevolking voor de komende jaren zijn afkomstig uit het zogenaamde *Macrobriefje Economische Verkenningen*, dat het Ministerie van Financiën (FIN) voor andere ministeries beschikbaar stelt. Dit heeft het voordeel dat de cijfers dan consistent zijn met andere cijfers die voor de Rijksbegroting gebruikt worden, maar het nadeel is dat deze gegevens niet openbaar beschikbaar zijn. De geraamde cijfers voor de totale beroepsbevolking in de komende jaren halen we uit de cMEV2024, die het

CPB in augustus 2023 publiceerde (zie <https://www.cpb.nl/augustusraming-2023>). Specifiek zijn deze te vinden in de 'verzamelde bijlagen met lange reeksen t/m 2028 (MLT)', tabblad Bijlage_10_cMEV24 ('kernegegevens arbeidsmarkt'). Uit deze twee series cijfers berekenen we de werkloosheidspercentages.

6.6 Ledenlijst BLS

<i>Naam</i>	<i>Organisatie</i>
Wendy Smits	CBS en ROA (voorzitter BLS)
Tom van der Horst	VO-raad, vertegenwoordigt ook PO-Raad
Mara van Loenhout	VO-raad, vertegenwoordigt ook PO-Raad
Akko Bijl	MBO Raad
Faraaz Azizahamad	Vereniging Hogescholen
Victor Maijer	Universiteiten van Nederland
Robert Vermeulen	Universiteit Leiden
Peteke Feijten	CBS
Frank van Erp	CPB
Bart van Hulst	SCP
Jessie Bakens	ROA
Bart van Hulst	PBL
Peter Ekamper	NIDI
Jornt Mandemakers	NIDI

De BLS heeft ook enkele toehoorders, adviserende leden zonder stemrecht:

<i>Naam</i>	<i>Organisatie</i>
Jelle den Uil	Ministerie van Financiën/Inspectie der Rijksfinanciën
Jesper van Elk	OCW/FEZ
Arrian Rutten	DUO/IP

6.7 Opstellers van deze publicatie

Deze publicatie is opgesteld door het projectteam referentieramingen. Dit projectteam bestaat uit medewerkers van de afdeling Kennis en Strategie/PSB van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en medewerkers van de afdeling IP van DUO. Aan de gegevensbasis, de productie van de raming en het rapport hebben de volgende personen meegewerkt:

Huib van Breugel (OCW/Kennis en Strategie/PSB)
Tobias Brils (DUO/IP)
Jochem Dogger (OCW/Kennis en Strategie/PSB)
Reinoud Hamming (DUO/IP)
André Klapper (DUO/IP)
Astrid van Leeuwen (DUO/IP)
Cheyenne Ramada (OCW/Kennis en Strategie/PSB)
Arrian Rutten (DUO/IP)

De referentieraming is vastgesteld door Rob de Werd, directeur OCW/Kennis en Strategie. De publicatie is gecoördineerd door de Coördinatiegroep Leerlingen Ramingen (CLR). Betrokkenen bij de toetsing van de resultaten van dit jaar zijn:

Denise Heiligers (K&S)
Thijs Noordzij (K&S)
Arrian Rutten (DUO/IP)
Floor Stuurwold (OPO)
Yvo Greijdanus (OPO)
Dirk Donders (OVO)
Marcel Goedhart (MBO)
Paul Flach (HO&S)
Wouter Platenburg (HO&S)
Wesley van Ommen (HO&S)
Sjanneke Vernooij (HO&S)
Merel van VLiet (HO&S)
Paul Flach (HO&S)
Marcel Goedhart (MBO)
Yvo Greijdanus (OPO)
Dirk Donders (OVO)
Daphne Hillebrand (OVO)
Denzel Harlequin (FEZ)
Luuk Hauwert (FEZ)
Ronald Flohil (FEZ)
Jasper WeeninkIris Magielse (FEZ)
Suzanne van Lange (FEZ)
Jesper van Elk (FEZ)
Rosanne van Rooijen (FEZ)
Jens Risberg (FEZ)